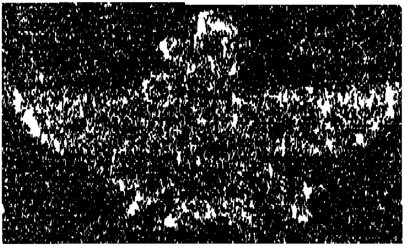

स्वामी [illegible]

[illegible]

[illegible]

આઅત્ અઓખ્ત અહ્રી સૂર અનાહિત,
ઐરેજૂવો અષાઉમ્ સ્પિતમ! થ્વાંમ્ દથત્
અહુરોમજ્દાઓ રતૂમ્ અસ્ત્વઇથ્યો ગએથ-
યાઓ; માંમ્ દથત્ અહુરો મજ્દાઓ નિપા-
થ્રીમ્ વીસ્પયાઓ અષઓનો સ્તોઇશ્; મન
રય ખરેનઙ્હચ પસ્વસ્ચ સ્તઓરાચ ઉપઇ-
રિ જાંમ્ વિચરેન્તિ મશ્યાચ બિજંગ્ર; અજેમ્
બઓઇધીતેમ્ તા નિપયેમિ વીસ્પ વોહૂ મ-
જ્દ-ધાત અષ-ચિથ્ર, માંનયેન્ અહે યથ
પસૂમ પસુ-વસ્ત્રેમ્.

(જુવો ક૦ ૮૭ મો).

અર્દ્વી સૂર યશ્ત

બા

માએની.

તર્જુમો કરનાર

મર્હુમ એરવદ તેહમુરસ દીનશાહ

અંકલેસરીઆ.

મુંબાઈ

ધી ફોર્ટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.

નં૦ ૧ પારસીબજાર સ્ટ્રીટ.

પેહલી આવૃતી.

રોજ ૨૦ મો, માહ ૧૦ મો ૧૨૪૩ યઝદેજરદી,

તા૦ ૭ મી જુલાઈ ૧૮૯૪.

બીજી આવૃતી.

રોજ ૧૦ મો, માહ ૮ મો યઝદેજરદી,

તા૦ ૨૧ મી એપ્રીલ ૧૯૦૭.

મર્હૂમ બાઈ સાહેબ

લેડી આવાંબાઇ

તે

નામદાર મર્હૂમ સર જમશેદજી જીજીભાઇ

પેહલ્લા બેરોનેટનાં ધનીઆનીની

માનભરેલી યાદગારીને

આ

આવાંયરત

બા માએની

એનાં તર્જુમો કરનાર

મોટાં માન સાથે.

અર્પણ કરી છે.

મુંબાઇ.

રોજ ૨૦ મો. માહ ૧૦ મો ૧૨૪૩ યજદજરદી,

તારીખ ૭ મી જુલાઇ ૧૮૭૪.

બનામે ઇજદે બક્ષન્દએ મેહર્બાન.

નેમો અહુરાઈ મજ્દાઈ!

નેમો અમેષએઇબ્યો સ્પેન્તએઈબ્યો!

નેમો જરથુસ્ત્રહે સ્પિતામહે અષઓનો ફ્રવષેએ!

(નમાજ દાદાર અહુરમજદને! નમાજ અમેષાસ્પંદોને! નમાજ અશો સ્પિતમાન જરથોસ્તનાં ફ્રોહરને!)

દીબાચો.

આ આવાં યશ્તનો પ્રથમ ગુજરાટી તર્જુમો મર્હૂમ દસ્તુર એદલજી દારાબજી જામાસ્પ આસાજીનાએ, મુંબઇ મધે, યજદજર્દી સને ૧૨૦૨ તથા ઇસ્વી સને ૧૮૩૩ માં છપાવ્યો હતો. તે પછી ઇસ્વી સને ૧૮૬૩ માં ડાકટર સ્પીગલે જર્મન ભાષામાં સઘલા ખુર્દેઅવસ્તાના તર્જુમા સાથે છપાવ્યો; અને

તે પછી ઇસ્વી સને ૧૮૬૪ માં મજકૂર જર્મન તર્જુમા ઉપરથી, શેઠ મીનોચેહરજી હોરમજજી કાંમાંજીની ખાસ ફર્માયશથી, ડાકટર સ્પીગલના સઘલા અવસ્તાના જર્મન તર્જુમા ઉપરથી, અંગ્રેજી ભાષામાં આર્થર હેનરી બલીક નામના વિદ્વાને, તર્જુમો કર્યોછે તેમાં આવ્યોછે; અને છેલ્લો વાંચનારાઓની આગલ હાલ જે રજુ કરવામાં આવેછે તેછે.

એ તર્જુમાઓ મધેના પેહેલા, યાને રૂહશાદ દસ્તૂર એદલજીવાલા તર્જુમામાં, પાછલાઓ સાથે સરખાવી જોતાં, ઘણો મોટો તફાવત જોવામાં આવશે. પણ આજ ૪૧ વર્ષ આગમજ, જે વખતે એ પુરાણી અને મર્હૂદ ભાષાનો અભ્યાસ અત્રે પેહેલવીની મદદ વગર થઇ નહિ શકતો હતો, તે સાથે જેમ બીજા ચોકસ અવસ્તાના ભાગોનો પેહેલવીમાં તર્જુમો થએલો છે તેમ એ

યશતનો પેહલવી કે ફારસીમાં તર્જુમો થએલો હાલસુધી જોવામાં આવ્યો નથી, તેવા વખતમાં, કોઇબી સાધનની મદદ વગર એ ભાષાંતર કરવાની કોશેશ કીધી છે તે કેટલેક દરજજે વખાનવા લાયક છે.

હાલના વખતમાં અવસ્તાનો અભ્યાસ કરનારાઓને, યુરોપિઅન વિદ્વાનોના એ બાબદના અભ્યાસ તથા તેઓની કીમતી સોધોનો પુષ્કળ લાભ મલેછે, અને તે સાથે સારાં ભાયગે આજ નજદીક ૧૨ વર્ષ થયાં અત્રે મર્હૂમ નામદાર સર જમશેદજી જીજી-ભાઇ પેહેલા બારોનેટના મુબારેક નામની યાદગારી કાયમ રાખવાને, તે અમર નામી રૂહશાદનાં નામવર ધનીઆંની મર્હૂમ બાઇ-સાહેબ આવાંબાઇની ખાહેશથી, 'જંદ પેહ-લવી' મદરેસા ઊઘાડવામાં આવી છે, તેમાં અભ્યાસ કરનારાઓને મોટો લાભ મલેછે, તેવા વખતમાં **આગલા વખત કરતાં**

અવસ્તાના, સારા તર્જુમાઓ થઇ શકે એ સંભવિક છે. પણ સઉથી પેહલલાં જે ગ્રહસ્થે, મજકૂર યુરોપિઅન વિદ્વાનોએ કરેલા અવસ્તાના અભ્યાસનો, તથા તેઓએ કરેલી અમૂલ્ય સોધોનો ફાયદો, અને તેઓની એ બાબદનો, ફાઇલાલોજીના કાયદા પ્રમાણે, અભ્યાસ કરવાની સુધરેલી રીતી, અત્રેના અભ્યાસીઓમાં, દાખલ કીધી, અને તેઓને એ બાબદના અભ્યાસની ખાહેશ ઉત્પન્ન કરી ઘટતી મદદ કરવા સાથે તેઓને ઉત્તેજન આપ્યું, અને પોતાનો કીમતી વખત રોકી તેઓને અભ્યાસ કરાવ્યો તે, શેઠ ખુરશેદજી રૂસ્તમજી કામાજી છે. માટે હાલના વખતમાં, જેબી અવસ્તાના સારા અને ઘણે દરજ્જે શુદ્ધ તર્જુમાઓ, અત્રેના અવસ્તાનો અભ્યાસ કરનારાઓ તરફથી કરવામાં આવે, તેનું માન મજકૂર સર જ૦ જી૦ જરથોશ્તી મદરેસા સ્થાપનારાં નામવર મર્હૂમ સર જ૦ જી૦ નાં ધનીઆની મર્હૂમ આવાંબાઇને તથા

એ ખાતાંના તરસ્તી સાહેબોને અને મજકૂર વિદ્વાન ગ્રહસ્થ—શેઠ ખુ૦ ર૦ કામાજીને ઘટે છે.

આ યશતનો તર્જુમો કરવામાં, મજકૂર મદરેસામાં કરેલા અભ્યાસનો, તેમજ મજકૂર ગ્રહસ્થ આગલ કીધેલા ખાનગી અભ્યાસનો, મેં લાભ લીધો છે; અને કેટલેક ઠેકાણે ડાકટર સ્પીગલ—બલીકવાલા અંગરેજી તર્જુમાની તથા ડાકટર યુસ્તી વાલી જંદ શબ્દકોષનીબી મદદ લીધી છે. અને એમાં દાખલ કરેલી આવાં યશત, પ્રોફેસર વેસ્તર્ગાર્ડવાલાં તમામ અવસ્તાનાં નામીચાં દફતર ઉપરથી, અસલ પ્રમાણે છુટા છુટા ફકરાઓ સાથે તથા શુદ્ધ ઉચ્ચારે અને વિરામ ઇત્યાદિ ચિન્હો સાથે છપાવી છે. અને શરૂઆતમાં એ આખી યશતનો તથા સેવટે ચોકસ બાબદોનો, કેટલો એક અગતનો ખુલાસો આપ્યો છે, જે પઢનારા સાહેબોને, તેમજ અભ્યાસીઓને એક સરખી રીતે ઉપયોગી થાઇ પડશે.

હાલ સુધી ગુજરાતી અક્ષરે છપાએલાં અવસ્તાનાં નાંહાનાં કે મોટાં દફતરો, એકાદ બે વગર, ઘણાં અશુદ્ધ અને ગલત જોવામાં આવે છે, જે વિશે લંબાન કરવા કરતાં એટલુંજ જણાવવાની રજા લેઉં છું કે વાંચનારા સાહેબો, હાલ સુધી છપાએલાં ખુરદે-અવસ્તાના દફતરોમાં આવાંયશત આવી હોએ, તેનો આ સાથે મુકાએલો કરવાની જો તસદી લેશે તો તે પુસ્તકો કેટલાં અશુદ્ધ છે, તે વિશે તેમની સેહેજમાં ખાતરી થશે.

માટે અવસ્તા, અસલ માફક, શુદ્ધ ઊચ્ચારે ભણવામાં આવે એવા હેતુથી, એક તપાસ તરીકે આ ફકત આવાં યશતની નાંહની ચોપડી બાહેર પાડીછે, કે જો એનો સારો ફેલાવો થાએ અને શુદ્ધ ઉચ્ચારેજ પઢવાનો આપણાં લોકોમાં શોક વધે તો હવેથી એવીજ રીતે બીજા ખુરદે-અવસ્તાની ચોપડીઓ છપાવવામાં આવે. આપરા લોકોના મોટા ભાગને ગુજ-

રાતી જોડાક્ષર વાંચવાનો ઘણો મહાવરો નહિ હોવાથી, તથા ગુજરાતીમાં, અવસ્તાની ભાષા- માં લખાતા ચોકસ અક્ષરો નહિ મલી આવ- વાથી, ગુજરાતી હરફો ઉપર ચોકસ નિશા- નીઓ મુકવી પડે છે, તેથી વાંચનારાઓને ઘણો ગુંચવારો પડે છે, માટે જોડાક્ષરે લખેલી કેતાબોને તેઓ પસંદ કરતા નથી. પણ અવ- સ્તામાંજ જણાવવા પ્રમાણે અવસ્તાનો કોઇબી ભાગ સુદ્ધ ઉચ્ચારે, પદેપદ યાને કોઇબી રીતની ખામી વગર ભણવો જોયે. એ વિશે યજશનેનાં ૨૯ માં હાના ૭ માં ફકરામાં નીચે મુજેબનું ફર્માન મલેછે;

યસ્ચ મે અએતહ્યિ અહૂહ્‌વો યત્ અસ્ત્વ- ઇતિ, સ્પિતમ જરથુસ્ત્ર! બઘાંમ્ અહુનહે વઇર્યહે દ્રેન્જયેઇ અપ રઓચયેઇતિ, યત્ વા નએમેમ્ યત્ વા થ્રિષ્મ્, યત્ વા ચથ્ રુષેમ્, યત્ વા પઙ્ક્તઙ્હેમ્, પઇરિ દિમ્ તનવ અજેમ્ યો અહુરો મજ્દાઓ ઉર્વાનેમ્ હચ વહિશ્તાત્

અહૂહઓતૂ, અવવઇત્ય બાંજસ્ચ ફૂરથરચ પઇરિ-તનુય યથ ઇમ્ જાનુ.

ઉપલા ફકરાનો અર્થ.

સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર! જે શખસ આ દુન્યામાં મારા અહુનવરનો અર્ધો ભાગ, ત્રીજો ભાગ, ચોથો ભાગ અથવા પાંચમો ભાગ પઢતી વખતે ઓછો (યાને ખામી ભરેલી રીતે) પઢે તો તે શખસનાં રવાંનને, હું અહુરમજદ, બેહેશતમાંથી આ જમીનની લંબાઇ તથા પોહલાઇ જેટલું દૂર કરશ.

મજકૂર ફકરા ઉપરથી ખુલ્લુ જણાએચ કે અશુદ્ધ રીતે અવસ્તા ભણુવાથી આવી મોટી સજા ભોગવવી પડેછે. માટે બનતી કોશેશથી અવસ્તા શુદ્ધ રીતેજ ભણુવાની સર્વે જરથોશતીઓની ફરજછે.

ઉપર જણાવયા મૂજેબ ગુજરાટી જોડાક્ષર ઇત્યાદિની કરાકુટ ટાલવાને સઉથી સુતરો ઉપાય એજ છે કે અવસ્તા જે જુની ભાષાના

અક્ષરોમાં લખાયાછે તેજ ભાષાના અક્ષરોમાં ભણવા જોઇએ. એ ભાષાની લિપી, સઘલી લિપી ભાષાઓની કરતા ઘણીજ સેહેલી અને તદન ગુચવાડા વગરની છે, અને એ ભાષાનાં અક્ષરો ગુજરાટીની માફેક કટકા થઇને નહિ પણ અંગરેજી લિપીની માફેક, હમેશાં આખાજ લખવામાં આવેછે તેથી તેનું વાંચન ઘણુંજ સેહલું પડેછે. માટે જેમ સઘલા મહજબવાલાઓ પોતાની બંદગી કરવામાં જે ભાષામાં તેઓનો ધર્મ લખાયોછે તેજ ભાષાની લિપી વાપરેછે તેમ આપરા લોકોબી કરે તો બહુ સારૂં કે તેમ કરવાથી સઘલાઓને સેહલાઇથી શુદ્ધ ઉચ્ચારે ભણવાને બની આવશે.

સેવટે આ પુસ્તક છપાવનાર તથા તર્જુમો કરનાર ઉમેદ રાખે છે કે એને સારો આશરો મલસે તથા એમાં જે ભુલચુક રહી ગઇ હોએ તે વિશે વાચનારા સાહેબો દરગુજર કરશે.

તે૦ હો૦ અકલેશવરીઆ.

ખુલાસો.

આ યશ્તનો અત્રે જે સામતો ખુલાસો આપ્યોછે તે, એ યશ્તમાં શું બાબદ સમાએલી છે તે જાણુવાને, તેમજ એ ખુલાસો એક શાંકન્યાં તરીકે, ઉપયોગી થઇ પડશે.

જે લખાનમાં—કોઇબી જીસ્માની તથા રૂહાની કુદરતી શક્તિઓ અથવા પદાર્થો, અને મીનોઇ રૂહોના ગુણો, તેઓથી દુન્યાને થતા ફાયદા તથા ગેર ફાયદા, અને તેઓથી દુન્યાને થતી સારી કે માઠી અસર ઇત્યાદિ સાથે, નેકીથી ચાલનારા નેક લોકોને થએલા તથા થતા ફાયદાઓનું, અલંકાર રૂપે, મજકૂર કુદરતી શક્તિઓ અથવા મીનોઇ રૂહોને નર અથવા નારીનું રૂપ આપીને વર્ણન કર્યું હોએ, તેને **યશ્ત** એવાંનામે ઓલખવામાં આવેછે.

આ અર્દ્વીસુર અથવા આવાં યશ્ત તથા બીજી સઘલી યશ્તો લખવાનો જમાનો, એ યશ્તો અથવા બીજાં કોઇબી અવસ્તાનાંજ

લખાણો ઉપરથી, ચોકસ રીતે મુકરર થઇ શકતો નથી; પણ એ યશ્તોમાં આવેલી આગલા પાદશાહોની તવારીખ ઉપરથી નીચલી તર્ક બાંધી શકાએછે.

કેટલીએક યશ્તોમાં આગલા પેશદાદી તથા કયાની ટોલાના પાદશાહો તથા પેહલવાનોની, તેઓએ કરેલાં ખુબી ભરેલાં કામોની યાદી તરીકે, તવારીખ આવેલીછે. તેમાં પેશદાદી ટોલાના હુશંગથી તે કયાની ગુશતાસ્પ સુધીનાં પાદશાહોનાંજ નામો જોવામાં આવેછે. પણ તે પછીના કોઇ બીજા પાદશાહનું નામ જોવામાં આવતું નથી. એ ઉપરથી ધારવાને બની આવેછે કે એ યશ્તો પાદશાહ ગુશતાસ્પના વખત પછી તરતના જમાનામાં લખાવી જોઇએ. કેમકે જો ગુશતાસ્પનાં વખત પછી લાંબે વખતે લખાઇ હતે તો તે વખતનાં જરથોશતી પાદશાહોનું કઇબી બયાન એ યશ્તોમાં જોવામાં આવતો, પણ આટલું તો ચોકસ છે કે એ યશ્તો,

ગાથા, વંદીદાદ, વીસ્પરદ અને યજશને લખાઇચુકા પછી લખાએલી છે.

આ યશતમાં અર્દ્વી નામે ઇરાનની સઘલી નદીઓ કરતાં ઘણીજ મોટી, સ્વછ, સુંદર તથા ઉત્તમ ખાસીઅત ધરાવનારાં પાણી-વાલી એક નદીનું બયાન આવેલું છે. અને તેમાં એ નદીની લાયક વખાન, તેનાં પાણીના ગુણો અને તેની ખુબીઓનું અલંકાર પ્રકારે બયાન કરેલું છે.

એ નદીની વખાન આખા ઇરાનમાં ઘણાં જુના વખતથી થતી એટલુજ નહિ પણ યુરોપનાં ચોકસ ભાગોમાં તથા બીજે ઘણે ઠેકાણે ફેલાવો પામી હતી. અને પાછલા વખતમાં એ નદીને તથા એ ઉપરના મુવક્કેલને **અનાહિતાને** નામે સઘલાઓ ઓલખતા હતા. પણ વંદીદાદની ૭ મી પરગરદમાં જણાવ્યા પ્રમાણે એનું અસલ નાંમ અર્દ્વીજ છે.

એ નદીનું થોરૂ ઘણું બયાન પેહલવી પુસ્તકોમાંથી જોવામાં આવેછે, તે ઘણું ખરૂ આ યશ્ત ઊપરથીજ લીધેલું છે. દાદસ્તાને દીનીમાં લખવા પ્રમાણે એ અર્દ્વીસૂર નદી જે ઠેકાણે "હર્વીસ્પ-તોખમી" નામનું દરખ્ત આવેલું છે તથા જયાં સઘલી જાતનાં અને દવાદારૂનાં તરેહવાર ઝાડો આવેલાં છે, તે ઠેકાણે રહીને ઉપલાં સઘલી ઝાડોનાં મૂલ, તથા નીચે પડેલી ડાલી ઇત્યાદિ સાથે આમેજ થઇને, તેનું પાણી બીજી સઘલી જગોએ પોહોચેછે. તેને લીધેજ તે પાણી નીરોગી તથા તંદરોસ્તી બખશનારૂ, અને બીજાં સઘલા પાણીઓથી ચહડતું ગણવામાં આવ્યું છે.

આ યશ્તમાં જે ફકત અર્દ્વીસૂર નદીની તથા તેનાં પાણીની સેફત કરવામાં આવી છે તે પાછલથી જે સઘલી નદીઓને તથા પાણીઓને લાગુ પાડવામાં આવી છે તે આગલા ઇરાનીઓ ખુરશેદ, આતશ, પાણી

ઇત્યાદી કુદરતની અતિ ઉપયોગી વસ્તુઓને કેબલા તરીકે અથવા તે પેદા કરનાર સાહેબની ઉમદા પેદાયશ તરીકે ગણી તેની સાંમે ઉભા રહીને બંદગી કરતા હતા તે ઉપરથી છે.

ઉપલી ઇરાનીઓની રીત મુજબ આગલા તથા હાલના હિંદુઓબી સૂર્ય, જલ, પૃથ્વી, વાયુ અગ્નિ, આકાશ, ચંદ્ર, અને ખરા ગુણ ધરાવનાર બ્રાહ્મણ એઓમાં ખુદાનું અંશ છે એવું માણી તેમની વખાણ કરતા હતાં તથા માન આપતા હતા; અને હાલ પણ તેમ કરે છે.

આ યશતના બધા મલી ૩૦ કર્દા, અને આગલા તથા પાછલા દીબાચાના ફકરા બાદ કરતાં, ૧૨૯ ફકરા છે. એ ૩૦ કર્દામાંના દરેકની સેવટે "અહે રય ખરેનડ્.હચ" વાલો ફકરો પઢનારને પોતાને વાસ્તેની દુઆ ચાહવાને મુકેલો લાગે છે.

શરૂઆતમાં અહુરમજદ જરથોસ્તને અર્દ્વી સૂર નાં પાણીના ગુણોની વખાન કરવાને ફરમાવે છે—અને તેમ કરતાં એનાં પાણીથી ઉપજતી ખુબીઓનું બયાન ઘણી સરસ રીતે તથા હાલના સુધરેલા વખતને મલતુંજ કરેલું છે (ફ૦ ૧—૩). તે પછી સઘલી બીજી નદીઓ ઉપર તેની મોટાઈ, વેગ અથવા ઝડપ, મૂળ તથા મુખ, તેમાંથી નીકલતાં બીજાં હજારો નદી નાલાં, તેની લંબાઇ અને તેનું પાણી ઊણાલામાં તેમજ શિયાલામાં એક સરખી રીતે ઇરાણના ઘણાખરા ભાગોમાં પોહચે છે તે, તથા આ દુન્યાની આબાદીને માટે એ નદીનાં પાણીને બાફનાં રૂપમાં અહુરમજદ ઉચે ચહડાવે છે—તે વીશેનું બયાન છે (ફ૦ ૩—૭.) અર્દ્વી સૂર નેક મુરાદથી, અને લોકો તરફની વખાનના શબ્દોની ખાહેશ રાખતી, તથા જે કોઇ તેની સેફત ગાએ તેને ભલો બદલો આપવાને જણાવતી અહુરમજદ તરફથી

આ પ્રુથ્વીપર આવે છે (ફ૦ ૭-૯). એ પછી અહુરમજદ (ફ૦ ૧૭-૧૯), હોશંગ (ફ૦ ૨૧—૨૩), જમશીદ (ફ૦ ૨૫-૨૭), જહાક (ફ૦ ૨૯—૩૧), ફરેદુન (૩૩—૩૫), કેરેશાસ્પ (ફ૦ ૩૭—૩૯), અફરાસ્યાબ (ફ૦ ૪૧—૪૩), કાઉસ (ફ૦ ૪૫—૪૭), કએખુશરો (ફ૦ ૪૯—૫૧), તુસ (૫૩—૫૫) તુરાની વેસેના છોકરાઓ (ફ૦ ૫૭—૫૯) વફરોન-વાજ (ફ૦ ૬૧—૬૫), જામાસ્પ (ફ૦ ૬૭—૬૯), "પોરૂધાક્તી" અને સાયુજદરીના છોકરાઓ (ફ૦ ૭૧—૭૩), નોજરનો વીશત-ઉરૂશ (૭૫—૭૭), ગોશત ફરિયાન (૭૯—૮૧), એઓએ ચોકસ મુરાદો ચાહવાને અર્દ્વી સૂરની વખાન કરી છે.

જહાક, અફરાસ્યાબ, અને વેસેના છોકરા-ઓએ ચાહેલી મુરાદ બુરી હોવાથી તેઓ તેમાં નીષ્ફળ થએલા જણાએ છે; અને બાકીનાઓની મુરાદ ભલી હોવાથી તેઓ તેમાં ફતેહ પામ્યા છે. એ ફકરાઓ ઉપ-

રથી એઓની ચોરીઘણી તવારીખ માલુમ પડે છે. અને તે ઘણીખરી સ્વર્ગવાશી ફીરદાશીતુસીનાં બનાવેલાં શાહનામાને મલતી આવે છે, અને તેથી એ નામવર શાએર પોતાના શાહનામામાં જે એહવું જણાવેછે કે બાસતાન નામામાં જેવું બયાન તેને મલ્યું છે તેહવુંજ તેણે લખ્યું છે તેના તે લખાનની સચ્ચાઇને ટેકો મલેછે. અને જે કેટલાએકો પેશદાદી ટોલામાંના કેટલાએક પાદશાહોની તવારીખને કલ્પીત કથા ધારેછે તેઓની ભુલ દેખાડી આપવાને એ તથા બીજી ચશ્તોમાં આવેલી એ પાદશાહોની તવારીખ આપણને પુરતી રીતે મદદ કરેછે.

બીજું, જયારે જહાક, અફ્રાસ્યાબ, વેસેનાં છોકરાઓ અને અર્જાસ્પે ઇરાનીઓની રીતેજ બંદગી કરીછે તો તે ઉપરથી જણાયછે કે એ વખતે ઇરાણીઓ તથા તુરાનીઓ એકજ ધર્મ પાલતા હોવા જોયે અને

ધર્મનો તફાવત જરથોશતના વખતથીજ થવો જોગે.

આ પછી અહુરમજદ અર્દ્વી સુરને, આ દુન્યાની વૃદ્ધિ તથા આબાદી કરવાને તથા તેમ કરવાથી તેની કીર્તિ ફેલાવવાને આ સેતારાઓ ઉપરથી યાને આકાશ ઉપરથી આ પૃથ્વી ઉપર આવવાને જણાવે છે અને અહુરમજદના આ કહેવાને તાબે થઇને અર્દ્વી સૂર આ પૃથ્વી ઉપર આવેછે (ફ૦ ૮૩-૮૬).

આ પછી અર્દ્વી સૂર તથા જરથોશત વચે વાતચીત થાએછે: અર્દ્વી સૂર જરથોશતને કેહછે કે અહુરમજદે તુને આ જિસમાની મખલુકાતનો 'રતુ' (ધર્મનો વડો) તરીકે પેદા કીધોછે, અને મને તે મખલુકાતની રક્ષણ કરનારી તરીકે પેદા કરીછે તથા જેમ પશુને પશુવસ્ત્ર રક્ષણ કરેછે તેમ હું મારા મહત્વથી સઘલી પેદાયશનું રક્ષણ કરૂછુ (ફ૦ ૮૭).

આ પછી અર્દીસૂરનું મૂલ આકાશ ઉપ. રથીછે તેથી તેનો દરજજોબી ચહડતો છે માટે તેની બંદગી કેહવી રીતે અને કયારે કરવી તે વિશે જરથોશ્ત તેને સવાલ કરેછે અને તેનો જવાબ અર્દીસૂરથી મેલવેછે (૮૯-૯૦). અર્દી સૂરની ક્રિયા કરતાં તેને ભેટ આપેલી વસ્તુની ચાશની બુરા ઓએ, ચોકસ બુરા મરજવાલાઓએ તથા દશતાનવાલી ઓરતે નહિ ખાવી, તથા તે ક્રિયા રાતને વખતે યાને અઇવિસરૂથ્રેમ ગેહમાં નહિ કરવી* (ફકરો ૯૧ મો). રાતે કીધેલી અર્દી સૂરની ક્રિયા તે પસંદ કરતી નથી પણ તેહવી રીતે કીધેલી બંદગી બદ રૂહાને પોહોચેછે (ફ૦ ૨-૯૩).

---

* આપણા લોકોને એહવો વિચાર છે કે અર્દીસૂરની ક્રિયા અથવા બંદગી ઉષહિન ગેહમાં નહિ થઈ શકે; પણ વકરો નવાજે એની બંદગી ઉષહિન ગેહમાં કરી છે. તે પરથી જણાએછ કે ઉષહિનનાં વખતમાં અર્દી સૂરની બંદગી થઈ શકે.

'હુકર' નામનો પહાડ જે ઘણો બુલંદ તથા સુખ બખશનારો છે અને જેમાંથી અર્દ્વી સૂર નદી વેહછે તેની વખાન કરવાને અહુરમજદ જરથોશ્તને જણાવેછે (ફ૦ ૯૪). મજદયસ્નાનો, હાથમાં બર્સમ પકડીને અર્દ્વી સૂરની સાંમે ઉભા રહીને તેની વખાન ગાય છે. હવોવ અને નોજરનાં ખાન્દાનવાલાઓએ તેની આરાધના કીધી. પેહલ્લાઓએ તેનેથી સુખ તથા આબાદી ચાહી અને છેલ્લાઓએ તેજ ઘોડા ચાહ્યા, એઓ પોતાની મુરાદ પાગ્યા. પણ એઓમાં ગુશ્તાસ્પ સર્વથી ફતેહમંદ નિકળ્યો (૯૫-૯૬). અર્દ્વી સૂર નદીમાથી બીજી હજાર નદીઓ અને હજાર નાહાની નદીઓ વેહે છે—એમાંથી નિકલતી નાહાની નદી અથવા ઝરો, ૪૦ દીવસ સુધી એક જોરાવર અને તેજ ઘોડો મુસાફરી કરી શકે એટલો લાંબોછે—એઓમાંના કોઇ કોઇ ઝરા ઉપર સુન્દર, સો બારીવાલું, હજાર સ્થંભ-

વાલુ તથા બીજી ખુબસૂરત ચીજોથી શિંગારેલું ઘર બનાવેલુંછે (૯૮–૯૯).

અશો જરથોશ્તે, ગુશ્તાસ્પને પોતાંની દીન કબુલ કરવાની મુરાદથી અર્દ્વી સૂરને આરાધી–તેમાં તે ફતેહ પામ્યો (૧૦૧–૧૦૩). ગુશ્તાસ્પે તથા જરીરે તુરાની અર્જાસ્પ ઉપર ફતેહ મેલવવાને ચાહ્યું અને તેને ફતેહ મલી (ફ૦ ૧૦૫–૧૧૧). તુરાની અર્જાસ્પે ગુશ્તાસ્પ તથા જરીર ઉપર ફતેહ મેલવવાને અને ઇરાની લશ્કરનો નાશ કરવાને અર્દ્વી સૂરને આરાધી પણ તે પોતાની મુરાદમાં નિષ્ફલ થયો (ફ૦ ૧૧૩–૧૧૫ મો).

૨૮ માં કરદાથી પાછુ અર્દ્વી સૂરનું બયાન શરૂ થાએછે:—

અર્દ્વી સૂરનું પાણી ઉત્પન્ન કરવાને અહુરમજદે ચાર કુદરતી શક્તિઓ મુકરર કરીછે તથા ત્યાં વર્ષાદ ચાર જુદા જુદા આકારમાં પડેછે (ફ૦ ૧૧૭–૧૧૮). અર્દ્વી

સૂર સુણેરી **પદાન** બાંધી, હોમ, ગવ, ઇત્યાદિ ક્રિયાની સામગ્રી સાથે પોતાની વખાન કરનારને નેક બદલો આપવાને ચાહે છે (ફ૦ ૧૨૦-૧૨૧)

અહીં સૂરને એક સુંન્દર સ્રીનું રૂપ આપ્યું છે—તેનો પોશાગ સુણેરી તથા ઉરચાં કપરાંનો છે—તેનાં કાણમાં સુન્દર લટકતી બાલી છે. તેની ગરદનમાં મણી સાથનો સુન્દર હાર છે—તેની કમર તંગ બાંધેલી છે જેથી તેની ખૂબસૂરતી ઘણી દીપક આપે છે—તેનાં માથાં ઉપર જવાહેરથી મઢી લીધેલું સુન્દર તાજ છે—તેના વસ્ત્ર ૩૦ સુન્દર બીવર જાનવરનાં ઘણાંજ ઊંચા, શુણેરી રૂપેરી પટાદાર ચામડાંનાં બનાવેલાં છે—(૧૨૩-૧૨૭).

હિયાં એ યશતનું સેવટ આવતું હોએ એવું લાંગે છે. અને ૧૨૭ માં ફકરાથી તે

૧૨૯ માં ફકરા સુધી અહી સૂર પાશેથી કોઇએ ચાહેલી મુરાદ અથવા દુઆ છે.

એ મુરાદ ચાહનારે પોતાને માટે બાદશાહી લાયક અસબાબ, લશકરની સફ તોરી શકે એવો બહાદુર ઘોડો તથા બહાદુર પેહલવાન અને ગુશતાસ્પે ફેલાવેલી દીનનો ફેલાવો કરવામાં, મદદ ચાહી છે. પણ એ દુઆ કોણે ચાહી છે તે જણાતું નથી.

એ પછી સેવટના દીબાચા સાથે એ યશતનું સેવટ આવે છે.

અર્દી-સૂર યષ્ટ.

(ક) ક્ષનઓથ્ર અહુરહે મજદાઓ ! અષેમ્ વોહૂ (૧).*

(ખ) યનાંમે યજદાંન્ અહુર-મઝ્દ ખુદાએ અવજૂની; ગુર્જ ખુરેહે અવઝાયાદ્; અર્દી સૂર બાંનુ બે-રસાદ્ !

(ગ) અજ્ હમા ગુનાહ પ-પતિત્ પષી-માંન-ઓમ્; અજ્ હર્વસ્તિન્ દુશ્મત, દુજ્ઉખ્ત, દુજ્વર્શ્ત, મેમ્ પ-ગેતી મનીદ્, ઉઇમ્ ગુફ્ત્, ઉઇમ્ કર્દ્, ઉઇમ જસ્ત્, ઉઇમ્ બુન્ બૂદ્ એ-સ્તેદ્, અજ્ આંન ગુના-હા મનશ્ની ગવશ્ની કુનશ્ની,

---

* 'અષેમ્ વોહૂ' તથા 'અહુનવર' નો તરજુમો' આ કેતાબની સેરટે આપેલો છે.

માએની.

(ક) દાદાર અહુરમજદની ખુશનુદી થાઓ!

(ખ) અહુર-મજદ ખોદા જે પોતે પોતાની મેરેજ પેદા થએલો અને વૃધ્ધિ કરનાર છે, તેના નામની મદદથી (હું આ પઢવું શરૂ કરૂં છું); તેનું રોશન ખુરેહ (પ્રતાપ) વધો! અર્દ્વી-સૂર-બાનૂ (આ બંદગી તરફ) પોહોચો!

(ગ) સઘળા ગુનાહો વિષે હું પશ્ચાતાપ કરી તેઓથી પાછો ફરૂ છું; તમાંમ બુરા વિચારો, બુરી વાણીઓ અને બુરાં કામો, જે મેં આ દુન્યામાં વિચાર્યા હોએ, જે હું બોલ્યો હોતું, જે મેં કીધાં હોએ, જે મારેથી નિપજયાં હોએ અને જેની શરૂઆત મારેથી થઇ હોએ, તે તમામ મનને લગતા, વચનને લગતા, કરણીને લગતા તનને લગતા અને રવાનને લગતા, આ દુન્યાને લગતા અને મીનોઈ જેહાનને લગતા ગુનાહો

તની વ રવાંની, ગેતી-બાનોઆંની, ઉખે ! અ-વાખ્શ પષીમાંન પ સે ગવરની પ-પતિત-હોમ.

(૪) ક્ષ્નઓથ્ર અહુરહે મજદાઓ તરોઇદીતે અઙ્ગ્રહે મઇન્યેઉશ ઉદ્ધ્યાવરતાંમ્ ચિત્ વરના ફ્રચોતેમેમ.—સ્તઓમિ અષેમ્ વોહૂ (૩).

(૫) ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રીશ વીદ-એવો અહુર-ત્કએષો ;

માટે, ઓ સાહેબ! તું માફ કર; ત્રણ વચનોથી (યાને મનશ્ની, ગવશ્ની અને કુનશ્નીથી) પતેત કરી તેઓ વિષે હું પશ્ચાતાપ કરૂં છું.

(ધ) દાદાર અહુર-મજદને ખુશાલ કરવાને માટેની અને ગના-ગાનોનો તિરસ્કાર કરવાને માટેની, રાસ્તીનાં કામ કરનારાઓની જે ખાહેશ છે તે બીજી સઘલી ખાહેશોથી ઘણીજ ચહડતી છે.—હુ 'અષેમ્ વોહુ' ને વખાનુ છું.

(ઙ) હું, મજદની પરસ્તેશ કરનાર, જરથોસ્તે જાહેર કીધેલી દીન પ્રમાણે ચાલનાર, દેવના તરીકાથી દૂર રેહનાર અને અહુરમજદી તરીકા મૂજેબ ચાલનાર તરીકે એકરાર કરૂં છું.

(હાવન ગેહ.)

(૫) હાવનેએ અષઓને અષહે રથ્વે યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ, સાવંહેએ વીસ્યાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ:

(રપિથ્વન ગેહ.)

(૬) રપિથ્વિનાઇ અષઓને અષહે રથ્વે યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ, ફ્રાદત્-ફ્શવે જંતુમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ:

(ઉઝેરન ગેહ.)

(૭) ઉઝયેઇરિનાઇ અષઓને અષહે રથ્વે યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએ-ચ, ફ્રાદત-વીરાઇ દખ્યુમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે

(હાવન ગેહ.)

(ચ) અશો અને ખાલેસીનાં વખત હાવન કે જેમાં સાવહ્નિ (યાને નફો હાસેલ કરવાનું અથવા બ્યાપારનું) અને "વીસ્પ" (યાને મોહલ્લાનાં વડાનું) કામ ચાલેછે—તે વખતમાં :

(રપિથ્વન ગેહ.)

(છ) ખાલેસ અને પવિત્રાઈનાં વખત રપિથ્વનમાં કે જે વખતે 'ફ્રાદતફ્શુ' (યાને પશુઓને આરામ આપવ'નું) અને 'જન્તુમ' (યાને ગામને લગતા વડા અથવા હાકેમ) નું કાંમચાલેછે—તે વખતમાં :

(ઉજીરન ગેહ.)

(જ) પવિત્ર અને ખાલેસીનાં વખત ઉજીરન કે જેમાં 'ફ્રાદત્-વીર' (યાને માનસોને કામથી પરવારી આરામ લેવાનું) અને 'દખ્યુમ' (યાને શેહેરનાં વડા અથવા પાદશાહ) નું કામ

યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ:—

(ઝ) અરેદ્વયાઇ આપો અનાહિતયાઇ અષ-ઓન્યાઇ, ક્ષ્નઓથ્ર યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓ-થ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ; "યથા અહૂ વઇર્યો" જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે; "અથા રતુશ અષાત્ચિત હચા" ફ્રા અષવ વીધ્વાઓ મ્રઓતૂ.

[૧] ૧ મ્રઓત્ અહુરો મઝ્દાઓ સ્પિતમાઇ જરથુસ્ત્રાઇ: યજએશ મે હીમ, સ્પિતમ જરથુસ્ત્ર ! યાંમ અર્દ્વીમ સૂરાંમ અનાહિતાંમ, પેરેથૂ-ફ્રાકાંમ, બએષજ્યાંમ વીદએવાંમ, અહુરો-ત્કએષાંમ, યેસ્ન્યાં-મ અહૂમ્હે અસ્ત્વઇતે, વહ્યાંગ અહૂમ્હે અસ્ત્વ-ઇતે, આધૂ-ફ્રાધનાંમ અષઓનીમ, વાંથ્વો ફ્રાધ-

ચાલે છે—તે વખતમાં:—

(ઝ) નિર્મલ અને અશો અર્દીસૂરની ખુશનુદીને માટે તેની આરાધના કરવાને, તેની ખુબીઓ ગાવાને, તેને ખુસ્નુદ કરવાને અને તેની વખાન કરવાને, જોતા (ક્રિયા કરનાર) મને "યથા અહૂ વઈર્યો" (એ ભેદી વાકય) કેહે; "અથા રતુશ અષાત્-ચિત્ હચા" (એ ભેદી વાકય) જે અશો અને વિદ્વાન છે તે બોલે.

[૧] ૧ અહુર-મજદે સ્પિતમના ખાન્દાનના જરથોસ્તને કહ્યું કે—અપે સ્પિતમાન જરથોસ્ત ! મારી જે અજમતી (પ્રતાપી), નિર્મલ, પોહલી વેહેતી, તંદરોસ્તી આપનારી, દેવથી જુદી (ગલીચી અથવા રોગોને દુર કરનારી), અહુરમજદના તરીકા મુજેબ ચાલનારી (દુન્યાને પવિત્ર રાખવાની ખોદાની જે મુરાદ છે તે બર લાવનારી), હસ્તી ધરાવનારાઓને વખાનવા લાયકની, હસ્તી ધરાવનારાઓને ખુબી ગાવા લાયકની, જીંદગીને સુખ આપનારી

નાંમ્ અપ્ઓનીમ્. ગએથો-ફ્રાધ્નનાંમ્ અપ્ઓનીમ્, ક્ષએતો-ફ્રાધ્નનાંમ્ અપ્ઓનીમ્, દહ્યુ-ફ્રાધ્નનાંમ્ અપ્ઓનીમ્ ;—

૨ યા વીસ્પનાંમ્ અર્શ્નાંમ્ ક્ષુદ્રાઓ યઓઝ્દ-ધાઇતિ, યા વીસ્પનાંમ્ હાઇરિષિનાંમ્ જાંથાઇ ગરેવાંન્ યઓઝ્દધાઇતિ, યા વીસ્પાઓ હાઇરિષીશ્ હુજામીતો દધાઇતિ, યા વીસ્પનાંમ્ હાઇરિષિનાંમ્, દાઇતીમ્ રથ્વીમ પએમ અવ બરઇતિ.

૩. મસિતાંમ્ દૂરાત્ ફ્રસ્રૂતાંમ્; યા અસ્તિ અવવઇતિ મસો યથ વીસ્પાઓ ઇમાઓ આપો યાઓ જેમા પઇતિ ફ્રતચન્તિ, યા અમવઇતિ ફ્રતચઇતિ હુકઇર્યાત્ હચ બરેજન્હત અવિ જ્રયો વોઉરુ-કષેમ્.

૪ યઓજેન્તિ વીસ્પે કરનો જ્રયા વોઉરુ-કષયા' આ વીસ્પો મઇધ્યો યઓજઇતિ, યત્ હીશ્ અવિ

અશો, ટોલાંને ફરાખી આપનારી અશો, જગતને ફરાખી બખશનારી અશો, માલ મિલકત (અથવા દોલત)ની વૃદ્ધિ કરનારી અશો, અનેદેશોને આબાદ કરનારી અશો છે તે અર્દ્વી (નામની નદી)ને તું વખાન.

૨ (જે અર્દ્વી સૂર) સઘલા પુરૂષોના વીર્યને સ્વચ્છ કરેછે; જે તમામ જનનારી માતાઓના જન્મ આપવાને માટેના ગર્ભાંને પવિત્ર કરેછે; જે તમામ જનનારીઓને સેહેલાઈથી જન્મ આપવાનું બખશે છે; જે તમામ જનનારીઓને ઘટતે વખતે દુધ બખશે છે.

૩ જેની મોટી વખાન દુરના દેશો સુધી ફેલાએલી છે; આ જમીન ઊપર જે તમામ નદીઓ વેહે છે તેઓનાં જેટલી તે (એખલીજ) મોટી છે, તે હુકર્યં પાહડમાંથી વોરૂ-કશ દર્યા તરફ પૂર જોસથી વેહે છે.

૪ (તે પાહડમાંથી વેહતાં પાણી) તમામ કીનારાઓને વોરૂ-કશ દર્યા સાથે જોડે છે, અને તમામ વચલા ભાગનેઓ ઘેરી લેછે; જે જે ભાગ તરફ પ્રતાપી અને નિર્મલ અર્દ્વી વેહે છે તે ભાગને

ફ્રતચઇતિ, યત હીશ્ અવિ ફ્રઝગરઇતિ અર્દ્વી સૂર અનાહિત; યેંહે હજંગ્રેમ વઇર્યનાંમ હજંગ્રેમ અપખ્ઝારનાંમ, કસ્ચિત્ચ અએષાંમ વઇર્યનાંમ કસ્ચિત્ચ અએષાંમ અપખ્ઝારનાંમ, ચથ્વરેસતેમ અયરે-બરનાંમ હ્વસ્પાઇ નઇરે બરેમ્નાઇ.

૫ અઙ્હાઓસ્ચ મે અએવઙ્હાઓ આપો અપ-ખ્ઝ્તરો વીજસાઇતિ વીસ્પાઇશ્ અવિ કર્શ્વાંન યાઇશ્ હપ્ત; અઙ્હાઓસ્ચ મે અએવઙ્હાઓ આપો હમથ અવ બરઇતિ હાંમિનેમ્ચ જયનેમ્ચ; હા મે આપો યઓઝ્દધાઇતિ, હા અર્શ્નાંમ ક્ષુદ્રાઓ, હા ક્ષથ્રિનામ ગરેવાંન. હા ક્ષથ્રિનાંમ પએમ.

૬ યાંમ અજેમ્ યો અહુરો મઝ્દાઓ હુજ્વરેન ઉઝ્બઇરે ફ્રદથાઇ ન્માનહેચ વીસસ્ચ જન્તે-ઉશ્ચ દઙ્હેઉસ્ચ પાથ્રાઇચ હરેથ્રાઇચ અઇબ્યાક્ષ્ત્રાઇચ નિપાતયએચ નિશઙ્હરેતયએચ.

તે આબાદ કરે છે; જેમાંથી નદીઓમાંની હજારો નદીઓ અને નાલાંઓમાંનાં હજારો નાલાંઓ નીકલે છે; તે નદીઓમાની કોઈબી નદી અથવા નાલાંઓમાંનુ કોઈબી નાલું, એક તેજ ઘોડો રાખનાર અશ્વાર મરદને ચાલીસ દીવસની મુશાફરી કરવા જેટલું લાંબું છે.

૫ આ મારી એક નદીનું (એક એક) નાલું તમામ હફત-કેશ્વર જમીન તરફ ચોમેર પોહોચે છે; આ મારી એક નદીનું પાણી ઊનાલામાં તેમજ શિયાલામાં એક સરખી રીતે પુર પડેછે; તે મારી નદીનું પાણી મરદોના વીર્યને, બાનુઓનાં ગર્ભસ્થાનોને અને માતાઓનાં દુધને પવિત્ર કરેછે (અથવા શકિત બખશે છે).

૬ જે નદીને, હું જે અહુરમજદ છું તેણે, ઘરની, મોહલાની, ગામની અને દેશની વૃદ્ધિ, સંભાલ, રક્ષણ, નિગેહબાની, મહાફેજત અને પોશ્નગુને માટે, પુષ્કલ ગોલ કટરાઓ (ટીપાંઓ)-નાં આકારમાં, ઉત્પન્ન કીધી:

૭ આઅત્ ફ્રસુસત્, જરથુશ્ત્ર ! અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હચ દથુષત્ મજદાઓ ; સ્રીર વા અઙ્હેન્ બાજવ અઉરુશ અસ્પેરો-સ્તઓયેહીશ્ ; ફ્રા સ્રીર જઓષ, રિપતમ ! અઉર્વઇતિ બાજુ-સ્તઓયેહિ, અવત મનઙ્હ મઇનિમ્ન :

૮ કો મામ્ સ્તવાત્, કો યજાઇતે હઓમવઇ-તિબ્યો, ગઓમવઇતિબ્યો, જઓથ્રાબ્યો, યઓજ્દાતાબ્યો, પઇરિ-અઙ્હરતાબ્યો ; કહ્માઇ, અજેમ્, ઉપઙ્હચયેનિ, હચિમ્નાઇચ અનમનાઇચ ફ્રારઙ્હાઇ હુમનઙ્હએચ.

૯ અહે રય ખરેનઙ્હચ તાંમ્ યજાઇ સુરુન્વત યસ્ન, તાંમ્ યજાઇ હુયસ્ત યસ્ન, અર્દ્વીમ સૂરામ્ અનાહિતામ્ અષઓનીમ્ જઓથ્રાબ્યો ; અન બુયાઓ જવનો-સારત, અન બુયાઓ હુયશ્તતર, અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે ! હઓમ યો ગવ

૭-ત્યારે, અએ જરથોસ્ત! નિર્મલ, સુંદર અને સફેદ તથા ઘોડાના જેવી મજબૂત બંધે બાજુવાલી અર્દ્વી સૂર હું પેદા કરનાર અહુરમજદથી આગલ વધી (યાને મીનોઈ જેહાનમાંથી આ ફાની દુન્યામાં આવી);* ત્યારે, હે સ્પિતમ! તે સુંદર અને મજબૂત બાજુવાલી ખુશી સાથના મન સાથે આ પ્રમાણે વિચારતી આગલ વધી:—

૮ કે "કોણ મને વખાણેચ, કોણ હોમ સાથનાં, ગોમ સાથના, સાફ કીધેલા અને ઉભાતા (અથવા ગાલી કાહરેલા) જોરે (ક્રિયાનાં સાગાન) વટે મને આરાધેચ; કયા ઈમાનદાર, એકસરખા વિચારના અને નેક મનવાલા ભેટ કરનારને હુ મદદે જાવું."

૯ તેણીનાં તેજ અને પ્રતાપને લીધે તે નિર્મલ અને અશો અર્દ્વી સૂરને, ક્રિયાની સામગ્રીઓથી હું પ્રખ્યાત યજશનેવટે આરાધું, અને તેનીને સારી રવેશે ઈજેલી યજશનેથી હું આરાધું; એ

* જુવો ફકરો ૮૫ મો.

બરેસ્મન, હિઝ્વા-દઙ્હહ્દ્હ, માંથ્રચ, વચચ, ષ્ય-ઓથ્નચ, જઓથ્રાબ્યશ્ચ, અર્ષુખ્ષઍઇબ્યશ્ચ, વા-ધ્ઝિબ્યો; યેઙ્હે હાતાંમ્ આઅત્ યેસ્ને પઇતી વઙ્હો, મઝ્દાઉ અહુરો વએથા અષાત્ હચા યા-ઉઙ્હાંમ્ચા તાંસ્ચા તાઉસ્ચા યઝમઇદે.

[૨] ૧૦ યજઍશ મે હીમ્ સ્પિતમ જરથુસ્ત્ર! (જાવત) દઙ્હુ-સ્રાધનાંમ્ અષઓનીમ્. (૧ લા ફકરા પ્રમાણે).

૧૧ યા પઉર્વ વાખ્રે વજ્ઇતિ, આંખ્નાઙ્ દ્રઝ્-ઇતિં વાષહે; અહ્ય વાખે વજેમ્ન નરેમ્ પઇતિશ્-મરેન્ત, અવત્ મનઙ્હમઇનિન્ત:—"કો માંમ્ સ્તવાત્, કો યજાઇતે, હ્ઓમવઇતિબ્યો, ગઓમવઇતિબ્યો, જઓથ્રાયો, યઓઝ્દાતાબ્યો, પઇરિ-અઙ્હર્સ્તાબ્યો

નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર ! એથી (મારી નેક દેલથી કીધેલી આરાધનાથી) તું આ મારા બોલાવવા તરફ ચહવાએલી થજે, તથા એ (મારી આરાધના) થી તું વધારે આરાધના પામેલી (પ્રસન્ન) થજે; જે હોમ કે ગવ તથા બરસમ સાથનો છે અને જે મન, વચન અને કરણી સાથની જબાનની દાનેશ વતે, અને જે જોરોને માટે રાસ્ત સખુનોથી તયાર કરવામાં આવ્યો છે તે વતે (અર્દ્વી સૂરને હું આરાધુંછું); હસ્તી ભોગવનારાઓ મધ્યેથી, જે કોઈ, આરાધના કરવામાં વધારે ભલોછે, તેનો જાણુનાર (અથવા શિખવનાર) અહુરમજ્દ પોતે છે,—તેઓમાંનાં નર અને નારીઓને હમો વખાનીએચ.

[૨] ૧૦-એ ફકરાનો તરજુમો પેહલા ફકરા પ્રમાણે છે, તે જુવો.

૧૧ જે, ગાડીમાં બેશી, આગલ જાએચ, તે ગાડીની લગામો, પકડેચ; તે ગાડીમાં જતી, માણુસોને યાદ કરતી મનમાં આ પ્રમાણે,

કહ્માઇ અજેમ્ ઉપઙ્હચયેનિ હચિઆઈચ, અનમ-નાઇચ, ક્રારઙ્હાઈ, હુમનઙ્હએચ.—અહે રય ખરેનઙ્હચ -તા- તાઉરચા યજમઇદે (૯ મા ફકરા મુજેબ.)

[૩] ૧૨ યજએશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ-ફ્રાધનામ્ અષઓનીમ્ (૧ લા ફકરા મુજેબ.)

૧૩-યેઙ્હે ચથ્વારો વસ્તાર સ્પએત વીસ્પે હમ-ગઓનાકઙ્હો, હમ-નાપ્એને, બેરેજન્ત, તઉ-ર્વયન્ત વીસ્પનાંમ્ ત્બએષવતાંમ્ ત્બએષાઙ દએવ-નાંમ્ મષ્યાનાંમ્ચ, યાથ્વાંમ્ પઇરિકનાંમ્ચ, સાથ્રાંમ્ કઓયાંમ્ કરપ્નાંમ્ચ.—અહે રય ખરેનઙ્હચ -તા- તાઉસ્ચા યજમઇદે (૯ મા ફકરા મુજેબ).

[૪] ૧૪ યજએશ મે હીમ (જાવત) દઙ્હુ-ફ્રાધનામ્ અષઓનીમ્ (પેહલા ફકરા મૂજેબ).

૧૫ અમન્ઇતીમ્ ક્ષોઈથ્નીમ્ બેરેજઇતીમ્ હુર-

વિચારતી આગલ વધેચ: કે "કોણ મને વખાનેચ ઇત્યાદિ" (જુવો ફ૦ ૮ મો); તેણીના તેજ પ્રતાપ-ઇત્યાદિ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૩] ૧૨-(પેહેલા ફકરા પ્રમાણે).

૧૩—જેણીના ચાર ઘોડાઓ સફેદ, સઘલા એકજ રંગના, એકજ બુન્યાદના, બુલંદ અને સઘલા દ્વેષ રાખનારા દેવોના, બુરાં માનસોના, જાદુગરોના, પરીઓના, સાતર, કવિ અને કરપન લોકોનાં દ્વેષાને ટાલનારા છે.—તેણીના તેજ પ્રતાપ—ઇત્યાદિ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૪] ૧૪—(પેહલા ફકરા મૂજેબ).

૧૫—તે હિમ્મતવાલી (પુરજોરથી વેહેતી) બુલંદ અને સુદંર બાનુને (ઓ જરથોસ્ત! તું એ આરાધવી જોયે); જેણીનાં વેહેતાં પાણીઓ

ઓઘાંમ્ ; યેઙ્હે અવવત્, અસ્નાઅત્ચ ક્ષફ્નાઅત્ચ, તાતાઙ્ આપો અવબરેત્તિ, યથ વીસ્પાઙ્ ઇમાઙ્ આપો, યાઙ્ જ઼ેમા પઇતિ ફ્રતચત્તિ; યા અમવઇતિ ફ્રતચઇતિ.—અહે રય ખરેનઙ્હચ —તા— તાંુરચા યજ઼મઇદે (૯ મા ફકરા મુજ઼બ).

[૫] ૧૬ યજ઼એશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્ (૧ લા ફકરા મુજબ).

૧૭ તાંમ્ યજ઼ત યો દધ્વાઙ્ અહુરો મજ઼્દાઙ્ આઇર્યેને વએજહિ વઙ્હુયાઙ્ દાઇત્યયાઙ્, હઓમ યો ગવ્અબરેસ્મન, હિજ઼્વો-દઙ્ઘ્રહ, માંથ્રચ વચચ શ્યઓથ્નચ, જ઼ઓથ્રાબ્યસ્ચ અર્શુખ્ધએઇબ્યસ્ચ વાઘ્જ઼િબ્યો.

૧૮ આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આયપ્તેમ્, "દજ઼્દિ મે વઙ્હુહિ સેવિસ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યથ અજ઼ેમ્ હાચયેનિ પુથ્રેમ્, યત્

રાત અને દીવસ એટલાં જારી વેહેછે કે જેટલાં આ જમીન ઉપરની સઘલી નદીઓનાં પાણીઓ વેહેછે; અને જે આર્દ્વી સૂર ઘણીજ જહડપથી વેહેછે.—તેણીના તેજ પ્રતાપ ઈત્યાદી (૯ માં ફકરા મૂજેબ).

[૫] ૧૬—(પેહેલા ફકરા મુજેબ).

૧૭—તેણીને પેદા કરનાર અરહુમજદે, વેહુદાઇતી નદીવાલાં ઈરાનવેજમાં, જે હોમ કે ગવ અને બરસમ સાથનોછે અને જે મન, વચન અને કરણી સાથની જુબાનની દાનેશ વતે, અને જે જોરોને માટે રાસ્ત બોલાયલા સખુનોથી તયાર કરવામાં આવ્યોછે—તે વતે વખાંની.

૧૮—તેથી (તે આરાધનાનાં બદલામાં) તેણે તેનીથી આ ચાહ્યું કે "ઓ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સુર! મને આ ફાયદો તું બખશ કે હું પોરૂશસ્પના પુત્ર અશો તથા રાસ્ત જરથોસ્તને, દીનના વિચાર

પોઉરૂષસ્પહે, અષવનેમ્ જરથુશ્ત્રેમ્, અનુગતેએ દએનયાઉ, અનુખ્તેએ દએનયાઉ અન્વશ્તેએ દએનયાઉ."

૧૯ દથત્ અહ્માઇ, તત્ અવત્ આયપ્તેમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હુધ જઓઓ-ઘ્રાઇ, અરે-દ્રાઇ, યજેમ્નાઇ, જઇધ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ આયપ્તેમ્. અહે રય ખરેનઙ્હચ (૯ મા ફકરા મૂજેબ).

(૬) ૨૦ યજ્એશ મે હીમ્ (જાવત) દરૂ-ફ્રાધનાંમ્ અષઓનીમ્.

૨૧ તાંમ્ યજત હઓષ્યઙ્હો પરધાતો, ઉપ ઉપંઙ્હે હરયાઉ, સતેએ અસ્પનાંમ્ અર્શાંમ્, હજઙ્રે ગવાંમ્, બએવરે અનુગયનાંમ્.

૨૨ આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્ અવત્ આયપ્તેમ્, "દજદિ મે વઙ્હુહિ સેવિશ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે। યથ અજેમ્, ઉપંમેમ્ ક્ષથ્રેમ્, બવાનિ, વીસ્પનાંમ્

પ્રમાણે, દીનનાં વચન પ્રમાણે અને દીનનાં કામ પ્રમાણે ચલાવું.

૧૯—તે મુરાદ બખશનારી, નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે તે હમેશાં જોર લઇ જનાર, ભેટં આપનાર, ઈજનાર અને મુરાદ ચાહનારને તે મુરાદ બખશી. તેણીના તેજ પ્રતાપ ઇત્યાદિ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૬] ૨૦—(પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૨૧—તેણીને પેશદાદ (ઇનસાફમાં પેહલા) હોશંગે, અલ્બુર્જ પાહડની નીચેની જગા ઉપર, જવાંન ઘોડાઓમાંના સો ઘોડાઓથી, ગાવોમાંની હજાર ગાવોથી અને નાંહાંનાં ગોરપદોમાંનાં દશ હજાર ગોસ્પંદોથી આરાધી.

૨૨—તેથી તેણે તેનેથી આ મુરાદ ચાહી,- કે "ઓ ખુબીવાલી ઘણીજ ફાયદેગંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! મને તું આ મુરાદ બખશ કે હું તમામ દેશોના દેવો, બુરા માનસો, જાદુ-

દખ્યુનાંમ્, દએવનાંમ્, મષ્યાનાંમ્ચ, યાત્વાંમ્
પઇરિકનાંમ્ચ, સાથ્રાંમ્ કઓયાંમ્ કરફ્નાંમ્ચ;
યથ અજેમ્ નિજનાનિ, દ-થ્રિષ્વ, માજઇન્યનાંમ્
દએવનાંમ્, વરે-યનાંમ્ચ દ્રવતાંમ્."

૨૩ દથત્ અહ્માઇ, તત્ અવત્ આયપ્તેમ્, આર્દ્વી સૂર અનાહિત, હધ જઓથ્રો-બરાઇ, અરેદ્રાઇ, યજેમ્નાઇ, જઈધ્યન્તાઈ, દાથ્રિશ્ આયપ્તેમ્.— અહે રએ ખરેનડ્હચ (૯ મા ક્૦ મૂજબ).

[૭] ૨૪ યજ્એશ મે હીમ્ (જાવત) દડ્હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્ (૧ કકરા મૂજબ.)

૨૫ તાંમ્ યજંત, યો વિમો ક્ષએતો હ્વાંથ્વો, હુકઇર્યાત્ હચ બરેજડ્હત્, સતેએ અસ્પનાંમ્ અર્શ્-નાંમ્, હજડ્રે ગવાંમ્, બએવરે અનુમયનાંમ્.

૨૬ આઅત્ હીમ્ જઈધ્યત્ અવત્ આયપ્તેમ્, "દજ્દિ મે વડ્હુહિ સેવિશ્તે આર્દ્વિ સૂર અનાહિતે

ગરો પરીઓ, સાતરૂ, કવિ અને કરપન લોકોની ઉપર સઉથી ચહડતી પાદશાહી મેલવું; અને માઝંદરાની દેવોનાં તથા ગેલાંની પાપીઓના બે તૃતીયાંશ દેવો તથા પાપીઓનો હું નાશ કરૂં.

૨૩—તે સદા ક્રિયા કરનાર, ભેટ આપનાર આરાધનાર અને મુરાદ ચાહનારને મુરાદ બખશનાર અને નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે તેની તે મુરાદ બખશી.—તેણીના તેજ પ્રતાપ ઈત્યાદિ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૭] ૨૪—(પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૨૫—તેણીને નેક ટોલાવાલા (બોહોલી રૈયત તથા ગાવ ગોસ્પંદ ધરાવનારા) જમશીદે હુકર પાહડની ઉપર, સો જવાન ઘોડાઓથી, હજાર ગાવોથી અને દશ હજાર નાહાંનાં ગોસ્પંદોથી,- આરાધી.

૨૬—તેથીં તેણે તેની પાશે આ મુરાદ ચાહી,

યથ અજેંમ્, ઉપેમેંમ્ ક્ષમેંમ્, બવાનિ, વીરપનાંમ્ દખ્યુનાંમ્; દએવનાંમ્ મષ્યાનાંમ્ચ, યાથ્વાંમ્ પઇરિકનાંમ્ચ, સાથ્રાંમ્ કઓયાંમ્ કરપ્નાંમ્ચ; યથ અજેંમ્ ઉજ્‌યરાનિ હચ દએવએઇબ્યો, ઉયે ઇસ્તીશ્ચ સઓકાચ, ઉયે પ્ષઓનીચ વાંથ્વાંચ, ઉયે શ્રાંફ્રચ ફ્રશસ્તિશ્ચ."

૨૭ હથત્ અહ્માઇ, તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્ આફ્રીં સૂર અનાહિત, હચ જઓથ્રો-બરાઇ અરેદ્રાઇ યજેમ્નાઇ જઇધ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ્ આયપ્તેંમ્.— અહે રય ખરેનહ્હુચ (૯ માં ફકરા મુજેબ).

[૮] ૨૮ યજ્‌એશ મે હીમ્ (જાવત) દહ્હુ-ફ્રાથ્નાંમ્ અપઓનીમ્. (૧ લા ફકરા મૂજેબ.)

૨૯ તાંમ્ યજત અજિ્રશ્ ધ્રિ-જફ્રાઉ દહાકો બવ્રેઇશ્ પઇતિ દહ્હઓયે, સતેએ અસ્પનાંમ્ અર્પ્નાંમ્, હજહ્રે ગવાંમ્, બએવરે અનુમયનાંમ્

કે "ઓ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! મને આ મુરાદ તું બખશ કે હું તમામ દેશોના દેવો, પાપી માનસો, જાદુગરો પરીઓ તથા સાતર, કવિ અને કરપન લોકોની ઉપર સઉથી સરસ પાદશાહી મેલવું; અને દેવોના અખત્યારમાંથી-દોલત તથા ફાયદો એ બંધે ચીજ, વૃદ્ધિ અને ટોલુ એ બંધે ચીજ, અને તૃપ્તિ તથા કીર્તિ એ બંધે ચીજને હું છીનવી લેવું (યાને મારે તાબે કરૂં)."

૨૭—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે)

(૮) ૨૮—(પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૨૯—તેણીને ત્રણ જુવાન ધરાવનાર અઝિ-દહાકે (જહાકે) બાબુલના (બેબીલોન) દેશમાં જવાન ઘોડાઓમાંના સો ઘોડાઓથી, ગાવોમાંની હજાર ગાવોથી, નાહાંનાં ગોસ્પદોમાંનાં દસ હજાર ગોસ્પંદોથી—આરાધી.

૩૦ આઅત હીમ જઇધ્યત, અવત આયપ્તેં-મ, દજદિ મે વડરૂહિ સેવિશ્ને અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યથ અજૅમ અમષ્યાં કેરેનવાનિ વીસ્પાઇશ અને કર્ષવાંન, યાઇશ હમ.

૩૧ નોઇત અહ્મ ઈ દથત. તત અવ.ત આયપ્તેંમ, અર્દ્વી સૂર અનાહિત:—ગહે રય ખરેનહ્હચ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

(૯) ૩૨ યજએશ મે હોમ (ત્ર.ત) દહ્-હુ-ફાપનામ અપઓનીમ (૧ લા ફકરા મુજેબ).

૩૩ તાંમ યજત વીસો પુથ્રો આથ્વ્યાનોઇશ વીસો સૂરયાડ થ્રએતઓનો, ઉપ વરેનએષુ ચથ્રુ-ગ-ઓશએષુ, સતેએ અરપનાંમ અર્ષનાંમ, હજહ્રે ગવાંમ, બએવરેં અનુમયનાંમ.

૩૪ આઅત હીમ જઇધ્યત અવત આયપ્તેંમ,

૩૦—તેથી તેણે તેણીની પાશે ચાહ્યું કે "ઓ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! તુ મને આ ફાયદો બખશ કે હું આ સઘલા સાતે ખંડોને માનસો વગરના (ઊજડ, વેરાન) કરૂં."

૩૧—તેને તે નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે તે મુરાદ નહિ બખશી.—તેના તેજ પ્રતાપ ઈત્યાદિ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૯] ૩૨—(પેહલા ફકરા પ્રમાણે)

૩૩—તેણીને બહાદુર ખાંન્દાનનાં આતપિનનાં ખાંન્દાની પુત્ર ફરેદુને ચારગોશવાલાં વરેન (ગેલાંન શેહેર)માં જવાંન ઘોડાઓમાંના સો જવાન ઘોડાઓથી, ગાવોમાંની દસ હજાર ગાવોથી અને નાંહાનાં ગોસ્પંદોમાંના દસ હજાર ગોસ્પંદોથી આરાધી.

૩૪—તેથી તેણે તેનેથી ચાહ્યું કે "ઓ ભલી,

દઝ્‌દિ મે વરૂકૃહિ સેવિશ્તે અર્દિ સૂર અનાહિતે! યત્ બવાનિ અઇવિ-વન્યાઓ અઝીમ્ દહાકેંમ્ થ્રિ-ઝફ્નેમ્ થ્રિ-કમેરેંધેંમ્ ક્ષ્વશ્-અષીમ્ હજંઙ્ર-યઓક્ષ્તીમ્ અષઓજંઙ્હેંમ્, દએવીમ્ દ્રુજેંમ્ અઘેંમ્ ગએથાવ્યો દ્રવન્તેંમ્, યાંમ્ અષઓજસ્તેં-માંમ્ દ્રુજેંમ્, ફ્રચ-કેરેંન્તત્ અઙ્રો મઇન્યુશ્, અવિ યાંમ્ અસ્ત્વઇતીમ્ ગએથાંમ્, મહ્ર્કાઇ અષહે ગએથનામ્, ઉત હે વન્ત અજાનિ સવઙ્-હવાચ એરેંનવાચ, યોઇ હેંન્ કેંહ્ર્પ, સ્રઓત જઝાઇતેએ ગએથ્યાઇચ, યોઇ અબ્દોતેંમે.”

૩૫ દથત્ અહ્માઇ તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હ્ય્ જઓથ્રો-બરાઇ અરેદ્રાઇ યજેમ્નાઇ જઇધ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ્, આયપ્તેમ્.—

અહે રય ખરેનઙ્‌હ્ચ (૯ મા ફકરા પ્રમાણે).

[૧૦] ૩૬ યજ્ઞએશ મે હીમ્ (જાવત)

ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર ! તું મને આ મુરાદ બખશ કે હું ત્રણ જબાનવાલા, ત્રણ માથાંવાલા, છ આંખવાલા, હજારગણું કુવત ધરાવનારા (યુકતીવાલા), પુરતાં કુવતવાલા, આ મખલુકાતને માટે બુરા તથા નુકસાંન કરનાર દુરવંદ, તથા પુરતાં કુવતવાલી અને નુકસાન કરનારી દેવી કે જેને ગનામીનોએ અશોઇની પેદાએશોમાંની જીસમાની પેદાયશનાં નાશને માટે પેદા કીધીછે તેણીનાં જેવા (અથવા તેને લગતા), અજિ઼ દહાકને મારનારો (જીતી લેનારો) થાતું; અને સવઙ્હુવાચ (શેહેર્નાઝ) અને એરેનવાચ (અર્નવાજ) નામે તેની બે પિયારીઓ, જેઓ આ દુન્યામાં જન્મ લેતી સ્ત્રીઓમાં ઘણાંજ સુદર બદનવાલી છે, અને જેઓને ઘણીજ છુપી જગોમાં રાખવામાં આવીછે, તેઓને હું મારા હાથમાં લાતું (અથવા મેલવું).

૩૫—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૦] ૩૬—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

દહ્‌યુ-ફ્રાધનાંમ્ અશ્ઓનીમ્ (પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૩૭ તાંમ્ યજત નરેં-મનાઉ કેરેંશાસ્પો પસ્ને વરોઇશ્ પિસનઙ્‌હો, સતેઓ અસ્પનાંમ્ અર્ષ્નાંમ્ હજઙ્‌રે ગવાંમ્, બએવરેં અનુમયનાંમ્.

૩૮ આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આયપ્તેંમ્, "દઝ્દિ મે વઙ્‌હુહિ સેવિસ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યત્ બવાનિ અઇવિ-વન્યાઉ ગન્દરેંવેંમ્ યિમ્ જઇરિ-પાષ્નેમ્, ઉપ યઓઝેંન્તિ કરન જરયૃ વોઉરુ-કષય, આતચાનિ સૂરેમ્ ન્માનેમ્ દ્રવતો, યત્ પથનયાઉ દૂરએ-પારયાઉ."

૩૯ દથત્ અહ્માઇ તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્ - અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હચ જઓથ્રો-બરાઇ અરેં-દ્રાઇ યઝેંમ્નાઇ જઇધ્ય-તાઇ, દાથ્રેશ્, આયપ્તેં-મ્—અહે રય ખરેનઙ્‌હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે)

૩૭—તેને બહાદુર મનના કેરેશાસ્પે પિસન કૂંડ નદીનાં કિનારા ઉપર જવાન ઘોડાઓમાંનાં સો ઘોડાઓથી, ગાવોમાંની હજાર ગાવોથી અને નાંહાંનાં ગોસ્પંદોગાંનાં દશ હજાર ગોસ્પંદોથી આરાધી.

૩૮—તેથી (ધજવાનાં બદલામાં) તેણે તેનેથી ચાહ્યું કે "ઓ ખુશીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ, અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! તું મને આ મુરાદ બખશ કે હું સુનેરી એડીવાલા ગન્દર્વ દેવને વોરૂકષ દર્યાના કીનારાની નજદીક મારનાર (ફતેહ કરનાર) થાઉં, અને તે ખુરાનાં પોહલાં, ગોલ અને નહિ પસાર કરી શકાએ એવી જગા ઉપર આવેલાં (મેહનતથી પોહોંચી શકાએ એવાં) મજબૂત ઘર તરફ પોહોચનાર થાઉં."

૩૯—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૧] ૪૦ યજએશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્‌, હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્. (પેહલા ફકરા પ્રમાણે)

૪૧ તાંમ્ યજત, મઇર્યો તૂઇર્યો ફ્રઙ્‌રસે, હુ-કઇને પઇતિ અઙ્‌હાઉ જેમો, સતેએ અરપનાંમ્ અર્ષ્નાંમ, હજઙ્‌રે ગવાંમ્, બએવરે અનુમયનાંમ્.

આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આયપ્તેમ્, "દજ્દિ મે વઙ્‌ઉહિ સેવિશ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યથ અજેમ્ અવત્ ખરેનો અપયેમિ, યિમ્ વજઇતિ મઇધીમ્ જ્રયઙ્‌હો વોઉરૂ-કષહે, યત્ અસ્તિ અઇર્યનાંમ્ દખ્યુનાંમ્ જાતનાંમ્ચ અજાતનાંમ્ચ, યત્ચ અષઓનો જરથુશ્ત્રહે."

૪૩ નોઇત્ અહ્માઇ દથત્ તત્ અવત્ આયપ્તેમ, અર્દ્વી સૂર અનાહિત.—અહુ રય ખરેનઙ્‌હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૨] ૪૪ યજએશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્‌હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્. (પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

[૧૧] ૪૦—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે.)

૪૧—તેણીને ઘાતકી (સાંપની ખસલતનાં) તુરાની (તૂરનાં ખાન્દાનના) અફ્રાસ્યાબે આ જમીન ઉપરનાં એક ભોએરાંમાં જવાન ઘોડાઓ મધેના સો ઘોડા, ગાવોમાંની હજાર ગાવ અને નાંહાંનાં ગોસ્પંદોમાંના દશ હજાર ગોસ્પંદોથી આરાધી.

૪૨—તેથી તેણે તેનેથી ચાહ્યું કે "એ ખુબીવાલી ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર ! તું મને આ મુરાદ બખશ કે હું તે ખુરેહ મેલવું કે જે વોરૂકશ દર્યાના મધ્યમાં વેહે છે અને જે ઈરાનના મુલકોમાંનાં જન્મેલા અને નહિ જન્મેલા લોકોનું—જેવું કે અશો જરથોસ્તનું—છે."

૪૩—તેની તે મુરાદ નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે નહિ બખશી.—તેનાં તેજ પ્રતાપ ઈત્યાદિ.

[૧૨] ૪૪--(પેહલા ૫૦ પ્રમાણે).

૪૫ તાંમ્ યજત અઉર્વોં અશ્વરૅચો કવ ઉસ, અંરેંજિક્કયાત્ પઇતિ ગરોઈત્, સતેએ અરપનાંમ્, અર્પનામ્, હજઙ્.રે ગવાંમ્, બએવરેં અનુગયનાંમ્.

૪૬ આચાત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આયપ્તેંમ્ "દજઙ્દિ મે વઙ્.ઉહિ સેવિસ્તે અર્દિ સૂર અનાહિતે ! યથ અર્જેંમ્ ઉપેમેંમ્ ક્ષથ્રેંમ્ બવાનિ, વીરપનાંમ્ દખ્યુનાંમ્ દએવનાંમ્ મધ્યાનાંમ્ચ, યાતાવ.ાંમ્ પઇરિકનાંમ્ચ, સાધ્રાંમ્ કઓયાંમ્ કરફ્નાંમ્."

૪૭ દથત્ અહ્માઇ તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હધ્ર જઓથ્રા-બરાઈ અરેદ્રાઈ યજેંમ્નાઇ જઇધ્યન્તાઈ, દાથ્રિશૂ, આયપ્તેંમ્.- અહે રય ખરેનઙ્.હચ. (૯ માં ૫૦ પ્રમાણે).

[૧૩] ૪૮ યજએશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્.હુ-ક્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્. (પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૪૫—તેણીને ચાલાક અને મોટી કીર્તિવાલા કાઉસે એરેઝિફ્ય પાહડ ઉપરથી જવાન ઘોડાઓમાંના સો ઘોડાઓથી, ગાવોમાંની હજાર ગાવોથી, અને નાંહાંનાં ગોસ્પંદોમાંનાં દશ હજાર ગોસ્પંદોથી, આરાધી.

૪૬—તેથી તેણે તેનેથી આ મુરાદ ચાહી કે "એ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વી સૂર! મને તું આ મુરાદ બખશ કે હુ તમાંમ દેશોનાં દેવો, બુરા માણસો, જાદુગરો, પરીઓ, અને સાતર કવિ અને કરપન લોકોની ઉપર સઉથી ચહડતી પાદશાહી મેલવું."

૪૭—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૩] ૪૮—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૪૯ તાંમ્ યજત અર્ષ અર્દ્વીનાંમ્ દખ્યુનાંમ્ ક્ષથ્રાઇ હન્કરેંમો હુસ્રવ, પરને વરોઇશ ચએચ-સ્તહે જફરહે ઉરવ્યાપહે, સતેએ અસ્પનાંમ્ અર્શનાંમ, હજહ્રે ગવાંમ્, બએવરેં અનુગયનાંમ્.

૫૦ આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આયપ્તેંમ્, "દઝદિ મે વંઘુહિ સવિસ્તે અર્દ્વી સૂર અનાહિતે! યથ અજેમ્ ક્ષથ્રેંમ્ બવાનિ વીસ્પનાંમ્ દખ્યુનાંમ્ દએવનાંમ્ મશ્યાનાંમચ, યાતુનાંમ્ પઇરિકનાંમચ, સાથ્રાંમ્ કઓયાંમ્ કરફ્નાંમચ; યત્ વીસ્પનાંમ્ યુષ્તનાંમ્ અજેમ્ ફ્રતેંમેંમ્ થાંજયેનિ, અનખરેતાંમ્ યાંમ્ દરેઘાંમ્ નવ ફ્રાથ્વેરેંસાનિ રથ્વરેંમ્, યો ગાંમ મઇર્યો નુરેંમ્ મનો, અસ્પ-એહુ પઇતિ પેરેંતત."

૫૧ દથત્ અહ્માઇ તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હમ જઓથ્રો-બરાઇ અરે-દ્રાઇ યજમનાઇ જઇધ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ, આયપ્તેંમ્. અહે રય ખરેનંઘહચ. (૯માં ફકરા પ્રમાણે).

૪૯ તેણીને ઈરાન દેશોના બહાદુર અને તમામ સલતનતને એક કરનાર (સાથે જોડી નાંખનાર) કએ-ખુસરૂએ ઊંડી અને ખોહલા પાણીવાલી ચેચસ્ત નદીનાં કિનારા ઉપર જવાન ઘોડાઓમાંના સો ઘોડા-ઓથી, ગાવોમાંની હજાર ગાવોથી, અને નાંહાંનાં ગોસ્પંદોમાંનાં દશ હજાર ગોસ્પંદોથી, આરાધી.

૫૦—તેથી તેણે તેનેથી ચાહ્યું કે "ઓ ખુબી-વાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! તું મને આ મુરાદ બખશ કે હું તમામ દેશોના દેવો, બુરા માનસો, જાદુગરો, પરીઓ, સાતરો કવિઓ અને કરપનોની ઉપર મુખ્ય પાદશાહી મેલવું; અને તમામ ઘોડાઓ મધેનાં સઉથી સરસ ઘોડાને હું જોડું અને તે સાથે આ લાંબા વખત સુધી ઉજડ પરેલાં જંગલ (લડાઈનાં મેદાન)ને નવેસરથી સમારૂ કે જ્યાં પેલો ઘાતકી મનનો (અસ્રાસ્યાબ) હમનાજ મારી સાથે ઘોડાઓની પીઠ ઉપર (મોટાં લશકર સાથે) લડયો હતો."

૫૧—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે.)

[૧૪] ૫૨ યજએશ મે હીમ (જાવત) દઙ્‌હુ-ફ્રાધનાંમ અપએ નીમ. (૧ લા ક્કરા પ્રમાણે).

૫૩ તાંમ યજત તખ્મો તુસો રથએસ્તારો, બરેંબ્રએષુ પઈતિ અસ્પનાંમ, જાવરેં જઈધ્યન્તો હિતએઈબ્યો, દ્રવતાતેંમ તનુબ્યો, પોઉરુ-સ્પખ્શ્તીમ ત્બિષ્યન્તાંમ, પઈતિ-જઈતીમ દુશ-મઈન્યવનાંમ, હથ્રાનિવાઇતીમ હમેરેંથનાંમ અઉર્વથનાંમ ત્બિ-ષ્યન્તાંમ.—

૫૪ આઅત હીમ જઇધ્યત્ અવત્ આયપ્તેંમ, "દઝદિ મે વઙ્‌હુહિ સેવિસ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યત્ બવાનિ અઇવિ-વન્યઙ્‌ અઉર્વ હુનવો વએ-સકય. ઉપ દરેંમ ક્ષથ્રો-સઓકેંમ અપનોતેમેંમ, દુઙ્‌હુ પેરેંજન્ત્ય અપવનય; યથ અજેંમ નિજ-નાનિ તૂઇર્યનાંમ દખ્યુનાંમ, પન્ચસઘાઇ સતઘાઇશ્ચ, સતઘાઇ હજઙ્‌રઘાઇશ્ચ, હજઙ્‌રઘાઇ બએવરેઘાઇશ્ચ, બએવરેઘાઇ અહાંખ્તઘાઇશ્ચ."

[૧૪] પર—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

પ૩—તેણીને ઘોડાઓની પીઠો ઊપર (લશ. કરની સફમાં લડતી વખતે) ઘોડાઓને માટે જોર, બદનોને માટે તનદરોરતી, દુશ્મનોનું આગ. મજથી જાંણવૂં, બુરૂ વિચારનારાઓનો નાશ કરવું, દુશમનોની ઉપર ફતેહ મેલવવી અને દુશમનોને દુઃખી કરવાનુ (ઇજા પોહાંચાડવાનું) ચાહતા, જોરાવર તુસ પેહલવાને આરાધી.

પ૪—તેથી તેણે તેનેથી ચાહ્યુ કે—"ઓ ખુબી-વાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! તું મને આ મુરાદ બખશ કે હું વેસેનાં ખાન્દાનનાં બહાદુર છોકરાઓને, બુલંદ અને અશો લોકોને લગના કંઘ દેજમાં ઘણાંજ ચહડતા ક્ષથ્રોસોક (નામની જગા) ના દરવાજા ઊપર, મારનાર (અથવા ફતેહ કરનાર) થાવું; અને હું તુરાની દેશોમાંનાં પચાશ સોઘણાં, સો હજારઘણાં, હુજાર દશ-હજારઘણાં અને દશ હજાર અસંખ્ય-ઘણાંઓને જમીનદોસ્ત કરૂં (યાને નાશ કરૂં)."

૫૫ દથત્ અહ્માઈ તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હુધ જઓઓ-ખરાઈ અરેદ્રાઈ યઝેમ્નાઈ જઇદ્યન્તાઈ, દાથ્રિશ, આયપ્તેંમ્. અહે રય ખરેનઙ્હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૫] ૫૬ યજઓશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ પ્રાધનાંમ્ આપઓનીમ્. (પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૫૭ તાંમ્ યઝેન્ત અઉર્વ હુનવો વએસકય ઉપ દરેંમ્ ક્ષથ્રો-સઓકેંમ્ અપનોતેંમેમ્, કઙ્હય એરેઝન્તય અપરનય સતેએ અસ્પનાંમ્ અર્પનાંમ્, હજઙ્રે ગવાંમ્, બએવરેં અનુમયનાંમ્.

૫૮ આઅત્ હીમ્ જઈદ્યેંન્ અવત્ આયપ્તેંમ્, "દજ઼િદ્ર નો, વઙ્ઉહિ સેવિશ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યત્ બવામ આઇવિ-વન્તાઓ, તખ્મેંમ્ તુસેંમ્ રથએસ્તારેંમ્, યથ વએમ્ નિજનામ

૫૫—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૫] ૫૬—(પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૫૭—તેણીને બહાદુર, વેસેના ખાંન્દાનના છોકરાઓએ (તુરાની લશકરના સરદારોએ) બુલંદ અને અશો લોકોને લગતા કંઘ્રદેજમાં સઉથી ચહડતાં ક્ષથ્રોસોકના દરવાજા પાશે, જવાન ઘોડાઓ મધેના સો ઘોડાઓથી, ગાવોમાંની હજાર ગાવોથી અને પશુઓમાંનાં દશ હજાર પશુઓથી આરાધી.

૫૮—તેથી તેઓએ તેનેથી ચાહ્યું કે—"ઓ ખુબીવાલી ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! તું હમુને આ મુરાદ બખશ કે હમો જોરાવર તુસ પેહલવાનને મારનારા (જીતનારા) થઇએ; અને ઈરાનના દેશોમાંના પચાશ સોઘણાં, સો હજારઘણાં, હજાર દશ હજારઘણાં અને દશહજાર અસંખ્યઘણાંઓને જમીનદોસ્ત કરીએ.

અઈવેનાંમ્ દખ્યુનાંમ્ પન્ચસઘ્નાઇ સતઘ્નાઈશ્ચ, સતઘ્નાઈ હજંઘ્રઘ્નાઈશ્ચ, હજંઘ્રઘ્નાઇ બએવરેઘ્નાઇ અહાંખ્તઘ્નાઇશ્ચ.

૫૯ નોઇત્ અએબ્યશ્ચરિરત્ દથત્, તત્ આવત આયપ્તેંમ્, અર્દી સૂર અનાહિત.—અહે રય ખરેનંઘહચ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૬] ૬૦ યજ઼એશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ-ફ્રરધનાંમ્ આપઓનીમ્.

૬૧ તાંમ્ યજત પોઉરૂ ચો વઘ્રેશ નવાઝ્રે, યત્ હિમ્ ઉસ્ચ ઉજ઼્-ઝાંનયત્ વેરેથ્રજાઓ તખ્મો થ્રએતઓનો, મેરેઘહે કેહ્રપ કહ્રકાસહે.

૬૨—હો અવથ વજ઼ત, થ્રિ-અયરેંમ્ થ્રિ-ક્ષપરેંમ્ પઈતિશ નમાનેમ્, યિમ્ ખાપઇથીમ્; નોઈત્ અઓર, નોઇત્ અઓર અવોઇઘરિરયાત્, થ્રઓરત ક્ષફ્નો થ્રિત્યાઓ ફ્રાઘ્મત્ ઉષાઓંહેમ્ સૂરયાઓ વીવ-ઇતીમ્. ઉપ ઉષાઓંહેમ્ ઉપ-જ઼્બયત અર્દીમ્ સૂરાંમ્ અનાહિતાંમ્ :—

૫૯—તેઓને તે મુરાદ નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે નહિ અખશી.—તેનાં તેજ પ્રતાપ ઇત્યાદિ.

[૧૬] ૬૦—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૬૧—તેણીને પેહલ્લા "વફ્રનવાજે," જયારે તેને ફ્તેહમંદ અને જોરાવર "શ્રએનઓનએ" કહ્કસ પક્ષીના કાલબુદમાં ઘણુંજ ઉંચે ઉડાડી મુકયો ત્યારે, આરાધી.

૬૨—તે (વફ્રોનવાજ) તેણે (શ્રએતઓનએ) ઉડાડયા મુજેબ ત્રણ દિવસ અને ત્રણ રાત સુધી પોતાના ઘર તરફ (કુદરતે ઠેરવેલી જગો તરફ) પોહોચવાને, ચાલ્યા કીધો. તે ઝડપથી નીચે નહિ પોહોચી શકયો; પછી ત્રીજી રાતની ખુશ-લેહકીવાલી અને અજમતી બામદાદને વખતે તે નીચે આવી પોહચ્યો; અને તે બામદાદને વખતે તેણે (વફ્રોનવાજે) નિર્મલ અર્દ્વી સૂરને યાદ કીધી:—

૬૩ "અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! મોશુ મે જવ અવરુહે, નૂરેંમ્ મે ખર ઉપરતાંમ્; હજંરેંમ્ તે અજેંમ્ જંગ્મો-શ્નાંમ્, હઓગવઇતિનાંમ્ ગઓમવઇતિનાંમ્ યઓ-જદાતનાંમ્ પઇરિ-અકુદર્શનાંમ્, બરાનિ અવિ આપેંમ્, યાંમ્ રઙ્હાંમ્, યેઝિ જુમ ક્રપયેમિ, અવિ જાંમ્ અહુરધાતાંમ્, અવિ નમાનેંમ્, વિમ ખાપઇથીમ્."

૬૪ ઉપ-તચત્ અર્દ્વી સૂર અનાહિત કઇનીનો કેહ્રપ સ્રીરયાઓ અપમયાઓ હુરઓધયાઓ ઉસ્કાત્ યાસ્તયાઓ એરેઝ્વઈથ્યો રઓવત્ ચિથ્રેંમ્ આજાત-યાઓ નિ-જંગ-અઓથ્રં પઇતિશ-મુખ્ત જરન્યો-ઉર્વાક્ષિન બારય.

૬૫ હા, હે બાઝ્વ, ગેઉર્વયત્, મોશુ તત્ આસ્નોઇત્, દરેંઘેંમ્ યત્ ફ્રાયતયત્ ત્વક્ષેંમ્નો, અવિ જાંમ્ અહુરધાતાંમ્, અવિ નમાનેંમ્, વિમ્ ખાપઇથીમ્, દ્રૂમ અવ-તેમ અરદિશ્નેમ, હમથ યથ પરચિત્.—અહે રય ખરેનઙ્હચ. (૯ માં કકરા પ્રમાણે).

૬૩—"ઓ નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! જલદીથી મારી મદદને માટે તું આવ અને મને જલદીથી મદદ કર કે (તેનાં બદલામાં) જો હું જહડફથી અહુરમજ્દની પેદા કીધેલી આ જમીન (પૃથ્વી) ઉપર પોતાને ઘર (કુદરતે મુકરર કીધેલી જગાએ) પોહોચશ તો તારે માટે **જોરે** મધની, હોમવાલી, ગોમવાલી, પવિત્ર કરેલી અને તપાસેલી હજાર **જોર રંઘા** નદી આગલ હું લાવશ (યાને ભેટ કરશ)."

૬૪—નિર્મલ અર્દ્વી સુર, સુંદર, ઘણીજ હિમ્મતવાલી, ખીલેલા બાંધાવાલી, ઉંચાં વસ્ત્ર પેહેરેલી, સીધા કદની, તેજવાલી, ઉદાર ચેહરાની, ગુંટણ સુધી મોજાં પેહેરેલી અને પ્રકાશતાં (ચકચકીત) સોનેરી તાજવાલી એવી કન્યાના રૂપમાં, આગલ વધી.

૬૫—તેણીએ તેની જેવી બંને બાજુઓ પકડી તેવોજ તે લાંબા વખતનાં અટકાવમાંથી નીકલવાની કોશેશ કરતો તે "વફ્રેનવાજ" અહુરમજ્દે પેદા

[૧૭] ૬૬ યજ્અેશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ-ફ્રરાથ્નનાંમ્ અપઓનીમ્.

૬૭ તાંમ્ યજ્ત જામાસ્પો, યત્ સ્પાધેંમ પઇરિ-અવઅેનત્ દૂરાત્ અયન્તેંમ, રઝમોયો દ્રવ-તાંમ્ દઓેવયસનનાંમ, સતેઅે અસ્પનાંમ અર્શનાંમ, હજ્ઙ્રે ગવાંમ, બઅેવરેં અનુમયનાંમ.

૬૮ આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આય-પ્તેંમ "દઝ્દિ મે વઙુહિ સેવિસ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યથ અજેંમ, અવથ વરેંથ, હયાને, યથ વીસ્પે અન્યે આઇરે."

૬૯ દથત્ અહ્માઇ, તત્ અવત્ આયપ્તેંમ, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હધ જઓથ્રો-બરાઇ અરેંદ્રાઇ યજેંમ્નાઇ જઇધ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ, આયપ્તેંમ.—અહે રય ખરેનઙ્હચ. (૯ માં ૧૦ પ્રં૦).

[૧૮] ૭૦ યજ્અેશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ ફ્રરાથ્નનાંમ્ અપઓનીમ્.

કીધેલી જમીન ઉપર આવેલાં પોતાના ઘર તરફ, આગલના જેવી મજબુત અને જખમી થયા વગરની હાલતમાં, જલદીથી આવી પોહોચ્યો.

[૧૭] ૬૬ (પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૬૭—તેણીને જામાસ્પે, જયારે લશકરની સફમાં દુરથી આવતાં ખુરા અને દેવ-યસ્નોનાં લશકરને જોયું ત્યારે, જવાન ઘોડાઓમાંનાં સો ઘોડાઓથી, ગાવોમાંની હજાર ગાવોથી અને નાંનાં ગોસ્પંદોમાંના દસ હજાર ગોસ્પંદોથી, આરાધી.

૬૮—તેથી તેણે તેણીથી એ મુરાદ માગી કે "ઓ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિસૂર! તુ મને આ મુરાદ બખશ કે જેમ બીજા તમામ ઈરાનીઓએ ફતેહ મેલવી તેમ હું (આ દેવ-યસ્નો ઉપર) ફતેહ મેલવું."

૬૯—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૧૮] ૭૦—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૭૧ તાંમ યજત અપવ.જ્દાઉ પુથ્રો પોઉરૂથા-ક્ષ્તોઇશ, અપ્તવ.જ્દસ્ય, થ્રિતસ્ય સાયુઝ્દ્રોઇશ પુથ્રે, ઉપ બેરેંજન્તેંમ અહુરેંમ ક્ષથ્રીમ ક્ષએતેંમ અપાંમ નપાતેમ અઉર્વત-અસ્પેંમ, સતેએ અ-સ્પનાંમ અર્પૂનાંમ, હજ.ઉરે ગવાંમ, બએવરે અનુમયનાંમ.

૭૨ આઅત હીમ જઇદ્યેન. અવત આયપ્તેંમ "દઝ્દિ નો વઙુહિ સેવિશ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યત બવામ અઇવિ-વન્યાઉ દાનવો તૂર બાખ્યન કરેંમ્ચ અસબનેંમ, વરેંમ્ચ અસબનેંમ, તન્ચ-શ્તેંમ્ચ દૂરએકએતેંમ, અહ્મ્ય ગએથે પેંષનાહુ."

૭૩ દથત અએઇબ્યરિચત તત અવત આયપ્તેંમ, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હધ જઓથ્રો-બરાઇ અરેં-દ્રાઇ યજેંમ્નાઇ જઇદ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ, આયપ્તેંમ. અહે રય ખરેંનઙ્હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે.)

[૧૯] ૭૪ યજએશ મે હીમ (જાતત) દઙ્હુ-ફ્રરાધનામ અપઓનીમ.

૭૧—તેણીને પોરૂધાક્ષિતના પુત્ર અશવઝદદ્દ્હે અને સાયુઝદ્રિના બે પુત્ર અશવઝદદ્દ્હે અને શ્રતએ, બુલંદ સાહેબ, બાદશાહીને લગતા (અ-થવા બાનુઓને લગતા) રોશન (અથવા દોલત-વાલા) અને તેજ ઘોડાવાલા **અપામનપાત (વર)** ની નજદીક—જવાન ઘોડાઓમાંનાં સો ઘોડાઓથી ગાવોમાંની **હજાર** ગાવોથી અને નાહાંનાં ગોસપં-દોમાંનાં દસ **હજાર** ગોસપંદોથી, આરાધી.

૭૨—તેથી તેઓએ તેણીથી આ ચાહ્યું કે “એ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર ! તું હમોને આ મુરાદ બખશ કે હમો આ લડાઇઓનાં મેદાનમાં પ્રખ્યાત, તુરાની દાનુ-ઓને **કર અસબનને, વર અસબનને** અને ઘણુંજ જોરાવર **દુરએકએતને** જીતનાર થઇએ.

૭૩—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[**૧૬**] ૭૪—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૭૫ તાંમ્ યજત વિસ્તઉરૂશ યો નઓતઇર્યાનો, ઉપ આપેંમ્, યાંમ્ વિતઙ્ઉહઇતીમ્, એરેંજુખ્ધાત્ પઇતિ વચઙ્હત્, ઉઇતિ વચેબીશ અઓજનો: (૭૬) "તત્ બા અષ તત્ અર્દ્વી સૂર અનાહિતે! યત્ મે અયત્ દએવયસ્નનાંમ્ નિઘ્નેંમ્ યથ સારેમ્ વર્શનાંમ્ બરાનિ: આઅત્ મે તૂમ્ અર્દ્વી સૂર અનાહિતે! હુશ્કેંમ્ પેષુમ્ રએચય તરો વઙ્-ઉહીમ્ વીતઙ્ઉહઇતીમ્."

૭૭ ઉપ-તચત્ અર્દ્વી સૂર અનહિત કઇનીનો કેહ્રપ શ્રીરયાઉ અષમયાઉ હુરઓધયાઉ ઉસ્કાત્ યાસ્તયાઉ એરેંજ્વઇથ્યો રએવત્ ચિથ્રેંમ્ આઝાતયાઉ જરન્ય અઓથ્ર પઇતિશ્મુખ્ત યા વીસ્પો-પએસ બામ્ય; અરમએશ્તાઉ અન્યાઉ આપો ફ્રેં-નઓત ફ્રશ અન્યઉ ફ્રતાચયત્, હુશ્કેંમ્ પેષૂમ્ રએચયત્ તરો વઙ્ઉહીમ્ વીતઙ્ઉહઇતીમ્.—અહે રય ખરેનઙ્હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

૭૫—તેણીને નોજરના છોકરા **વિશ્તઉરૂશે** (ગુરતહમે) **વીનડ•હુઇતી** નામની નદી આગલ રાસ્ત બોલાએલા વચનોથી (બંદગીના કલામોથી) આ સુખનો બોલતાં આરાધી:—

૭૬—"કે એ નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર ! ખચીત આ સખુન રાસ્ત અને સચાઈથી કેહુ છું કે દેવયસ્નોમાંના એટલા બધા દેવયસ્નો મારા મારેલા છે કે જેટલા મારા માથા ઉપર હું બાલો ધરાવું છું—તો મારે માટે (અથવા મારે ખાતર) એ નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર ! ખુબીવાલી વીતડ•હુઈતી નદીનાં શુકાઈ ગએલા આખા ઓશારને (તે નદીનાં તલીઆંને) તું તર કર (યાને તે શુકાઇ ગએલી નદીને પ્રાથી તાજી કર).

૭૭—નિર્મલ સુંદર, ઘણીજ હિમ્મતવાલી, ખીલેલા બાંધાવાલી, ઊંચાં વસ્ત્ર પેહેરેલી, સીધાં કદની, તેજવાલી, આજાદેહ ચેહરાની સુનેરી તથા તમામ જરાવદાર બેહુ પગમાં જોડા (અથવા મોજાં) પેહેરેલી, એવી કન્યાનાં રૂપમાં અર્દ્વી સૂર આગલ

[૨૧] ૭૮ યજ઼અેશ મે હીમ્ (ઝાતન) દઙ્‌હુ-ફ્રરાધનાંમ્ અષઓનીમ્.

૭૯ તાંમ્ યજત, યોઇશ્તો યો ફ્ર્યાનનાંમ્, પઐતિ પેહ્અએપે રઙ્‌હયાઉ, સનેએ અરપનાંમ્ અઁૂનાંમ્, હજ઼ઙ્રે ગત્રાંમ્, ઝ્અએનરે અનુમયનાંમ્.

૮૦ આઅત્ હીમ્ જઇદ્યત્, અવત્ આયપ્-તેંમ્ "દઝ્દિ મે વઙ્‌હુહિ સવિસ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યત્ બવાનિ અઇવિ-વન્યાઉ અખ્તીમ્ દુઝ્દેંમ તેમઙ્‌હન્તેમ્, ઉત હેંકેરેન પઇતિ-અવનિ, નવચ નવઇતીશ્ચ, ખ્રૂઝ્દ્રનાંમ્ અપેંષો-ઇરિરત-નાંમ્, યત્ માંમ્ પેરેસત્ અખ્તો દુઝ્દાઉ તેમઙ્‌હાઉ.

ચાલી; અને તેણીએ બીજી નદીઓને સ્તંભ (સ્થીર અથવા વેહતી બંધ) કીધી અને બીજીઓને (નદીઓને) આગલ ચલાવી; અને તેથી ખુબીવાલી વીતડ-હુઇતી નદીનાં શુકાઇ ગએલાં આખા ઓશારને તર (યાને પાણીથી વેહતો) કીધા.—તેણીનાં તેજ પ્રતાપ ઇત્યાદિ.

[૨૦] ૭૮ (પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૭૯.—તેણીને ક્રિયાનને લગતા યોઇસ્તએ (ગોસ્તે ફરિયાને) રંઘા નદીના કિનારા ઉપર જવાન ઘોડાઓ મધેનાં સો ઘોડાઓથી, હજાર ગોસ્પંદોથી અને દશ હજાર નાંહાંનાં પશુઓથી આરાધી.

૮૦.—તેથી તેણે તેણીથી આ માગ્યું કે "ઓ ખુબીવાલી ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! આ મુરાદ તું મને બખશ કે હું ખુરૂ જાણનાર અને અંધારી અકલનાં (અથવા અંધકાર=દોજખને લગતા) અખ્તયને (અખત જાદુગરને) મારનાર થાવું, અને તે સાથે તેનાં ઘણા

૮૧ દથત્ અહ્માઇ, તત્ અગ્રત આયપ્તેંમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હચ જઓઓ-ચરાઇ અરેદ્રાઇ પશેંમ્નાઇ જદઇધ્યન્તાઇ, દાથિશ્, આયપ્તેંમ્—અહે રય ખરેનક્હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૧] ૮૨ યજએશ મે હીમ્ (જાવત) દક્હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્ (પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૮૩. યહ્મ્ય, અહુરો મજ્દાઓ હ્વપો, નિવએધયત "આંઇથ્રિ પઇતિ અવ-જસ, અર્દ્વી સૂર અનાહિતે! હચ અવત્ભ્યો સ્તરેભ્યો, અવિ જાંમ અહુર-ધાતાંમ્; થ્વાંમ યજાઓન્તે અઉર્વાંઓક્હો અહુરાઓક્હો, દક્હુ-પતયો, પુથ્રાઓક્હો દક્હુ-પઇતિનાંમ્; (૮૪)—થ્વાંમ્ નરચિત, યોઇ તખ્મ, જઇધ્યાઓન્તિ આસુ-અસ્પીમ્, ખરેનક્હસ્ચ ઉપરતાતો; થ્વાંમ્ આથ્રવનો મરેંમ્ન, આથ્રવનો થ્રાયઓનો, મસ્તીમ્ જઇધ્યાઓન્તિ, સ્પાનેંમ્ચ,

સખ્ત અને મોતનું દુઃખ ઉપજાવનારા સવાલો મધેનાં જે નવાંનુ સવાલો તે બુરૂ જાણનાર અને અંધકારને લગતો 'અખ્ત્ય' મને પુછે તેમનો ઉતર હું વાલું.

૮૧.—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[**૨૧**] ૮૨ (પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૮૩.—જે (અર્દ્વિ સૂરને ખુબીવાલા અહુરમજદે જણાવ્યું કે "એ અર્દ્વિ સૂર અનાહિતા ! તું આ સેતારાઓ (યાને આકાશ) ઉપરથી અહુરએ પેદા કરેલી જમીન ઉપર જા; ત્યાંહાં તુંને બહાદુર સરદારો તથા પાદશાહો અને પાદશાહોનાં પુત્રો આરાધશે ; (૮૪) અને તેહમતન નરો (બહાદુરો), ઘોડાની તેજી (જલદપ) અને ચહડતાપણાનું નૂર (ઉત્તમ નૂર), તારેથી ચાહશે, અને સ્મરણ કર્તા અથોરનાનો અને (આત્માનું) રક્ષણ કરનાર અથોરનાનો, ડાહપણ, અહુરનાં માર્ગને લગતી ફતેહ અને ફતેહમંદીનું ચહડતાપણું, તાહરેથી ચાહશે;

વેરેથ્રઘ્નેમ્ચ અહુરધાતેમ્, વનઇન્તિમ્ચ ઉપરતાતેમ્; (૮૫)—થ્વાંમ કઇનીનો વધ્રે, યઓન ક્ષથ્ર હ્વાપાઓ જઇધ્યાઓન્તિ, તખ્મેમ્ચ નમાનો-પઇતીમ્; થ્વાંમ્ ચથ્વઇતિશ ઉરૂઝ્જનાઇતિશ જઇધ્યાઓન્તિ હુઝામીમ્; તૂમ્ તા અઓઇ ઞ્ગો ક્ષમન નિસૂરિનવાહિ, અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે!

૮૬ આઅત્ ફ્રશૂસત્, જરથુશ્ત્ર! અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હચ અવતઓ સ્તરેંભ્યો અવિ ઝાંમ્ અહુર-ધાતાંમ્."

૮૭ આઅત્ અઓખ્ત અર્દ્વી સૂર અનાહિત, "એરેંજ્વો અષાઉમ્ સ્પિતમ! થ્વાંમ્ દથત્ અહુરો મઝ્દાઓ રતૂમ્ અસ્ત્વઇથ્યો ગએથયાઓ, માંમ્ દથત્ અહુરો મઝ્દાઓ, નિપાઇતીમ વીસ્પયાઓ અષઓનો સ્તોઇશ્; મન રય ખરેનઙ્હચ પસ્વસ્ચ સ્તઓરાચ, ઉપઇરિ ઝાંમ્, વીચરેન્તિ, મશ્યાચ બિજ્ઙ્ર; અઝેંમ્, બઓઇધિતેંમ્, તા, નિપયેમિ વીસ્પ વોહૂ મઝ્દ-ધાત અષ-ચિથ્ર; માનયેંન્ અહે યથ પસૂમ પસુ-વસ્ત્રેંમ્."

(૮૫) પરણવા લાયકની કન્યાઓ, પાદશાહી લાયક (દોલતવાલાં) તથા ખુબીવાલાં (ખાન્દાની) ઘરો અને બહાદુર ધની તાહરેથી ચાહશે; અને જનતી ઓરતો તાહરેથી આસાનીથી જન્મ આપવું ચાહશે; અને ઓ અર્દ્વિ સૂર અનાહિતા ! તું શકિત-વાલી તે (તેઓની ચાહેલી મુરાદ) તેઓને બખશશે.

૮૬—(હું અહુરમજદે તેણીને એ પ્રમાણે કહ્યું) ત્યારે ઓ જરથોશ્ત્ર ! અર્દ્વી સૂર અનાહિતા આ સેતારાઓ (આકાશ) ઉપરથી અહુરએ પેદા કીધેલી જમીન તરફ ચાલી."

૮૭.—ત્યારે અર્દ્વી સૂર અનાહિતા બોલી કે 'ઓ રાસ્ત અને પવિત્રાઇવાલા સ્પિતમ ! તુંને અહુરમજદે, તન ધરાવનારી જગતનો 'રતુ' (દીનના સરદાર) તરીકે પેદા કર્યો છે, અને મને, અહુર-મજદે, તમામ અશોઇવાલી પેદાએશની રક્ષણ કર-નારી તરીકે પેદા કરી છે; મારાં તેજ અને પ્રતાપથી પશુઓ અને ધોરો (ભારબરદારી જાન-વરો) અને બે પગાં માંનસો આ પૃથ્વી ઉપર (પોતાની) ઝીંદગી ગુજારે છે, હું જાહેર રીતે મજદએ પેદા કીધેલી, તમામ અશોઇની ખુબીઆદ ધરાવનારી વસ્તુઓનું (યાને જીવજંતુઓનું) રક્ષણ

૮૮. પર્દતિ દિમ પેરેંસત્ જરથુસ્ત્રો અર્દ્વીમ્ સૂરાંમ્ અનાહિતાંમ્, "અર્દ્વિ સૂર અનહિતે! કન થ્વાંમ્ યસ્ન યજાને, કન યસ્ન ફ્રાયજાને, યસ્ તવ મજ્દાઓ કેરેંનઓત્ તચરેં, નોઇત્ તચરેં અન્તરેં અરેથેંમ્, ઉપઇરિ હ્વરેક્ષએનેંમ્, યસે-થ્વા, નોઇત્ અઇતિ. દ્રુજાઓ નિ અજિશ્ચ, અરેથનાઇશ્ચ, વ્રજકાઇશ્ચ, વરેન્વાઇશ્ચ, વરેન્વીયાઇશ્ચ."

૮૯. આઅત્ અઓખ્ત અર્દ્વી સૂર અનાહિત, "એરેજ્વો અષાઉમ્ સ્પિતમ! અન માંમ્ યસ્ન યજએશ, અન યસ્ન ફ્રાયજએશ, હચ હોવક્ષાત્ આ ફ્ર-ફ્રશ્મો-દાતોઇત્; આ તૂ, મે અએતયાઓ જઓથ્રયાઓ ફ્રરએક્વરોઇશ, આથ્રવનો પસ્તો-વચ-હ્દો પઇતિ-પસ્તો સ્નવદ્રેહો માંજ્દ્રો હ્વરુનરો તનુ માંથ્રો.

કરૂં છું, તે એ મીસાલે કે જેમ પશુને, પશુવસ્ત્ર (યાને તેનાં બદન ઉપરનાં ઉણુ અથવા રૂવાં) રક્ષણ કરે છે તેમ."

૯૮.--તે નિર્મલ અર્દ્રી સુરને જરથોસ્તે પુછ્યું કે—"ઓ અર્દ્વિ સુર અનાહિતા! કેઇ આરાધનાથી તુંને હું આરાધું તથા કેઇ આરાધનાથી તુંને વધારે વખાણું? કેમકે મજદએ તારૂં વેહવું કીધુચ તે સૃષ્ટિના આ મધ્યમ ભાગમાંથી નહી પણ ખુરશેદ તરફ કર્યું છે (યાને તાહારી ઉત્પત્તિ આ પૃથ્વી ઉપરથી નહી પણ આકાશની પવિત્ર જગો ઉપરથી કરી છે); કે જેથી તુને સાંપની ખસલતનાં (યાને બુરાં અથવા આબાદીનો નાશ કરનારાં) માનસો, બદનમાં જહરપીને નિકલતા નજીસ મવાદથી, મોહોડામાંથી ગલતાં પાણીથી, તથા ધાત અને હગારની નજીસાતથી ખરાબ કરી શકતા નથી."

૯૯.—ત્યારે અર્દ્રી સુર અનાહિતાએ જવાબ આપ્યો કે "ઓ સાચા અને અશોઇવાલા સ્પિતમ! એહવી રીતે આરાધનાથી મને તું આરાધ અને એહવી રીતે આરાધનાથી તું મને વધારે વખાણ; કે સુરજનાં ઉગવાથી તે સુરજના અસ્ત પામવા સુધીનાં વખતમાં;—અને તે મારા જોર (ક્રિયા

૯૦. મા મે અએતયાઉં જઐાથયાઉં ફ્રસ્રુઉ-હરેન્તુ, હરેંતો, મ તકૂતો, મ-દ્રુસ્તો. મ-સ્રવિશ્ર્, મ-કસ્વીશ્, મ-સ્ત્રી, મ-દહ્નો અસગવયત્-ગાથો મઓ-પઓસો, યો વીતરેતો-તનુશ્.

૯૧. નોઈત્ અવાઉં જઐાથાઉં, પઇતિ-વાસે, યાઉં માચોય, ફ્રસ્રુઉહરેંન્તિ અન્દાઉંસૂચ, કરેનાઉં-સચ, દ્વાઉંસૂચ, મૃશાઉંસૂચ, અશાઉંસૂચ, રસ્રૂદાઉં-સચ, અત દક્ષત દક્ષતવન્ત, યા નોઇત્ પેઉરુ-જિર ફ્રૂરદક્ષત વીસ્પનાંમ્ અનુ માંથ્રેમ્; મા મે અએતયાઉંસચિત્ જઐાથયાઉં ફ્રસ્રુઉહરેંન્તુ ફ્ર-કવો, મા અપ-કવો, મા દ્વાઉં વીભિતો હન્તાનો."

કીધેલી વસ્તુની ચાશની) દીનના એલ્મ શીખેલા, દીનના ફરમાનોની પુછપરછ કરેલા, માંથ્ર (યાને ભેદી સુખનોને) સહમજનાર, નેક ગુણો ધરાવનાર અને પોતાને માંથ્રમાં જણાવેલા કાનુનો પ્રમાણે ચલાવનાર એહવા તું અથોરનાંનેજ ખાવી.—

૯૦.—મારી આ ક્રિયામાંની ચાશની દુશમને (અથવા જેને ભલા લોકોએ તજી દીધા હોએ એહવા શખ્સે), ગુસ્સાવાલાએ, જુઠાએ (અથવા ઠગારાઓ,) ચુગલખોરે, નીચ માનસે, સ્ત્રીએ, ગાથા નહી પઢનાર દહગએ (યાને ખુબ વગરના બેદીને), બદન ઉપર ડાઘ પડેલા એહવા કોઢિયાએ—નહી ખાવી.

૯૧.—જે મારાં જોરો (ક્રીયા મધેની ચાશની)-ને ચાંવરા, બેહરા, બુરા, ઘાતકી દુશ્મની રાખનાર, કાયદાથી ઉલટી રીતે ભેટ આપનાર અને પુરતા ડાહપણથી નહી દેખાડેલી, તથા તમાંમ માંથ્ર મધેના કાઇબી માથ્રને નહી અનુસરતી એવી બુરી ખસલત ધરાવનાર શખ્સ ખાશે તો તે હું કબુલ નહી રાખશ, તથા એ મારી ક્રિયાની ચાશની મોહડાંપર ગીબત કરનાર, પીઠે ગીબત કરનાર અને અમિન દાંતવાલા બુરાએ નહી ખાવી.'

૯૨. પઇતિ દિમ્ પૈરેસત્ જરથુસ્ત્રો અર્દીમ્ સૂરાંમ્ અનાહિતાંમ્, "અર્દી સૂર અનાહિતે કેમ્ ઇત્ તે જઓથ્રાઉ બવન્તિ, યસ્‌ત્વ ફ્રરણરેન્તિ દ્રવન્તો દએવયરનાઉંહો, પસ્ચ હુ-પરતોમો દાઇતીમ્."

૯૩. આઅત્ અઓખ્ત અર્દી સૂર અનાહિત, "અંરેંજ્વો અષાઉમ્ સ્પિતમ્ જરથુસ્ત્ર! નિવયક નિપસ્નક, અપરકરક, અપખ્રઓસક, ઇમાઉ, ઇમાઉ પઇતિ વીસેન્તે, યાઉ માવોય, પસ્ચ વજેન્તિ ખ્શ્વશ્‌સતાઇશ હજઙ્રેમચ, યા નોઇત્ હઇતિ વીસન્તિ દએવનાંમ્ હઇતિ યસ્ન."

૯૪ યજાઇ હુકઇરીમ્ બરેંજો વીસ્પો-વહ્મેંમ્ જરનયેનેંમ્ યહ્માત્ મે હચ ફ્રજગઘ્રઇતે અર્દી સૂર અનાહિત હજઙ્રાઇ બરેસ્ન વીરનાંમ્, મસો ક્ષયેતે

૯૨.—જરથુસ્તે નીર્મલ અર્દ્વિ સુરને ફરીથી પુછ્યું કે—"ઓ અર્દ્વિ સુર અનાહિતા! આ દુન્યામાં તારી જે ક્રિયાઓ ખુરા દેવ-યસ્નાનો સુરજનાં અસ્ત પામવા પછી કરેચ તે કોણને પોહોચેચ (એટલે કે તે જોરોને કોણ સ્વીકારેચ).

૯૩.—ત્યારે અર્દ્વી સુર અનાહિતાએ જવાબ આપ્યો કે—"ઓ સાચ્ચા અને સ્પીતમાનને લગતા અશો જરથોસ્ત! **નિવયક, નિપસ્નક, અપસ્કરક** અને **અપખ્રઓસક**—એ (બદ રૂહો), મારે લગતી દેવયસ્નોએ રાતને વખતે કીધેલી ક્રિયાને સ્વીકારે છે; અને તે બદરૂહો છશોઘણા હજાર જે દેવોની આરાધનાને હું સ્વીકારતી નથી તેની પુંઠ જાએ છે (યાને તે સ્વીકારવાને તે ક્રિયા કરનારની આશપાશ ભેગાં થાએ છે)."

૯૪.—તમામ ખુબી ધરાવનારા અને લીલોત્રીવાલા (જાહાડ પાનથી ભરપુર) **હુકર** પાહડને તું વખાણ કે જેમાંથી મારી અર્દ્વી સુર અનાહિતા માનસોમાંના હજાર માનસોનાં માથાની ઊંચાઇથી વેહે છે; અને સઘલી આ નદીઓ કે જે આ જમીન ઉપર વેહે છે તે સઘલીઓનાં જેટલું પ્રતાપનુ મહત્વ તે એખલી ભેગવે

ખ્શ્રૈંનહે યથ વીસ્પાક ઈમાકુ આપો યાકુ જ્ઈમા પઇતિફ્રૂ તચનિન્તિ યા અમવ્રઈતિ ફ્રૂ-તચઇતિ.— અહે રય ખરેનહ્રચ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૨] ૯૫ યજ્અેશ મે હીમ્ (જાવત) દહ્ઉ-ફ્રરાચનાંમ્ અપઓનીમ્.

૯૬ યિમ્ અઇવિતો મજ્દયસ્ન હિસ્તેન્તિ બરેસ્મો-જરત; તાંમ્ યજ્ઈન્ત હ્વોવાકહે, તાંમ્ યજ્ઈન્ત નઓતઈર્યાકહે; દસ્તીમ્ જઇઘ્યન્તિ હ્વોવો, આસુ-અસ્પીમ્ નઓતઇરે; મોઘુ પસ્ચએત હ્વોવો દસ્તીમ્ બઓન્ સેવિશ્ત, મોઘુ પસ્ચએત નઓતઇરે વ્રસ્તારો આઙ્હાંમ્ દખ્યુનાંમ્ આસુ-અસ્પોતેમો બવત્.—અહે રય ખરેનહ્રચ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૩] ૯૭. યજ્અેશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ-રામનાંમ્ અપઓનીમ્.

છે અને તે ઘણુીજ જોશથી વેહે છે.—તેનાં પ્રતાપ અને તેજ ઇત્યાદી.

[૨૨] ૯૫. (પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૯૬.—જે અર્દ્વી સુરની સાંગે મજદયસનાનો હાથમાં બરસમ પકડીને (તેની વખાન ગાતાને) ઉભા રેહે છે; (જેમકે) તેણીને હઓુબનાં ખાનદાનવાલાએ તથા નોજરીઆંન ખાનદાનવાલાઓએ વખાની (યાને અર્દ્વિ સુરનાં ગુણોની વખાન કરી); હવોવનાં ખાન્દાનવાલાઓએ છબ્દી (દોલત) ચાહી અને નોજરીઆનોએ ઘોડાને લગતી જહડફ ચાહી;—તે માગવા પછી જલદીથી હવોવના ખાનદાનવાલાઓ દોલતવાલા થયા, અને નોજરીઆનોએ પોતે ચાહેલો ફાયદો મેલવ્યો; અને તેઓમાં ગુસ્તાસ્પ આ દેશોમાંનો સઉથી સરસ ઘોડાને લગતી જહડપવાલો થયો (યાને ઘણો સરસ લડાયક થયો). તેણુીના તેજ પ્રતાપ ઇત્યાદી.

[૨૩] ૯૭.—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે)

૯૮. યેઙ્હે હજઙ્રેંમ્ વર્ઈર્યનાંમ્, હજઙ્રેંમ્ અપદ્જ઼ારનાંમ્, કરચિત્ય અઐષાંમ્ વર્ઈર્યનાંમ્, ટસ્ચિત્ય અઐષાંમ્ અપદ્જ઼ારનાંમ્, યથ્વરેસતેંમ્ અયરે-ઞરનાંમ્ હ્વરપાઇ નઈરે બરેંમનાઇ, કઙ્હે કઙ્હે અપદ્જ઼ાઈરે, ન્માનેંમ્ હિસ્તઇતે, હુંધાતેંમ્, સતારઓાયનેંમ્, બામીમ્ હજઙ્રો-રતૂનેંમ્. હુકેં-રેંતેંમ્ ઞઐવરેં-ફ્રરકેમઐંમ્ સૂરેમ્.

૯૯. કેંમચિત્ અઈપિ ન્માને ગાતુસઇતે ખઙ્નિ સ્તરેતેંમ્ હુઞઓાઈથી બરેંજિશ હ્વન્તેંમ્, આતચઇનિ, જરથુસ્ત્ર! અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હજઙ્રાઇ બરેશ્ન વીરનાંમ્, મસો ક્ષયેતે ખરેં-નઙ્હો, યથ વીરપાઠ ઇમાઠ આપો યાઠ જેમા પઈતિ ફ્રતચન્તિ, યા અમવઇતિ ફ્રતચઇતિ—અહે રય ખરેનઙ્હચ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૪] ૧૦૦ યજઐશ મે હીમ્ (જાનત) દઙ્હુ-ફ્રાચનાંમ્ અષઓાનીમ્.

૯૮.—જેણીનાં નાલાંઓ (નાંહાંની નદીઓ)માંનાં કોઇ કોઇ નાલાં ઉપર સારાં બાંધેલાં, સો બારી-વાલાં ભપકાદાર, સુંદર હજાર સ્થંભવાલા અને મજબૂત દશ હજાર નાંહાંનાં સ્થંભવાલાં ઘર બાંધેલાં છે.

૯૯.—તે દરએક ઘરમાં ચકચકીત, સુગંધી અને સારી ઝાલરદાર તકીઆ સાથનું **તખત** (બેઠક) બીછાવેલું છે; ઓ જરથોસ્ત ! અર્દી સુર અનાહિતા માનસોમાંનાં હજાર માનસોનાં માથાનાં જેટલી ઉંચાઇથી (તે નાલાપર આવેલાં મકાનો) તરફ વેહે છે; અને સઘલી આ નદીઓ કે જે આ જમીન ઉપર વેહે છે તે સઘલીઓનાં જેટલું પ્રતાપનું મહત્વ તે એખલી ભોગવે છે, અને તે ઘણી જહડપથી વેહે છે. તેના નુર ખુરેહ ઇ.ત્યાદિ.

[૧૪] ૧૦૦—(પેહલા ક૦ પ્ર૦).

૧૦૧ તાંમ્ યજત, યો અષવ જરથુસ્ત્રો, અર્હયેંને વએજહિ વડ્હુયાઃ દાઇત્યયાઃ, હઓમ યો ગવ બરેંસ્મન હિજ્વો-દડ્હડ્હ માંથ્રય વચય બ્યઓથનચ જઓથ્રાબ્યસ્ચ અર્ષુખ્ધએઇબ્યસ્ચ વાઘ્ઝિબ્યો.

૧૦૨. આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આયપ્તેંમ્, "દજ્દિ મે વડ્હુહિ સૅવિસ્તે અર્દ્વી સૂર અનાહિતે! યથ અજેમ્ હાચયેનિ પુથ્રેમ, યત્ અઉર્વત્-અસ્પહે, તખ્મેંમ્ કવએમ્ વીસ્તારેંમ્, અનુમતેએ દએનયાઃ, અનુખ્તેએ દએનયાઃ, અન્વર્શ્તેએ દએનયાઃ."

૧૦૩. દધત્ અહ્માઈ, તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્ અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હધ જઓથ્રો-બરાઇ, અરે-દ્રાઇ, યજેંમ્નાઇ જઇધ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ, આયપ્તેંમ.
—અહે રય ખરેનડ્હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૫] ૧૦૪. યજ્અેશ મે હીમ્ (જાવન) દડ્હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્.

૧૦૧.—તેણીને અશો જરથોસ્તે, વેહુદાઈતિ નદીવાલાં ઈરાનવેજમાં, હોમ જે ગવ તથા બરસમ સાથે તયાર કરવામાં આવ્યો છે તે વડે જબાનની દાનેશ સાથનાં મન વચન અને કરણી વડે અને જોરો તથા રાસ્ત સખુનો વડે આરાધી.

૧૦૨.—તેથી તેણે તેની પાસે આ મુરાદ ચાહી કે ઓ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદાવાલી અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર ! આ મુરાદ મને બક્ષ કે હું અઉર્વત-અસ્પનાં (લોહોરાસ્પના) જોરાવર પુત્ર કએ ગુસ્તા-સ્પને દીનનાં મત પ્રમાણે, દીનનાં વચન પ્રમાણે અને દીનનાં કામ પ્રમાણે, ચલાવું.

૧૦૩.—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૫] ૧૦૪.—(પેહલા ક૦ પ્ર૦).

૧૦૫. તાંમ્ યજત બેરેજઇધિશ્ ઠ્ઞ વીશ્તારપો, પસ્ને આપેમ્ ફ્રરજ્દાનઓમ, સતએ અસ્પનાંમ્ અર્શ્નાંમ્, હજડ્રે ગવાંમ્, બએવરે અનુમયનાંમ્.

૧૦૬. આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આયપ્તેંમ્, "દઝ્દિ મે વઙુહિ સેવિશ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! યત્ બવાનિ અઇવિ-વન્યાઓ તાંથ્રવન્તેંમ્ હુતઓસેંમ્ પેશાનેંમ્ચ દએવયસ્નેંમ્, દ્રવન્તેંમ્ચ અરેજત-અસ્પેંમ્, અહેમ્ય ગએથે પેષનાહુ."

૧૦૭. દથત્ અહ્માઇ તત્ અવત્ આયપ્તેંમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હધ્ર જઓથ્રો-બરાઇ, અરેં-દ્રાઇ, યજેમ્નાઇ, જઇદ્યન્તાઇ, દાથ્રિશ્, આયપ્તેંમ્.— અહે રય ખરેનઙ્હચ. (૯ માં ૧૦ પ્રમાણે).

[૨૬] ૧૦૮. યજ્ઞઇશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ-ફ્રારાંવનાંમ્ આપઓનીમ્.

૧૦૯. તાંમ્ યજત અસ્પાયઓધો જઇરિ-વઇ-રશ્, પસ્ને આપો દાઇત્યયાઓ, સતએ અસ્પનાંમ્. અર્શ્નાંમ્. હજડ્રે ગવાંમ્. બએવરે અનુમયનાંમ્.

૧૦૫.—તેણીને બુલંદ (અથવા ઉંચી દાનેશ ધરાવનાર) કયે ગુશ્તાસ્પે, ફ્રરજ્દાનુ નદીનાં કીનારા ઉપર, સો જવાન ઘોડાઓથી, હજાર ગાવોથી અને દશ હજાર નાહાંનાં ગોસ્પંદોથી આરાધી,

૧૦૬.—તેથી તેણે તેની પાશે આ મુરાદ ચાહી કે "ઓ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સુર! મને તું આ મુરાદ બખશ કે હું, બદદીન તાંથ્રવંતને, દેવપરસ્ત પેશનને અને દરવંદ અર્જાસ્પને આ લડાઇનાં મેદાંનમાં લશકરોની વચે મારનાર થાવું."

૧૦૭.—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૬] ૧૦૮.—(પેહલા ફ૦ પ્ર૦).

૧૦૯.—તેણીને ઘોડાની પીઠ ઉપર બેશીને લડાઇ કરનાર જરીર-વયરિએ (જરીરે), વેહેદ્દાઇતિ નદીના કીનારા ઉપર, સો જવાન ઘોડાઓથી, હજાર ગાવોથી અને દશ હજાર નાંહાંનાં ગોસ્પંદોથી, આરાધી.

૧૧૦. આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્, અવત્ આય-પ્તેંમ્, "દઝ્દિ મે વઙુહિ સેવિસ્તે અર્દ્વિ સૂર-અનહિતે! યત્ બવાની અઈવ્-વન્યાડ્ પેશો-ચઙ્હેમ્ અસ્તો-કાનેંમ્, હુગયાકેમ્ દએવયસ્નેંમ્, ક્વન્તેં-રચ અરેજત્-અસ્પેંમ્, અહ્ય ગએથે પેશનાહુ."

૧૧૧. દથત્ અહ્માઇ તત્ અવત્ આયપ્તેમ્ અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હધ જઓથ્રો-બરાઇ, અરેદ્રાઇ, યઝેમ્નાઇ, જઇધ્ય-ન્તાઈ, દાથ્રિશ, આયપ્તેંમ્— અહે રચ ખરેનઙ્હચ (૯ માં ૬૦ પ્ર૦).

[૨૭] ૧૧૨. યજ્એશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ ફ્રાયેનાંમ્ અપઓનીમ્ (પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૧૧૩. તાંમ્ યજત વન્દરેમઇનિશ અરેજત્-અ-સ્પો, ઉપ જ્રયો વોઉરૂકષેમ્, સતેંએ અસ્પનાંમ્ અર્ષનાંમ્, હજઙ્રે ગવાંમ્, બએવરે અનુમયનાંમ્:

૧૧૦.—તેથી તેણે તેની પાશે આ મુરાદ ચાહી કે "ઓ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વ સૂર! મને તું આ મુરાદ બખશ કે હું આઠ ભોયરાંવાલા પેશાચદ્રુહને, દેવપરસ્ત હુમયાકને અને પાપી અર્જાસ્પને આ લડાઇનાં મેદાનમાં લશકરો વચે મારૂં.

૧૧૧.—(૧૯ માં ફકરા પ્રમાણે),

[૨૭] ૧૧૨.—(પેહલા ફ૦ પ્ર૦).

૧૧૩.—તેણીને **વન્દરેમનને** લગતા **અર્જાસ્પે** વોરૂકશ દર્યાની નજદીક, સો જવાન ઘોડાઓથી, હજાર ગાવોથી અને દશ હજાર નાંહાંનાં ગોસ્પંદોથી, આરાધી.

૧૧૪. આઅત્ હીમ્ જઈધ્યત્, અવત્ આય-પતેંમ્, "હજદિ મે વઙ્હુહિ સેવિશ્તે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે ! યત્ બવાનિ અઇવિ-વન્યાઙ્ તખ્મેંમ્ કવએમ્ વીશ્તાસ્પેંમ્, અસ્પાયઓધે જઇરિ-વઇરિશ્, યથ અજેંમ્ નિજનાનિ અંઇર્યનાંમ્ દખ્યુનાંમ્ પન્ચસઘ્નાઇ સતઘ્નાઇશ્ચ, સતઘ્નાઇ હજઙ્રઘ્નાઇશ્ચ, હજઙ્રઘ્નાઇ બએવરેઘ્નાઇશ્ચ, બએવરેઘ્નાઇ અહાંક્તઘ્નાઇશ્ચ.

૧૧૫. નોઇત્ અહ્માઇ દથત્ તત્ અવત્ આય-પતેમ્, અર્દ્વી સૂર અનાહિત.—અહે રય ખરેનઙ્હચ (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૮] ૧૧૬. યજ઼એશ મે હીમ્ (જાવત)
દઙ્હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્.
(પેહલા ફકરા પ્રમાણે).

૧૧૭ યેઙ્હે અથ્વારો અર્શાન હાંમ્-તાષત્ આહુરો મજ઼દાઙ્, વાતેંમ્ચ, વાંરેંમ્ચ, મએઘેંમ્ચ ફ્રાઙ્હુમ્ચ, મારિત જિમે હીમ્, સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર!

૧૧૪.-તેથી તેણે તેની પાશે આ મુરાદ ચાહી કે "એ ખુબીવાલી, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! મને આ મુરાદ બખશ કે હું જોરાવર કયાની ગુસ્તાસ્પ અને ઘોડાની પીઠ ઉપર બેશી લડનાર જરિર-વરિર (જરીર)ને મારનારો થાવું; અને તેમજ હું ઈરાન દેશોમાંનાં પચાશ-સોઘણાં. સો-હજાર ઘણાં, હજાર દશ હજારઘણાં અને દશ હજાર અસંખ્યઘણાં માનસોનો નાશ કરૂ.

૧૧૫.—તેને નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે તે મુરાદ નહિ બખશી.—તેણીનાં તેજ પ્રતાપ ઇત્યાદિ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૮] ૧૧૬.—(પેહલા ફકરા પ્ર૰).

૧૧૭.—જેણીનાં ચાર જવાન ઘોડાઓ તરીકે અહુરમજદે **પવન**, વર્ષાદ, વાદલાં, અને કરાં બનાવેલાં છે, કે (જેઓ) શિયાલામાં બીનાસનાં મેલાપથી, ઓ સ્પિતમાન જરથોશત! તે (અર્દ્વી સૂર) તરફ વર્ષાદ વરશાવવાને. હીમ પાડવાને બરફ પાડ-

વારેન્તએચ, સ્નએજિન્તએચ, સરદિયન્તએચ ફ્રુયડ્ધુન્તએચ; યેઙ્હે અવવ્રત્ હએનનાંમ્ ન૧સતાઇથ્ હજઙ્રેમચ.

૧૧૮. યજાઇ હુકઇરીમ્ બરેજો વીસ્પો-વહ્મેમ્ જરનએનેમ્, યહ્માત્ મે હચ ફ્રવ્રગ્યઇને અર્દ્વી સૂર અનાહિત, હજઙ્રાઇ બરેસ્ન વીરનાંમ્, મસો ક્ષયેતે ખરેનઙ્હો, યથ વીસ્પાઉ ઈમાઉ આપો યાઉ જેમા પઇતિ ફ્રતચરન્તિ, યા અમવઇતિ ફ્રતચઇતિ.--અહે રય ખરેનઙ્હચ. (૬ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૯૨] ૧૧૯. યજ્એશ મે હીમ્ (જાવત) દઙ્હુ-ફ્રાધનાંમ્ અપઓનીમ્.

૧૨૦. જરનએનેમ્ પઇતિ-દાનેમ્, વસ્નુવિ હિસ્તઇતિ, દ્રજિમ્ન અર્દ્વીસૂર અનાહિત, જઓથ્ર-વાચિમ્, પઇતિશ-મરેમ્ન, અવત્ મનઙ્હ મઇનિમ્ન;

વાને અને કરાં પાડવાને માટે છે; અને તેઓ તેણીનાં (અર્દ્વી સૂરનાં) લશકરોમાંનાં હજાર નવ્વસો-ઘણાં (૯૦૦૦૦૦) લશકર તરીકે છે.

૧૧૯.—તમામ ખુબી ધરાવનારા (લીલોત્રીવાલા) હુકર પાહડને તું વખાન કે જેમાથી મારી નિર્મલ અર્દ્વી સૂર હજાર માનસોનાં માથાની ઉચાઈથી વેહે છે; અને સઘલી નદીઓ કે જે આ જમીન ઉપર વેહે છે તે સઘલીઓનાં જેટલું પ્રતાપનું મહત્વ તે એખલી ભોગવે છે, અને જે ઘણીજ જોસથી વેહ છે—તેણીના તેજ પ્રતાપ ઇત્યાદિ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

[૨૯] ૧૧૯.--(પેહલા ફ૦ મૂજેબ).

૧૨૦.—તે ખુબીવાલી અને નિર્મલ અર્દ્વી સૂર સુનેરી પદાન રાખતી, જોરનાં વચનોનું સ્મરણ કરતી અને મનમાં આ પ્રમાણે વિચારતી ઉભા રેહે છે:

૧૨૧. કો માંઘ રતવાલ્, કો યજાઇતે, હઓમવઇતિબ્યો, ગઓમવઇતિબ્યો જઓથ્રાબ્યો યઓજ્દાતાબ્યો પઇતિ-અઙ્હર્શતાબ્યો; કહ્માઇ અજેમ્ ઉપઙ્હચયેનિ હચિમ્નાઇચ અનમ્નાઇચ ફ્રારઙ્હાઇ હુમનઙ્હએચ.—અહે રય ખરેનઙ્હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે.)

[૩૦] ૧૨૨. યજ્એશ મે હીમ્ (ગાવત) દઙ્હુ-ફ્રસસ્તનાંમ્ અપઓનીમ્. (પેહલા ફકરા પ્રમાણે.)

૧૨૩. યા હિશ્તઇતિ ફ્રવધેમન, અર્દ્વી સૂર અનાહિત, કઇનીનો કેહર્પ સ્રીરયાઓ અમયાઓ, હુરઓધયાઓ, ઉસકાત્ યાસ્તયાઓ, એરેજ્વઇથ્યો રએવત્ ચિથ્રેમ્ આઝાતયાઓ, ફ્રા-જઓષેમ્ અધ્-કેમ્ વઙ્હાનેમ્ પૈ.ઉરૂ-રપદ્તેંમ જરનએનેમ્ બાત.

૧૨૧.—"કોણ મારી સ્તુતી કરેચ? કોણ મને હોમો વડે, ગોમો વડે અને સ્વચ્છ કીધેલા તથા છાંડેલા જોરો વડે આરાધેચ, કયા ઈમાનદાર, એક સરખા-વિચારના અને નેક મનવાલા ભેટ કરનારને હું મદદે જાવું."—તેણીના તેજ પ્રતાપ ઇત્યાદિ. (૯ માં ફકરા મૂજેબ).

[૩૦] ૧૨૨.—(પેહલા ૬૦ પ્રમાણે).

૧૨૩.—જે નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે, નોજવાન, સુન્દર, ઘણીજ હિમ્મતવાલી, ખોલેલા બાંધાવાલી, ઉંચાં વસ્ત્ર પેહરેલી, સીધા કદની, તેજવાલી, ઉદારતા ભરેલા દેખાવની (અથવા ઉંચાં કુલની), તથા ખુશનુમા સુંદર દેખાવનુ અને સૂણેરી અત્ક (એક જાતનું વસ્ત્ર) પેહરેલી એક સ્ત્રીનું રૂપ ધારણ કરેલું છે.

૧૨૪ યથ ભામ્ બરેસ્મો-જરત, ફ્રા-મઓષા-વર સીસ્પેમ્ન ચશ્રુ-કરન જરનએનિ મિનુમ્ મરત હ્‌વાઞાત, અર્દી સૂર અનાહિત, ઉપતાંમ્ સરીરાંમ્ મનોથ્રીમ્; હા કે ગઇધીમ્ ન્યાજત, યથચ હુકેરેપ્ત ફ્રૂસ્તાન યથચ અઙ્‌હેન્ નવાઞાન.

૧૨૫. ઉપઇરિ પુસાંમ બન્દયત, અર્દી સૂર અનાહીત; સતો-સ્તરહ્‌હાંમ્ જરનએનીમ્, અસ્ત-કઓજ઼દાંમ્ રથ કઈર્યાંમ્ દ્રફ્‌ષકવઇતીમ્ સરીરાંમ્ અનુપોઇથ્વ઼ઇતીમ્ હુકેરેતાંમ્.

૧૨૬. બવ઼્રઇનિ વસ્ત્રાઙ્ વઙ્‌હત અર્દી સૂર અનાહિત, થ્રિસતનાંમ્ બવ઼્રનાંમ્ ચતુરે-જ઼ઇન-તાંમ્; યત્ અસ્તિ બવ઼્રિશ્ સ્રઓરન યથ યત્ અસ્તિ ગઓનોનેમ; બવ઼્રિશ્ બવઇતિ ઉપાપો, યથ કેરેતેમ્ થ્વ઼ર્શતાઇ જ઼રૂને, ચરેમાઙ્ વએનન્તો બરાજ઼ન્તિ ફ્રેન એરેજતેમ્ જરનિમ્.

૧૨૪.--અને જે હાથમાં **બરસમ** પકડેલી નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે ધરતાં પ્રમાણ પ્રમાણેની (જેહવી જોયે તેહવી), ઝુલતી અને ચાર ખુનાવાલી બાલી પેહરી છે, અને જે ઉંચા કુલનીએ પોતાની સુંદર ગરદન ઉપર સુણેરી માલા પેહરીછે–તેણીએ પોતાની કમર તંગ બાંધેલી છે કે જેથી તેણીનાં બંધે થાનો સુંદર દેખાવનાં અને નવાં ઉગેલા હોએ એવાં લાગે છે.

૧૨૫.—જે નિર્મલ અર્દ્વી સૂરે (પોતાનાં માથાં ઉપર,) સો સેતારાઓથી મઢી લીધેલું સુણેરી, આઠ-દાંતા (અથવા ખુના)વાલું, જેની ઉપર ગારીનું ચિત્ર પાડેલું છે એવું, જેની ઉપર નાહાંનો વાવટો ઉડતો દેખાએચ એવું, સોહામનું, માફેકસર કદનું અને સુંદર બનાવેલું તાજ મુકેલું છે.

૧૨૬.—જે નિર્મલ અર્દ્વી સૂર, ચાર બચાંઓને જન્મ આપનાર **બિવરોમાંનાં** જેઓ ઘણુંજ સરસ અને ઘણુંજ ચલકતા રંગનાં છે તેઓ મધેના ત્રિશ **બિવર** જાનવરોનાં ચામડાંનાં બનાવેલાં, વસ્ત્રો પેહરે છે; એ બિવર પાણીમાં વસનારૂ જાનવર છે,—ચોકસ ઠરવેલે વખતે તેનાં ચામડાં કાહાડવામાં આવે છે કે જે સુણેરી રૂપેરી (પટા અથવા

૧૨૭. આઅત્ વઙ્હુવિ ઇધ સેવિશ્ત્રે અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે ! અવત્ આયપ્તેંમ્ યાસામિ યથ અજેમ્ દત્રાફૂરિતો મસ ક્ષથ્ર નિત્રાનાનિ, અશ-પચિન, રતુઇ બઘ્ધ. ફૂરઓથત-અસ્પ, ખનત્ચખ્ર, ક્ષ્રએવ.ગત-અસ્ત્ર, અશ-ગઓઉર્વ, નિશાનો-પિતુ હુંગઓઇધિ, ઉપ રતરૈમએનુ વારેંમ દઇધિ પરેનઙ્-હુન્તેંમ્ વીરપાંમ્ હુજ્યાઇતીમ્ ઉરગેંન્તેમ્ ક્ષથ્રેમ્ જજાઉંતિ.

૧૨૮. આઅત્ વઙ્હુહિ ઇધ અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે ૯ અઉર્વન્ત યાસામિ, વિમ્ચ બિપઇતિશ્તાનેંમ્ અઉર્વન્તેંમ્, ચિમ્ચ ચથ્વરેં-પઇતિશ્તાનેંમ્ ; અઓંમ્ બિપઇતિશ્તાનેંમ્ ; અઉર્વન્તેંમ્ યો અઙ્-હત આસુશ ઉજ્ગસ્તો હુપરઓઉર્વએસો વાષાહુ પેશનએનુચ; અઓમ્ ચથ્વરે-પઇતિશ્તાનેમ્ યો હએનયાઉ પેરેથુ-અઇનિકયાઉ વ ઉર્વએસયાત્ કરન હોયૂમ્ચ દષિનેમ્ચ, દષિનેમ્ચ હોયૂમ્ચ.

ખુર્દાદાર) અને પ્રતિબિંબ આપે એવાં (એટલે આરસી જેવાં) છે અને તે બહુપ્રકાશ આપે છે.

૧૨૭.—ત્યારે ઓ ખુબીવાલી, ઘણી ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! હુ કે જે ઘણો ચહવાએલો છું તે આ ફાયદો ચાહુંચ કે હિયાં પસંદ પડતા ઘોડાવાલાં, મોટી ખંડણી મેલવતાં, તેજ ઘોડાવાલાં, ખનખનાત કરતા રથવાલાં, તેજ હથ્યારોવાલાં, પુષ્કલ ખોરાકવાલાં અને તયાર તથા સુગંધી (અથવા સ્વાદીષ્ટ) ખોરાકવાલાં એવાં રાજ્યોને બંચાવી રાખું, કે જે રાજ લડાઇનાં મેદાનો ઉપર પુરતો બંચાવ આપી શકેચ અને જેથી તમામ નેક જીંદગી ગુજારનાર ટોલા આબાદી પામેચ.

૧૨૮.—ત્યારે ઓ ખુબીવાલી, ઘણી ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! હું તે બે જવાન બહાદુરો માંગુચ, જેમાંનો એક બે પગો જવાન બહાદુર, અને એક ચાર પગો જવાન બહાદુર છે; બે પગો જવાન બહાદુર તે કે જે લડાઇઓમાં લડાઇઓની રથો ઉપર ઘણાજ જહડપના ઘસારાથી ચહડી જનાર હોય, અને ચોપગો જવાન બહાદુર તે કે જે મોહટાં લશકરવાલી સેનાની દાહબી અને

૧૨૯. અએત યરન, અએત વહ્ન, અએત પઈતિ અવ-જસ, અર્દ્વિ સૂર અનાહિતે! હચ અવતઍ્યો સ્તરેભ્યો, અવિ જાંમ્ અહુર-ધાતાંમ્, અવિ જઓતારેંમ્ યઝેમનેંમ્, અવિ પેરેનાંમ્ વીધ્ઝારયેઇન્તીમ્, અવ્હે જઓઓપરાઈ અરે દ્રાઇ યઝેમનાઈ જઈધ્ય-તાઈ, દાથ્રીશ્, સ્પયન્તેંમ્ યથ તે વીસ્પે અઉર્વન્તો જઝ્વાઉહ્ પઈતિજસાંન, યથ કવોઇશ્ વીશ્તારપહે.--યહે રઅ ખરેનઙ્હચ. (૯ માં ફકરા પ્રમાણે).

(બાજમાં)

(ક) અહુરમજદ ખુદાએ! અવ્જૂની એ મર્દુમ, મર્દુમ સર્દગાંન્, હમા સર્દગાંન્ હમ્આ-યરત્ એ વેહાંન્! ઉઈમ્ વેહ-દીન્ માજદયસ્નાંન્

જમની તથા જમની અને દાહબી બધે બોરહુએ ઘણી જહડપથી પોહોંચી શકે.

૧૨૯.—અર્દ્વિ સૂર અનાહિતા ! આ મેં કરેલી આરાધના અને દોઆથી તું આ સેતારાઓ (આકાશ) ઉપરથી અહુરમજદે પેદા કરેલી આ જમીન તરફ, આરાધના કરનાર જોતી (ક્રિયા કરનારોની તરફ અને પુરતા અખુટ ખોરાકની તરફ—ક્રિયા કરનાર, ભેટ આપનાર, ઇજનાર અને મુરાદ ચાહનારને વાસ્તેની મદદને સારૂ, ઓ મોરાદ બખશનારી ! તું પોહોચ; કે જેથી સઘલા બહાદુર પેહલવાનો કએગુશ્તાસ્પનાં બોલાવવા તરફ આવે (યાને જે ધર્મ ગુશ્તાસ્પે કબુલ કર્યો છે તે ધર્મ સઘલા બહાદુરોબી કબુલ કરે). તેણીના તેજ અને અને પ્રતાપને લીધે ઇત્યાદિ.

(બાજમાં)

(ક) અએ પોતે પોતાની મેરેજ પેદા થયલા મહા જ્ઞાની સાહેબ ! માનસ અને માનસ જાતની અને બીજી સઘલી જાતની પેદાયસની વૃદ્ધિ કરનાર ! સઘલા ભલી દીનના શરીકોની વૃદ્ધિ કરનાર સાહેબ ! હું માજદયસનાંનોમાંનાં બેહદીનને દીનની

આગાઙી આરાત્રાની નેકી રસાનાદ્! અએદૂન્ બાદ્!—(પ્રગટ પઢે) યથા અહૂવઈર્યો (૨)—

(ખ) યસ્નેમ્ચ વહ્મેમ્ચ અઓજસ્ચ જવરેંચ આફ્રીનામિ અરેંદુયાઉ આપો અનાહિ-તયાઉ અષઓન્યાઉ અષેમ્ વોહૂ (૧).

(ગ) અહ્માઇ રએશચ ખરેંનસ્ચ; અહ્માઇ તન્વો દ્રવતાતેંમ, અહ્માઇ તન્વો વજ્દ્વરેં, અહ્માઇ તન્વો વેરેંથ્રેમ્, અહ્માઇ ઇસ્તીમ્ પઓઉરુશ-ખાથ્રાંમ્, અહ્માઇ આસ્નાંમ્ ચિત્ ફ્રજન્તીમ્, અહ્માઇ વહિસ્તેમ્ અહૂમ્ અષઓનામ્ રઓચઙ્હેંમ્ વીસ્પો-ખાથ્રેમ્; અથ જમ્યાત્ યથ આફ્રીનામિ.—અષેમ્ વોહૂ (૧).

(ઘ) હજ઼ંઙ્રેંમ્ બએષજનાંમ્, બએવરેં બ-એષજનામ્.—અષેમ્ વોહૂ (૧).

આગાહી, દીનપર ઉસ્તવાર રેહવું અને નેકી પોહોંચો ! (જેમ મેં ચાહ્યું તેમ) થાઓ !

(૫) નિર્મલ અને અશો અર્દ્વિ સૂર નદીની આરાધના, દોઆ, અજમત અને કુવવતને હું વખાનું છું

(ગ) (જે શખસ કે અર્દ્વિ સૂરના ગુણોની વખાંન ગાએ) તેને તેજ અને ખુરેહ, તેને તનની મજબુતી (તન્દુરોસ્તી), તેને તનનું સુખ, તેને તનની ફતેહ, તેને પુરતાં સુખવાલી દોલત, તેને જાતી અકલનાં ફરજંદો, તેને લાંબાંમાં લાંબી જીંદગી અને તેને અશો લોકોનું, રોશન અને તમામ સુખવાલું બેહેસ્ત હોજો; જેમ મેં ચાહેઉં તેમ થાઓ !

(ઘ) હજાર ઘણી તન્દુરોસ્તી અને દશ હજાર ઘણી તન્દુરોસ્તી થાઓ.

(ક) જસ મે અવંઙ્હે મઝ્દ! અમહે હુતાશ્તહે હુરઓધહે વેરેથ્રઘ્નહે અહુર-ધાતહે વનૈંત્યાઉસ્ચ ઉપરતાતો; રામનો ખાસ્ત્રહે વયાએઊ ઉપરોકર્યેહે તરધાતો અન્યાઇશ દામાંન્; અએતત્ તે વયો યત્ તે અસ્તિ સ્પેન્તો મઈન્યઓમ, થ્વાશહે ખધાતહે ઝ્રવાનહે અકરનહે ઝ્રવાનહે દરેઘોખ્ધાતહે—અષેમ્ વોહૂ-(૧)

(ચ) કેર્દ્ મુઝ્દ ગુનાહ ગુજારેરનરા કુનમ્, અશાહી રવાંન દુશારમરા હમ્કેર્ હમા વેહાને હફતકેશ્વર જમીન, જમીન-પેહના, રૂદ-દરાના, ખુર્શીદ-બાલા, બુન્દીહા બે-રસાદ! અશો બીદ દેર-જી! અથ જમ્યાત્ યથ આફ્રીનામિ!—અષેમ્ વોહૂ (૧)

(છ) રોજે (ફલાન) માહે (ફલાન) ગાહે (ફલાન) નમાજે દાદારે ગેહાન-દામાન! ફ્નઓથ

(૬.) અએ દાદાર અહુરમજદ ! તું મારી મદદને માટે પોહોંચ; નેક બનાવેલા અને ખુબસુરત અમની, અહુરમજદે પેદા કીધેલા બેહેરામની, વનન્તી—ઊપરતાતની, રામખાસ્તારની, વયુ-ઉપર કઈર્ય કે જે બીજી પેદાયસો કરતાં સરસ પેદા કીધેલો છે અને જે તું સ્પેનામીનોનો લગતો છે તેની, કુદરતના કાયદા પ્રમાણે ચાલનાર આકાશની, વગર હદના જમાનાની અને લાંબા મુકરર કીધેલા જમાનાની (મદદ મને પોહોચાડ.)

(૫) પાપનાં નિવારણને માટે સવાબનાં કામોનો બદલો હું મેલવું અને રવાનનાં પિયારને માટે, હફ્તકેસ્વર જમીન ઉપર વસનારા, સઘલા સવાબકારો અને તમામ ભલાઓને, જમીનની ફરાખી જેટલી, નદીની લંબાઇ જેટલી, ખુરશેદની બુલંદી જેટલી અશોઇ (પુણ્ય) પુરતી રીતે પોહોચો ! પુણ્યવાન માનસ લાંબા વખત સુધી જીવજો ! જેમ હું ચાહુચ તેમ થાએ (યાને આમીન) !

(૭) ફલાનાં રોજે, ફલાંનાં મહીનામાં અને ફલાની ગેહેમાં—દુન્યાની તમાંમ પેદાએશને પેદા કરનાર દાદાર અહુરમજદને નમાજ ! દાદાર અહુ-રમજદને ખુશાલ કરવાને માટેની અને ગનામીનોની

અહુરહે મજ્દાઓ. તરોઇદીતે અડ્રહે મર્ઈન્યેઉશ. હઠ્યા-વર્ર્તામ હ્યત્ વરના ફ્રમ્રોતેમેંમ; રતઓમી અશેંમ—અશેંમ વોહૂ (૧)

(જ) ગુર્જ ખુરેહ અવ્જાયાદ અર્દી સૂર બાનો બે-રસાદ! અમાવંદ પીરોજગર અમાવંદી પીરોજગરી; દાદે દીને વેહ માજ્દયશ્નાન્ આંગ-હીરવાઈ ગોઆફ્રંગાની બાદ, હફ્ત-કેશ્વર-જમીન અઓહ્નબાદ; મન્ આનો આવાયદ શુદન્, મન્ આનો આવાયદ શુદન્. મનઆનો આવાયદ શુદન્! આપઓનિ અશેમ વોહૂ (૧)

(ઝ) દાદારે ગેહાન દીને માજ્દયશ્ની દાદે જરથુશ્તરી. નેમસે તે સેવિરતે અર્દિ સૂર અનાહિતે આપઓને! —અશેંમ વોહૂ (૧)

(ઞ) નેમો ઉર્વઇરે વડ્ગુહિ મજ્દધાતે આપઓને!—અશેમવોહૂ (૧)

તિરસ્કાર કરવાને માટેની રાસ્તીનાં કામો કરનારાઓની જે મુરાદ છે તે અતિ ઉત્તમ છે.—રાસ્તીને હું વખાનું છું.

(જ) અદ્રીં સૂર બાનૂનું તેજ અને પ્રતાપ વધો! અને તે હિમ્મતવાલી તથા ફતેહમંદ (હમારી) હિમ્મત તથા ફતેહને માટે પોહોચો! ભલી માજદયસ્નીં દીનનો રેવાજ, તેની વાકેફી અને પ્રખ્યાતિ—હક્તકેસ્વર જમીનપર થાઓ! જેમ મેં ચાહેઉં તેમ થાઓ! એજ પ્રમાણે મનેબી (તે ભલી દીનની વાકેફી અને મશાહુરી) મલે!

(ઝ) માજદયસ્ની દીન અને હજરત જરથોસ્તે જાહેર કરેલો તરીકો એ સઘલી સૃષ્ટિને સરજનાર દાદાર અહુરમજદ તરફથી મલેલો છે. પવિત્ર, ઘણીજ ફાયદેમંદ અને નિર્મલ અર્દ્વિ સૂર! નમસ્કાર તુંને!

(ઞ) ખુબીવાલાં, અહુરમજદે પેદા કીધેલાં ઉપરવર નમસ્કાર તમુને!

(૮) અર્દ્વીમ્ સૂરાંમ્ અનાહિતાંમ્ અપઓ-નીમ્ આપ્રહે રતૂમ્ યજમઇદે.—અષેમ્ વોહુ. (૧)
(૬) અર્દ્વી સૂર બાનો બે-રસાદ.—અષેમ્ વોહુ (૧)

અષેમ્ વોહૂ

અષેંમ્ વોહૂ વહિશ્તેંમ્ અસ્તી; ઉશ્તા અસ્તી ઉશ્તા અહ્માઇ, હ્યત્ અષાઇ વહિ-શ્તાઇ અષેમ્.

અહૂનો વઇર્યો.

યથા અહૂ વઇર્યો અથા રતુશ્ અષાત્ ચીત્ હચા; વંઙ્હેઉશ્ દજ્દા મનંઙ્હો શ્ય-ઓથનનાંમ્ અંઙ્હેઉશ્ મજ્દાઇ; ક્ષથ્રેમ્ચા અહુરાઇ આ યિમ્ દ્રેગુબ્યો દદત્ વાસ્તારેમ્.

(૮) નિર્મલ, અશોઈ વાલી અને અશોઈમાં ચહડતી અર્દી સૂરને હમો વખાનીએચ.

(૭) અર્દી સૂર બાનો (હમારી મદદે) પોહોચો !

અષેમ વોહુની માએની.

રાસ્તી એ સર્વથી ઉત્તમ દોલત તથા મોહટું સુખ છે; ખરૂં સુખ તે શખસને છે કે જે ઉત્તમ સચ્ચાઈમાંજ પોતાનું સુખ સહમજેછે.

'અહુનવર'ની માએની.

જે પ્રમાણે આ દુન્યાને લગતો કારોબાર ચલાવનાર સરદાર (યાને પાદશાહ) પોતાની મુરાદ મૂજેબ કામો કરનાર (યાને આપએખ્યાર) છે તેમજ ધર્મને લગતો કારોબાર ચલાવનાર સરદાર (યાને દસ્તૂરાન દસ્તૂર) પોતાની રાસ્તીની મારફતે મુરાદ મુજેબ ચાલનાર છે (મતલબ એ કે આ દુન્યાને લગતો કારોબાર ચલાવનાર પાદશાહ અને મીનોઇ દુન્યાને લગતો કારોબાર ચલાવનાર યાને માનસોને સચાઇને મારફતે બેહસ્તનો મારગ શિખવનાર 'રદ' (વડો ધર્મ ગુરૂ) એક સરખા દરજ્જાનાં અથવા માન આપવાને લાયકનાં છે.)

'અહુનવર'ની માએની.

બહમનની બખશેશ આ દુન્યાના, અહુરમજદને માટેનાં કામો કરનારાઓની છે (યાને જેઓ આ દુન્યામાં દાદાર અહુરમજદને ખુશી કરવાનાં કામો કરે છે તેઓને બહેસ્તની બખશેશ મલે છે.)

જે શખસ ગરીબોને પરવરશી કરનાર મેલવી આપેચ તે ગોયા અહુરમજદને પોતાને પોતાને પાદશાહ (અથવા માલેક) ગણે છે.

આવાં યશ્તમાં આવેલી કેટલીએક બાબતોનો ખુલાસો.

સફો ૩ જો—(ક)—એ અવસ્તાનો વાકય દરએક અવસ્તાનાં ભાગની શરૂઆતમાં, હમેશાં લખવામાં આવેલો છે, અને એનો અર્થ "બ ખશનુદીએ દાદાર અહુરમજ્દ" એવા પાજંદ બંદગીઓમાં આવેલા વાકયને મલતો—દાદાર અહુરમજ્દને ખુશનુદ કરવાને (હું આ અવસ્તા શરૂ કરૂં છું) એવી રીતેમાં થઈ શકે છે.

(ખ) થી (ગ) સુધીનો ભાગ પાછલા વખતમાં વધારેલો 'પાજંદ' ભાષામાં, દીબાચો અથવા મંદાન છે અને (ઘ) થી તે (ઝ) સુધીનો ભાગ અસલ અવસ્તાનો દીબાચો છે અને ૧ લા ફકરાથી એ યષ્ટનું મંદાન

થાએ છે. બીજા સઘલા ખુરદે અવરતાની રચના ઉપલીજ રીતીની છે.

(ચ) થી તે (જ) 'ફ્રૂરવરાને' થી શરૂ થતો ભાગ દીનનો કલમો અથવા એક ખરા જરથોશતીનું લક્ષણ દેખાડનારો તથા તે કયા વખતનાં અને કયા ફરેસ્તાની વખાન કરે છે તે બતાવનારો ફકરો છે. એ ફકરાનો તરજુમો હાલ સુધી થયલા તરજુમાઓથી સદનતર જુદો છે; અને એવો તરજુમો, પેહલ વેહલો મારા મીત્ર એરવદ શેહરીયારજી દાદાભાઇ ભરૂચાએ કર્યો છે અને તે ધ્યાન આપવા જોગ છે.

જેમ શેઠ ખુ૦રૂ૦ કામાજી ઉષહિન ગેહને સઉથી પેહેલી ગણે છે તેમ લેતાં એ 'ફ્રૂરવરાને' થી શરૂ થતા ફકરા ઉપરથી આપરા આગલા જરથોશતી નિયાગાનો પોતાનો આખો દીવસ કેહવી રીતે ગુજારતા તે વીશે ઘણી સરસ રીતે સમજાવી શકાય છે.

(૧) ઉષહિન ગેહ—એ વખત પેહેલાં "બેરેજ્ય" (યાને બામદાદમાં ઉઠી દોઆ ચાહવાનો), અને પછી ન્માન્ય (યાને ઘર-ધનીનું કામ બજાવવા) નો છે. એ વખતે ઘરધનીનું કામ એ હોવું જોઇએ કે પોતાનાં કુટુંબ સાથે પેહેલાં ખોદાની બંદગી કરવી અને તે પછી બીજું ઘરસંસારને લગતું કામ કરી લેવું.*

---

* આપરા લોકોમાં રાતે ૧૨ વાગા પછી વંદીદાદ કરવામાં આવે છે, તે વિશે એહવું કેહવામાં આવે છે કે તે ઉશહિન ગેહેમાંજ થઇ શકે, પણ વંદીદાદની શરૂઆતથી તે સેવટ સુધી જયાંબી 'ફ્રરવરાને' પઢવામાં આવે છે ત્યાંહાં ઉષહિન ગેહ નહી પણ 'દાતાઇ હ્વ દાતાઇ વીહઅવાઇ જરથુસ્ત્રાઇ' એહવી તદન જુદીજ ગેહ પઢવામાં આવે છે. તે ઉપરથી એહવું જણાય છે કે ઉષહિન, ખુરશેદને તલુ થવાનો વખત. જેમ હાવન, હોમની ક્રિયા કરવાનો વખત, રપિથવન, બપોરનો વખત, ઉજયરિન, સુરજ

(૨) હાવન ગેહ—એ વખત હોમની ક્રિયા કરવાનો છે; અને તે વખત 'સાવઙ્હિ' યાને લોકોએ પોતાના ધંધા રોજગારના કામમાં મશગુલ થવાનો, અને "વીસ્ય" યાને મોહોલાને લગતા વડાએ પોતાની કચેરી ભરી પોતાના મોહોલાના લોકોનો ઈનસાફ કરવામાં મશગુલ થવાનો છે.

(૩) રપિથવન ગેહ—એ વખત બપોરનો છે; એ વખતમાં 'ફ્રાદત-ફ્ષુ' યાને સહવાસ-રથી ખેતીવાડીના કામમાં લાગેલાં પશુઓને આશાએસ આપવાનું, અને 'જન્તુમ' યાને ગામને લગતા વડાએ પોતાની કચેરી ભરી લોકોનો ઈનસાફ આપવાનું, કામ થતુ હતું.

અસ્ત પામવાનો વખત, અઇવીસરૂથરેમ રાતે બંદગી કરવાનો તથા આરામ લેવાનો વખત તેમ 'દાત હુવ દાત વીદએવ જરથુસ્ત્ર' એ વંદીદાદ પઢવાનો વખત છે. એહવું એ શબ્દોનાં ખુદ અર્થો ઉપરથીજ ખુલ્લું દેખાએ છે.

(૪) ઉજીરન ગેહ——એ વખત સૂર્ય અસ્ત પામવા આગમચનો હોય એવું જણાયછે; કેમકે એ વખત 'ફરાદત-વીર' યાને માનસોને પોતાના ધંધાથી ફારેગ થઇ આશાએસ લેવાનો છે, તથા એ વખતે 'દખ્યુમ' યાને દેશપતિ (પાદશાહ) પોતાની કચેરી ભરી' 'વીસ્ય' તથા 'જન્તુમ' એ ચુકવેલા લોકોના મુકદમાં સમજવાનું કામ ચલાવતો.

(૫) અઇવિસરૂથ્રેમ ગેહ——એ વખત ખુરશેદ અસ્ત પામવા પછીથી તે ઠેક બામદાદ સુધીનો છે તથા એ શબ્દનાં અર્થ ઉપરથી એવું જણાયછે કે એ વખતે સઘલાઓ સાથે મલી ગાયણના આકારમાં બંદગી કરતા હોય;——એ વખત 'ફ્રરાદત-વીસપાંમ-હુજ્યાઇતી' યાને સઘલા હસ્તી ભોગવનારાઓને આરામ લેવાનોછે, તથા 'જરથુશ્ત્રોતેમ' યાને વડા ધર્મગુરૂએ પોતે ધર્મ સંબંધી બાબતોનો અભ્યાસ કરવાનાં, તથા પોતાનાં શાગેરદોને શિખવવાનાં કામમાં મશગૂલ થવાનો છે.

એ વખતના મુખ્ય ૫) ભાગો સિવાય બીજા બે ભાગો છે કે જે ચોકસ બંદગીને માટેજ મુકરર કરેલા હોય એવું લાગેછે. કેમકે બીજે ઠેકાણે જ્યાં પાંચે ગેહો મધેની કોઇ ગેહ પઢવામાં આવેછે તેને બદલે વંદીદાદમાં—-'દાતાઇ હધ દાતાઈ વીદએવાઈ જરથુશ્ત્રાઇ' (યાને જરથુશતને લગતો વદીદાદ એટલે દેવથી જુદા કાયદા તે પઢવાનો વખત) અને વીશતાસ્પ નુસ્ક પઢતાં 'હધ માંથ્રાઇ જઇનિ પશ્તૌંઇ ઉપઇરિ ગાતુ-ખ્યો ગેરેપતાઇ માંથ્રાઇ સ્પેન્તાઇ' પઢવામાં આવેછે. અને તે પછી 'રથ્વાંમ્ અયરનાંમ્ચ અસ્ન્યનાંમ્ચ માહ્યનામચ યાઇર્યનાંમચ સરેધનાંમ્ચ' પઢવા પછી જે ખશાનુમન પઢવાની હોય તે પઢવામાં આવે છે. એ ઉપરથી દેખાયછે કે મજકૂર બે ગેહો અઇવિસ્રૂથ્રેમ ગેહનાં વિભાગો હોએ અને તે મજકૂર ચોકસ બંદગીઓને સારૂજ મુકરર કરેલા હોએ એહવું લાગે છે.

ફ૦ ૯ મો—આ યશતમાં તેમજ બીજી સઘલી યશ્તોમાં દરએક કર્દાની પાછલ એ ફકરો ખુદ પઢનારને માટે દાખલ કરવામાં આવ્યો છે.

એજ ફકરામાં 'હુઓમ યો ગવ' થી શરૂ થતો ફકરો આવેછે તે, આ યશતમાં, બીજી સઘલી યશ્તોથી જુદી રીતે લખાએલો છે, બીજી યશ્તોમાં, જે ફરેશ્તાની યશત હોએ તેનું નામ બીજી વિભકિતમાં આવ્યા પછી તુરતજ 'હુઓમ યો ગવ બરસ્મન' ઇત્યાદી આવેછે; જેમ કે અરદીબેહસ્ત યશતમાં 'અષેમ્ વહિશ્તેમ્ સ્રએશ્તેમ્ અમેષેમ્ સ્પેન્તેમ્ યજમઇદે—હુઓમ યો ગવ'; ખોરદાદ યશતમાં: 'હઉર્વતાતેમ્ અમેષેમ્ સ્પેન્તેમ્ યજમઇદે—હુઓમ યો ગવ'; ખુરશેદ યશતમાં: 'હ્વરે ક્ષએતેમ્ અમેષેમ્ રએમ્ અઉર્વત્-અસ્પેમ્ યજમઇદે—હુઓમ યો ગવ'; માહ યશતમાં: 'માઓંહેમ્ ગએ-

ચિથ્રેમ્ અષવનેમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે --હુઓમ ચો ગવ'; તીર યશતમાં: 'તિશ્ત્રીમ્ સ્તારેમ્ રએવન્તેમ્ ખરેનઙ્હુ-ન્તેમ્ યજમઇદે--હુઓમ ચો ગવ' ઇત્યાદિ --પણ આ અર્દ્વી સૂર યશતમાં 'અર્દ્વીમ સૂરામ્ અનાહિતાંમ્ અષઓનીમ્' એ પ્રમાણે બીજી વિભક્તિમાં આવ્યા પછી 'અન-ખુયાક જવનો સાસ્ત......અર્દ્વી સૂર અના-હિતે'! એ પ્રમાણે સંબોધન વિભક્તિની પછી 'હુઓમ ચો ગવ' આવેલો છે. તેથી એ 'હુઓમ ચો ગવ બરેસ્મન'નો સંબંધ કોણ સાથે લેવો તેનો ગુચવાડો પડે છે.

ફ૦ ૧૩-મો **સાતર કવિ અને કુરપન** એ ત્રણ ટોલા હતા જેઓ હમેશાં માજદ-યશની તથા જરથોશતી ધર્મની સાંમે થતા હતા.

ફ૦ ૧૫ મો.--એ ફકરાની શરૂઆતના ચાર શબ્દો જે અર્દ્વી સૂરનાં વિશેશણો છે તે ૧૪ માં ફકરાની સાથે લેવા જોઇએ.

ફ૦ ૧૮ મો—એ ફકરામાં અહી સુરને એટલો મોટો ચહડતો દરજ્જો આપ્યો છે કે દાદાર અહુરમજદ પોતે વટીક તેનેથી પોતાની મુરાદ ચાહી છે. એ વિચાર પાછલા વખતનો છે અને એપરથી એટલોજ સાર કાહડી શકાય છે કે જરથોશ્ત જેહવા નામવર પેગામ્બરને પેદા થવાની ખાહેશ અહુરમજદને પોતાને હતી. (જુવો શેઠ ખુ૦ રૂ૦ કામાજીવાલું જરથોશતનામું સફા ૧૩૬–૧૪૦)—બીજું એ યશતમાં તેમજ બીજે ઠેકાણે અહુરમજદે તથા ૧૦૧ માં ફકરામાં, જરથોશ્તે હોમ, ગવ અને બરસમ વટે બંદગી કીધી છે. અને નોદરના વિશતઓરૂશ કેઇ ચીજથી બંદગી કીધી તે કસુ જણાવ્યું નથી (જુવો ફ૦ ૭૫ મો); વફ્રોનવાજે હોમ અને ગવને લગતી ક્રિયાની ભેટ આપી છે; અને બાકીના સઘલા પાદશાહોએ તથા પેહલવાનોએ ગાવ, ઘોડા અને નાંહાનાં ગોસ્પંદો વટે બંદગી કીધી છે અને એ સઘલાઓનાં

નામો સાથે, ઘણીખરી યશ્તોમાં એકજ રીતે 'સતે અસ્પનાંમ્ અર્શનાંમ્, હજઙ્રે ગવાંમ, બએવરે અનુમયનાંમ' એહવો સાધારણ વાક્ય આવે છે. એ ૧૦૦ જવાન ઘોડા, હજાર ગાએ અને દસ હજાર ગોસ્પંદોનો તે બંદગી કરતી વખતે ભોગ આપવામાં આવતો હતો; પણ તે કેહવી રીતે, તથા સઘલા પાદશાહો તથા પહેલવાનો, એકજ સરખી રીતે ૧૦૦ ઘોડા, ૧૦૦૦ ગાવ અને ૧૦૦૦૦ ગોસ્પંદોનો ભોગ આપતા તેનું કારણ શું તે બરોબર સહમજાતું નથી. આગલા હિંદુઓમાંથી ઘોડા તથા પશુઓનો ભોગ આપવાનો ચાલ હતો—મોજેઈક લોકોમાંથી મોટાં ઢોર, ગાવ અને ગોસ્પંદોનો ભોગ આપવાનો ચાલ હતો. હજરત મુસાની કેતાબનાં 'લેવીટીકશ' નામે ત્રિજા પુસ્તકમાં ભોગ આપવાની બાબત આવી છે. તેમાંની કેટલીએક બાબત જરથોશ્તીઓની ભોગ આપવાની આગલી રીતીઓને તથા હાલની આપણી રેવાયતોમાં

જણાવેલી કેટલીએક બાબદો સાથે ઘણી મલતી આવેછે તે ઉપરથી એવું જણાય છે કે એ જેઇક ધર્મમાં તે ચાલ જરથોશ્તીઓ ઉપરથી દાખલ કરવામાં આવી હોએ.

ર૦ ૩૩—ઉપ વરેનએષુ ચખ્રગઓપ-એષુ"—એમાં **વરેન** (ગેલાન નામે એક શેહેરનું)—વિશેશ નામ છે માટે તે એક વચનમાં જોઈતો હતો. પણ એ ઠેકાણે **વરેન** તે ગેલાન અને તેને લગતાં આશપાશનાં ગામો એહવી મતલબે વપરાવાથી એ બહુ-વચનમાં લખેલો છે. એ પ્રમાણે સંસ્કૃતમાંબી જોવામાં આવે છે; જેમ કે 'નિશધેષુ' 'વિદર્ભેષુ.'

ર૦ ૩૪ મો—**એરેનવાચ, સવઙ્હાચ,** એ બંધે કોઈ ઓરતો હતી અને એઓ પોતાના જમાનાની ખુબસુરતીના નમુના હતાં. એ ઓરતો કોણ હતીઓ તે વિશ અવસ્તામાંથી એહવું માલમ પડેછે કે તેઓ બંધે જહાકની વાહલીઓ હતી. અને જહાકે

તેમને એક અગાઢ જગોમાં છુપી રાખેલી હતી. અત્રે છપાએલાં ઘણાખરાં શાહનાંમા-ઓમાં એઓને જમશીદની બેહનો કહેલી છે; પણ 'મોહલ' નામનાં ફરેંચ વિદ્વાને, સને ૧૮૩૮ માં, ફરેંચ ભાષામાં તરજુમા સાથે, પારીસમાં છપાવેલાં શાહનામામાં એ-ઓને જમશીદની છોકરીઓ લખીછે. ગમે તેમ હોએ પણ જ્યારે અવસ્તામાં મજકૂર ફકરામાં લખેચ કે ફરેદુને તેઓ સાથે નેકાહ કીધા ત્યારે મજકુર બંધે બાબતો માનવામાં આવતી નથી. કારણ કે જમશીદનું રાજ જવા પછી એ બંધે ઓરતોને જહાકે પોતાના તાબામાં લીધી, તેણે ૧૦૦૦ વર્ષ રાજ કર્યું તે પછી જહાકના રાજપા-તની સાથે તે બંધે ઓરતોબી ફરેદુનને સ્વાધીન થઇ; ત્યારે તે ઓરતોની ઉમરબી લગભગ જહાકનાં જેટલી થાઇ તે છતાં જવાન ફરેદુન તેમની સાથે પરણ્યો અને તેમને પેટે ફરજંદો થયાં!

ફ૦ ૨૪ મો.—**અફ્દાતેમ**=પગ નહીં પોહોચી શકે એહવી ઊંડી જગો, ભોંયરૂં.

ફ૦ ૪૧.—**હંન્ક** તુરાની અફ્રાસ્યાબે અગતને વખતે ભરાઈ બેશવાને એક પાહાડનાં ગારમાં કરી મુકેલી એ એક જગો હતી. એને શાહનામાંમાં "હંગે અફ્રાસ્યાબ" કરી લખેલું છે. એ યશ્તનાં મજકુર ફકરામાં તથા શાહનામામાં લખવા પ્રમાણે અફ્રાસ્યાબે એ ગારમાં ભરાઈ બેશીને, કેખુસરૂનાં હાથથી છટકી જવાને તથા પોતે બોહેલું રાજ પાછું મેલવવાને અને ઇરાનીઓને તારાજ કરવાને ખાહેશ કીધી હતી પણ તેમાં તે ફાવ્યો હતો નહિ. અને શાહનામાંમાં તથા ગોશ યશ્તનાં ૧૮ માં ફકરામાં લખવા પ્રમાણે એને હોમ નામના શખસે બાંધીને કએખુસરોને સ્વાધીન કીધો હતો. અને કએખુસરોએ તેને નોજર, અગરેરસ અને સ્યાવક્ષના કીનામાં માર્યો હતો.

ફ૦ ૪૨—એ ફકરામાં જનાવેલું વોરૂ-કશ દરિયાનું જે ખુરેહ અફરાસ્યાબે મેલ-વવા ચાહેલ હતું તથા તેને સારૂ તેણે જે હીકતની યત્ન કીધી હતી તે વિશેનું ખુલા-સાવાર બયાન જમ્યાદ યશતનાં ૫૬ માં ફકરામાં આવેલું છે. (જુવો મોહરજી રાણા તથા વાછાવાલી યશત બા માએની).

એજ ફકરામાં 'યતૂચ અપઓનો જરથુશ્ત્રહે' (એટલે અશો જરથોશ્તનું ખુરેહ) એહવો વાકય આવેલો છે. અફરાસ્યાબે જયારે વોરૂકશ દર્યામાંનું ઇરાનીઓનું ખુરેહ (કીર્તિ) છીનવી લેવા ચાહ્યું તે વખતે અશો જરથોશ્ત્ર જનમવાનો હતો પણ તેણે જે નહિ જન્મેલાઓનું ખુરેહબી છીનવી લેવાની ખાહેશ કરી હતી તે નહી જન્મેલાઓનો દાખલો આપવા એક ઉતમ અને મખ્યાત માનસનો અત્રે દાખલો આપેલો છે.

ઇરાનીઓનું ખુરેહ, એટલે જે ગુણોથી ઇરાનીઓ સરસાઇ તથા મોટાઇ ભોગવવાને

લાયક થયા હતા તે ગુણો તથા તેમની કીર્તિ સહમજવી અને એ ખુરેહની મારફતેજ ચોકસ માનસો રિસ્તાખેજ કરવાને શકિતવાન થશે (જુવો જમીયાદ યશ્ત ફ૦ ૯–૧૨).

ફ૦ ૫૪ મો.—'પંચસધનાઇ સતધનાઇશ્ચ, સતધનાઇ હજડ્રધનાઇશ્ચ, હજડ્રધનાઈ બએવરેધનાઇશ્ચ બએવરેધનાઈ અહાંસ્તધનાશ્ચિ' એ ફકરાની સંખ્યા ચોકસ કહી શકાતી નથી. અહાંસ્ત એ શું સંખ્યા છે તે જણાયું નથી માટે એને જો પરતો મુકીએ તો બાકીનાની સંખ્યા નીચે મુજબ થાએછે. પેહલાં ૫૦ ને ૧૦૦ એ પછી ૧૦૦ ને ૧૦૦૦, અને ૧૦૦૦ ને ૧૦૦૦૦ ગુણી તેનો સરવાળો લેતાં ૧૦૧૦૫૦૦૦ થાએ છે; પણ ૧૦૦૦૦ને "અહાંસ્ત" એ સંખ્યાએ ગુણતાં જે આવે તે મજકુરમાં ઉમેરીએ તો એ આખા ફકરાની સંખ્યા નક્કી થાએ.—અવસ્તામાં મોટામાં મોટી સંખ્યા બતાવનાર બે વાકયો આવેછે, તેમાંનો એક મજકૂર અને બીજો

"નવચ નવઇતિશ્ચ, નવચસત, નવચહજઙ્ર, નવસેસ્ચ બએવાંન"—(૯૯૯૯૯) છે.

ફ૦ ૬૧ મેઃ—એ ફકરામાં 'પઓઉર્વો ચો વફ્રો નવાજો' તે કોણુ તથા 'પ્રએતઓનએ તેને કહરકાસ પક્ષીનાં કાલબુદમાં ઊંચે ઉરાડીઓ તેની મતલબ શું તે બરાબર સહમજાતું નથી. તથા બીજી કોઇબી યશ્તમાં એ 'વફ્રો નવાજ' વિશેનો પુરતો ખુલાસો મલતો નથી. "આફરીને પએગાંબર જરથોશ્ત"માં જરથોશ્ત કએ ગુશ્તાસ્પને દોઆ કરતાં બોલેચ કે 'રઙ્હાંમ્ હૂરએપારાંમ્ બવાહિયથ ચો વફ્રો નવાજો' (=તું વફ્રો નવાજની માફક, નહી પાર કરી શકાએ એહવી, રંઘા નદીને પાર કરનારો થજે); એ વાકય ઉપરથી એટલું જણાએચ કે "વફ્રોનવાજ" નામે કોઈ સખશ અથવા કોઇ રૂપ આપેલી ફાયદાકારક વસ્તુઓ રંઘા નદીને પસાર કરી હતી, અને એ યશ્તનાં મજકૂર ફકરામાં જણાવ્યા પ્રમાણે મજકૂર વફ્રોનવાજે રંઘા

નદી આગલ પોતાની મુરાદમાં પાર પડ-
વાથી, અર્દ્વી સૂરને ભેટ આપવાને કબુલાત
આપી છે—તે વાત મજકુર આફ્રીનના
ફકરાને ટેકો આપે છે; પણ થ્રએતઓનએ
તેને પક્ષીનાં આકારમાં ઉરાડી મુકયો એટલે
શું ? યશ્તોમાં બુરાઓએ ઇચ્છેલી તેઓની
બુરી મુરાદ તેમને બક્ષવામાં નથી આવી;
પણ વફરેનવાજના બાબમાં તેમ નથી
બન્યું. તેણે જે પોતાને મકાને પોહોચવાની
મુરાદ ચાહી છે તે અર્દ્વી સૂરે તેને બક્ષી
છે; એટલુંજ નહિ પણ એક સુંદર કન્યાનું
રૂપ ધારણ કરી તે પોતે તેની મદદે ગઈછે.—
તો એપરથી જણાએછે કે વફરેનવાજ કોઇ
ભલો માનસ અથવા ફાયદાકારક કોઇ વસ્તુ
હોવી જોઇએ. જયારે તે ભલો માનસ અથવા
ફાયદાકારક વસ્તુ હતી ત્યારે ફરેદુને તેને ઉરાડી
કાંએ મુકીઓ એહવો સવાલ ઉઠેછે. જે ફરે-
દુનને જરથોસ્તથી ઉતરતો ગણવામાં આવ્યો
છે અને જેની માનસોમાં જેમ જરથોસ્તની

'બરનુમન' છે તેમજ બશનુમનબી છે (જુવો વેસ્તરગાર્ડકનું દફતર સફો ૩૩૧ મો) તે, વફરોનવાજ જેહવા ભલા માનસને, અથવા ફાયદાકારક વસ્તુને, વગર કારણે દુઃખ દેવાને અર્થે, પક્ષીની શેકલમાં ઉરાડી મુકે, એ ખ્યાલમાં આવતું નથી. ત્યારે થ્રએતઓનની તેને ઉરાડવામાં કઈ નેક નેમ હોવી જોઇએ. બીજું, આ ઠેકાણે વફરોનવાજે, બીજા યઝદાનો કરતાં જુદીજ રીતની ભેટ આપવા કહી છે અને તે હોમ અને જીવાંમ સાથની હજાર જોરો છે.

એક ભાષાને બીજી ભાષા સાથે સરખામની કરનારા વિદ્વાનો, સંસ્કૃતમાં "ત્રિતઆપ્ત્ય" તથા "ત્રૈતન" અને ગ્રીકમાં ત્રાઇતન' (*Triton*) એહવા શબ્દો પાણીની ઉપરનાં મુવક્કેલ (*God of Water*) ને માટે મલવાને લીધે, મજકૂર 'થ્રએતઓન'ને તેમની સાથે સરખાવી 'પાણી ઉપરનો મુવક્કેલ' ઠેરવેછે. તે ઉપરથી વફરોનવાજને નવા બર્ફનુ

રૂપ આપી શકાએછે. અને એમ લેતાં એહની મતલબ નિકલી શકે છે કે અ[illegible]તઆનએ (પાણીનાં મુવક્કેલે) વફરેનવાજને ઉપર હાંકી કહાડયો એટલે બાફ અથવા વરાલના આકારમાં પાણી ઉપર ગયું અને તેનાં વાદલાં થઇ બર્ફ બંધાયો. તે "વફરેનવાજ ત્રણ દહાડા અને રાત સુધી ઊંચે કુદરતે ઠેરવેલાં પોતાનાં મકાન તરફ ગયો" એની મતલબ એહવી લાગેછે કે બર્ફ અથવા વર્ષાદ પડવા આગમજના ત્રણ ચાર દીવસો આગમજ ગરમી ઘણી પડેછે તથા પુષ્કળ વરાલનો જથો ઉપર જઇને ભેગો થાએછે પછી તે પાણી અથવા બર્ફને આકારે નીચે પડેછે. પણ આ 'વફરેનવાજ'ને ઉપરથી નીચે આવવાને સારૂ તેને માફક આવતી હવા નહિ મલવાથી તે નીચે આવી શકયો નહિ અને તેથી તેણે અર્દ્વીસૂરને યાદ કીધી, અને આ જમીન ઉપરનાં કુદરતે મુકરર કરેલાં તેના મકાન તરફ આવવાને ખાહેશ જણાવી

અને અહીં મૂરે તેને આ જમીન ઉપર પ:છો આવવાને મદદ કીધી.

'થએતઓન'ને પાણી ઉપરનો મુવકેલ લેતાં ઉપલો સાર, એ ફકરા ઉપરથી નિકલી શકેછે; પણ સઘલી યશ્તોમાં બંદગી કરનારા નામાંકીત પુરૂષો છે; એહવી રીતે રૂપ આપેલી નિર્જીવ વસ્તુએ કેઠે બંદગી કીધી હોએ એહવું જોવામાં આવતું નથી; તે છતાં જો ઉપલોજ સાર કબુલ રાખીએ તો આ યશ્તમાં આવેલી તવારીખનો અનુક્રમ તુટેછે. તે એમ કે પાદશાહ તથા પેહલવાનોની બંદગીની વચે એક જુદીજ બાબદ ઘુસેલી લેવી પડેછે. અગર જો થએતઓનને ફરેદુન લઇએ તોબી અનુક્રમ તુટેછે. કેમકે ફરેદુન પછી કેરેશાસ્પ, અફરાસ્યાબ, કાવુસ, કએખુસરો, તુસ અને વેસેના છોકરાઓ પછી એ વફરેનવાજનું બયાન આવેછે. જો એ થએતઓન ફરેદુનજ હોએ તો એ વફરેનવાજનું બયાન કેરેશાસ્પની આગમજ

આવવું જોઇતું હતું. વલી થ્રએતઓન (ફરેદુન) ની સાથે જે વિશેશણો બીજે ઠેકાણે આવેછે તેજ વિશેશણો આ ઠેકાણેબી આવેલાં છે. માટે એ બાબદ ગુચવાડા ભરેલી છે તોબી એ બર્ફેને લગતીજ હોવી જોઇએ એહવું માનવાને વધારે સબબ મલેછે

ક૦ ૬૫ મો—એ ફકરાની સેવટે, તથા ૭૮ માં અને ૯૮ માં ફકરાઓની સેવટે 'દથત્ અશ્નાઇ.........દાધિશ્ આયેસ્મ' એહવો વાકય આવેછે તે ભુલ ભરેલો હોવાથી દાખલ કર્યો નથી.

ક૦ ૬૭ મો—જામાસ્પે, એ ફકરામાં જણાવ્યા પ્રમાણે દેવયસ્નો સાથે જે લડાઇ કીધી હતી તે હજરત જરથુશ્તની આગમજ થવી જોઇએ એહવું અનુમાન થઇ શકેછે. નહિતો એ લડાઇનું બયાન હજરત જરથુશ્ત પછી તથા કએ ગુશ્તાસ્પની પછી અથવા સાથે આવવું જોઇતું હતું.

ફ૭ ૭૧ મો—એ "પોઉરૂચાસ્તિ" તથા એનો છોકરો "અથવજદ્દ્‌હ" અને "સાયુજદ્દ્‌રિ" તથા તેના છોકરા "અથવજદ્દ્‌હ" તથા "થ્રિત" એઓનાં નામો શાહનામામાં તથા બીજી કોઇ ફારસી તવારીખોમાં જોવામાં આવ્યાં નથી.

જયારે એ લોકોના નામો જામાસ્પની પછી આવ્યાં છે અને એ જામાસ્પ જો ગુશતાસ્પનો વજીરજ હોએ તો એઓનો જમાનો ગુશતાસ્પનાં વખતમાં મુકી શકાએ છે.

બુન્દહેશ્ન તથા દાદસ્તાને દીનીમાં લખવા પ્રમાણે પોરૂચાસ્તીનો છોકરો "અથવન્દ" રિસ્તાખેજને વખતે સોશયોસનો મદદગાર થશે.

ફ૦ ૭૫ મો—વિશતઉરૂશ નઓતઇર્યાન, એ ધનીના પોતાનાંજ કેહવા પ્રમાણે એણે પુષ્કલ દેવયસ્નોનો નાશ કર્યો હતો. અને વિતદ્દ્‌હુઇતી નામે શુકાઇ ગએલી નદીને એણે પાછી તાજી કરી હતી.

ફ૦ ૭૯ મો— 'ચોઇશ્તો ચો ફ્ર્યાન,' (ગોશ્તે ફરિયાન),—અવસ્તા તથા પેહેલવી-માં લખવા પ્રમાણે એ ધનો એક અચ્છો ઉખાણો બોલનાર હતો. એના વખતમાં અખ્ત્ય (અપ્ન જાદુગર) નામે એક પાપી ગુઢ પ્રશ્ન પુછવામાં ઘણો પ્રખ્યાત થયો હતો અને તેણે ઘણાઓને, પોતાના ઉખાણાના જવાબ નહિ આપવાને લીધે, મારી નાખ્યા હતા. આવાં યશ્તમાં લખવા પ્રમાણે એના ૯૯ ગુઢ પ્રશ્ન હતા; પણ હાલ આપરી પાશે બાકી રહેલાં પેહલવી પુસ્તકોમાં 'માદીગાને ગોશ્તે·ફરીઆન' કરી એક કેતાબ છે તેમાં માત્ર ૩૩ પ્રશ્નો બાકી રહેલા છે. એ ઉપરથી જણાએ છે કે એ ૯૯ પ્રશ્ન ઉત્તરનું પુસ્તક અસલ અવસ્તાની ભાષામાં હોવું જોઇએ પણ પેહલવી તરજુમો થવા પછી તે ગુમ થયું છે અને પાછલથી પેહલવીમાંથી ૬૬ સવાલ જવાબવી ગુમ થયા હોએ. આપરા લોકોમાં હાલ સુધી એહવો વિચાર છે કે

ગોશ્તે ફ્રીઆન અને અખ્ત જાદુ વચેનાં સવાલ જવાબ છેક પાછલ વખતમાં થયાછે; પણ આવાં યશ્ત ઉપરથી સીધ થાએછે કે એ બંધે ધણીઓ ઘણાં જુનાં વખતમાં થઇ ગયા છે. એ ગોશ્તે ફ્રીઆનની ફ્રવશીને ફ્રવરદીન યશ્તમાં આરાધવામાં આવેલીછે. એ ધનીને દાદસ્તાને દીની નામની પેહલવી કેતાબમાં અમર કીર્તિવાલો કહેવોછે, તે એ પાપી અને જુલમગાર અખ્ત જાદુનો નાશ કરવાને લીધે હોવું જોઇએ.

ફ૰ ૮૩ મો—હિયાંથી તવારીખની બાબદ પડતી મુકી, અહુરમજ્દ તથા અર્દ્વી સૂર અને અર્દ્વી સૂર તથા જ્રથોશ્ત વચેની વાતચીત ચાલેછે અને પાછા ૯૮ માં ફ્કરાથી જ્રથોશ્ત, ગુશ્તાસ્પ, જ્રીર અને તુરાની અરજાસ્પની તવારીખને લગતી વાત આવેછે. અને તે પછી ૯૭ માં ફ્કરાથી અર્દ્વી સૂરના બયાનનો બાકી રહેલો ભાગ શરૂ થાએછે. પણ એ યશ્તની રચના ઉપરથી એવું

લાગેછે કે ગોશ્તે ફ્રીઆન પછી, જર-થોશ્ત, ગુશ્તાસ્પ, જરીર અને અર્જાસ્પની તવારીખને લગતો ભાગ આવ્યા પછી બાકી રહેલું અદ્દી સરનું બયાન આવવું જોઇતું હતું; પણ એમ નથી તે યશ્તનો સંગ્રહ કરનાર તરફનો ગુંચવાડો લાગેછે.

ફ૦ ૮૪ મો 'આથ્રવનો થ્રાયઓનો'—એમાંના 'થ્રાયઓનો' શબ્દનો અર્થ, ખોરદાદ તથા બેહરામ યશ્તમાં આથ્રવનાઈ થ્રાયઓને" એહવો વાકય આવેલો છે ત્યાં ડા૦ સ્પીગલે પેહલી યશ્તમાં *Athrava possessed of nourishment* (રક્ષન ધરાવનાર અથોરનાન) અને બીજામાં *Serving priest* (ક્રિયા કરનાર મુખ્ય ધર્મગુરૂ) એહવો અર્થ કીધો છે. અને એહવોજ વાકય આવાં યશ્તનાં મજકુર ફકરામાં આવ્યોછે ત્યાં ડા૦ સ્પીગલનો તરજુમો લગાર ગુચવન ભરેલો છે. પરોફેસર યુસ્તીએ 'થ્રાયઓનો' શબ્દનો અર્થ જંદ શબ્દ કોશમાં, 'ત્રણ ગણું'

(*Three fold*) કીધોછે. મારા વિચાર પ્રમાણે એનો અર્થ "માનસોનાં રવાનનું રક્ષણ કરનાર અથોરનાન" એહવો લેવો. કેમકે અથોરનાનનું કામ માનસોને નીતિનાં માર્ગો શિખવી તેમને ગુનાહથી દુર રાખી, તેમના રવાનોનો દોજખથી છુટકો કરવાનું છે. એહવી મતલબનુંજ લખાન "દાદસ્તાને દીની" નામની પેહલવી કેતાબમાં આવેલું છે. તેમાં નોશેરવાન આદેલ પોતાની મજલેસમાં એક વડા ધર્મગુરૂ સાથે વાતચીત કરતાં નીચે પ્રમાણે બોલ્યો હતો!—"દીનનો એલમ ધરાવવાને લીધે તું હમારો પીતા છે; હમો તારા તનના પાસબાન છેયે પણ તું હમારા રવાનનું રક્ષણ કર્તા છે."

ફ૦ ૮૬ મો—એ ફકરામાં અહુરમજ્દે અર્દ્વી સૂરને આકાશ ઉપરથી આ પ્રૂથ્વી ઉપર આવવાને જણાવ્યું છે તે હિંદુઓની કાશી નદીની વાતને મલતું છે. હિંદુઓના લખાન

પ્રમાણે કાશી નદીબી આકાશ ઉપરથી અત્રે ઉતરી આવી છે.

ફ૦ ૮૮ મો—એ ફકરાની મતલબ બરાબર સમજાતી નથી. મેં એનો અર્થ બીજાઓથી તદન જુદોજ કીધો છે. એ ફકરામાં "અન્તરે અરેયેમૂ" છે તેને હું 'અન્તરે અરેધેમ્' લેવાને દુરૂસ્ત ધારૂં છું. યજ્શનેનાં ૧૧ માં હામાં 'મધેમે ઞ્રીવ્વે અડ્ હાક જ્ મો' એહવો વાકય આવેલો છે; તેનો પેહેલવી તરજુમો "મીયાને સરેશૂતે ઇ ગોમન દમીક" કીધો છે. હવે એ મજકૂર પેહેલવી વાકય દાદસ્તાને દીની નામની પેહેલવી કેતાબમાંબી આવ્યો છે. એ કેતાબમાં આ સૃષ્ટિને, હિંદુઓની મારફક,—(૧) અવરતુમ સરેશૂત (=સ્વર્ગ), (૨) મીયાની સરેશૂત (=પૃથ્વી અથવા મૃત્યુ લોક) અને (૩) અઇરી સરેશૂત (=પાતાલ) એહવા ત્રણ ભાગોમાં વહેચી છે. ત્યાં મજકૂર પેહલવી "મિયાની સરેશૂત"-ની સહમજન આપતાં લખેચ કે જેમાં અદમ

તથા તમામ મખલુકાત વસેચ તે ભાગ. એ ઉપરથી એ યશતનાં એ ફકરામાં આવેલા 'અન્તરે અરેથેમ'નો અર્થ આ દુન્યા કર્યો છે. મારા વિચાર પ્રમાણે એ ફકરાની મતલબ આ છે કે અહીં સૂરનું આવતું આકાશ ઉપરથી છે તેથી નુકસાનકારક મુજી જાનવરો તેમાં કોઇબી રીતની ખરાબી કરી શકતાં નથી.

ફ૦ ૮૯ મો——અહીં સૂરની આરાધના, એ ફકરા પ્રમાણે, રાતને વખતે યાને અઇ. વિસરૂથરેમ ગેહેમાં નહિ થઇ શકે. ૯૨ માં ફકરા પ્રમાણે ઉશહિન ગેહમાં એની આરાધનાં થઇ શકે છે. કેમકે તે ફકરામાં જણાવવા પ્રમાણે ઊશહિનનાં વખતમાં વફરોનવાજે તેની આરાધના કરી છે.

ડા૦ સ્પીગલ એજ ફકરા ઉપરથી અહીં સૂરની બંદગી કોઇબી વખતે થઇ શકે એહવો સાર કાહાડે છે. એજ ફકરામાં 'આ તૂ મે' થી તે 'તનુ માંથો' સુધીના વાકયનો અર્થ બે રીતે થઇ શકે છે. એક મજકૂર ફકરામાં

કરેલો છે તે પ્રમાણે અને બીજો નીચે પ્રમાણે પણુ એ અર્થ કરતાં 'ફરડ્-હરોઇત્' (તેણે ખાવું જોઇએ) એહવો એક ક્રીયાપદ ઉપરથી લેવો પડેછે. ત્યારે નીચે પ્રમાણે અર્થ થાએ છે. "તે મારાં જોર (ક્રીયા કીધેલી વસ્તુની ચાશની) તું એ યાને જરથોશ્તે ખાવી; તથા દીનનો એલમ ધરાવનાર, દીનના હોકમોને શિખેલા, માથ્રને સમજનાર નેક ગુણો ધ-રાવનાર અને માથ્રમાં જણાવેલા કાંનુનો પ્રમાણે પોતાને ચલાવનાર એહવા અથોર-નાનેજ ખાવી." એ ફકરામાં અથોરનાન કેહવો હોવો જોઇએ તેનું લક્ષણ આપેલું છે.

ફ૦ ૯૩ મો—એ ફકરામાં "નિવયક," 'નિપસ્નક,' 'અપસ્કરક,' અને અપખ્રઓસક' એ કોઇ બદ રૂહોનાં નામો હોય એવું લાગેછે, અને અહીં સૂરની, તેના ઠેરવેલા વખતથી જુદે વખતે (યાને રાતને વખતે) કીધેલી આરાધનાને તેઓ સ્વીકારેછે. એજ ફકરામાં 'યા નોઇત્ હઈતિ વીસન્તિ દએ-

વનાંમ્ હુઇતિ યસ્ન' એ વાકયમાં 'હુઇતિ' એહવા બે શબ્દોછે તે "પઇતિ" લેવા જોઇએ; અને છેલ્લો 'યસ્ન' શબ્દ સાતમી એકવચનમાં 'યસ્ને' લેવો જોઇએ. ડા૦ સ્પીગલે એ શબ્દને 'હુઇતિ'જ રાખીને તેનો અર્થ "જાહેર રીતે" એહવો કરયોછે. અને એ ફકરાનો અર્થબી જુદી રીતે કરે છે અને 'નોટ'માં જણાવેછે કે એ ફકરો ગુચવાડા ભરેલો છે.

ફ૦ ૯૯ મો—એ ફકરામાં "**ખઇનિ**" શબ્દને બદલે **ખએઉઇ** શબ્દ હતો તે મેં વંદીદાદની ૧૪ મી પરગરદનાં ૧૪ માં ફકરા ઉપરથી (જ્યાં એજ વાકય આવેલ્લો છે. અત્રે ઊપર પ્રમાણે સુધારયોંછે.

ફ૦ ૧૦૬ ઠો—એ ફકરામાં 'તાંથ્રવન્ત' અને 'પેશન' એ બે શબ્દોને વિશેશ નામો લીધાંછે તેને બદલે જો અજાંસ્પના વિશેશણો લઇએ તો નીચે મૂજબ અર્થ થઇ શકે "સિહા દેલના (કુકર્મી), બદદીન, વેર;

દેવપરસ્ત અને બુરા દરવંદ અરજાસ્પને ....મારનાર થાવું." પરોફેસર સ્પીગલે ઊપર પ્રમાણેજ કીધો છે.

ફ૦ ૧૧૦ મો—એ ફકરામાંથી, ૧૦૬ ઠા ફકરા પ્રમાણે અરજાસ્પની સાથે આવેલા શબ્દો 'પેશોચહ્‌ગ્હ (લડાઇ સોધનાર) અને 'હુમયાક' (ઘણા મક્કર તથા ફરેબવાલો) ને અરજાસ્પના વિશેશણોજ લઇએ તો સારૂં કેમકે એ નામના કોઇ પુરૂશો, અરજાસ્પની સાથે મલી ગુસ્તાસ્પની સાંમેની લડાઇમાં; ઉતરેલા હોએ એવું કોઇ તવારીખમાંથી મલતું નથી.

ફ૦ ૧૧૩ મો—'વન્દરેમઇનિશ' પરોફેસર યુસ્તીનાં વિચાર પ્રમાણે એ **વન્દરેમન**, અફરાસ્યાબના ખાન્દાનનો અને અરજાસ્પનો બાપ હતો. શો. ખુ૦ ૩૦ કામાજી

એને અરજાસ્પનો વિશેશણ ગણી "જંગલી મનવાલો," (યાને નાદાન, અપટ) એહવો અર્થ પોતાના જરથોશત નામામાં કરેછે.

ફ૦ ૧૧૭ મો—એ ફકરામાં લાક્ષણિક-પ્રકારે, જુદા જુદા આકારમાં અર્દ્વી સૂરનુ પાણી ઉત્પન્ન કરનારી ચાર શકિતઓનું વર્ણન કરેલું છે. એમાં 'અર્વાન' શબ્દનો અર્થ તરજુમામાં "જવાન ઘોડા" કર્યો છે તે ભુલ થઇછે. એનો અસલ અર્થ "જવાન" છે; પણ હિયાં "ઉત્પન્ન કરનારી શકિત" એહવો લેવો. એ ફકરા ઉપરથી બીજું એ જણાયછે કે જે ઠેકાણે અર્દ્વીસૂર નદી આવેલી છે ત્યાં વર્ષાદ ચાર રૂપમાં પડવો જોઇએ. ૧, વાર (પાણી), ૨, સ્નએજ (બર્ફ), ૩, સરસ્ક (કરાં) અને ૪, ફયરૂ‌હુ. એ છેલા શબ્દનો અર્થ બરોબર સમજાતો

નથી. ડા૦ સ્પીગલે તથા પરોફેસર યુશ્તીએ એનો અર્થ 'કરાં' (ઉપરથી કાંકરાના આકારમાં બંધાઇને પડતું પાણી) કર્યોછે; પણ તેને વાસ્તે મજકુર ફકરામાં 'સરસચિન્તએચ' શબ્દ આવેલોછે, માટે એનો અર્થ કંઇ જુદો થવો જોઇએ. જો એ 'ફ્યડ્હુ' શબ્દને સંસ્કૃત "શ્યાય," "શ્યૈ" એ ધાતુ ઉપરથી લઇએ તો કદાચએનો અર્થ "મોટાં કરાં"નો થઇ શકે.

ફ૦ ૧૨૬ મો—'બવ્ર' એ એક બીલાડીનાં જેવું પણ પુંછડી વગરનું જાનવર છે. એનું ચામડું ઘણું સુન્દર છે અને હાલ પણ તે ઊંચા અને કીમતી કપડાં બનાવવામાં કામમાં આવેછે. એ જાનવરને અંગ્રેજીમાં બીવર (*Beaver*) અને ફારસીમાં 'બબ્ર' કહે છે.

ફ૦ ૧૨૧ મો—એ ફકરાથી અર્દો સૂર યશતનુ સેવટ આવતું હોએ એહવું જણાએ છે. કેમકે હિયાંથી ઉપરની બાબદ સાથે કસો સંબંધ લાગતો નથી. એ ફકરાથી સેવટ સુધી ચેકસ મુરાદ ચાહવામાં આવી છે. પણ એ મુરાદ કોણ ચાહેછે તે જણાતું નથી. કદાચ એમ વિચારીએ કે એ મુરાદ જરથોશ્તે ચાહેલી છે તો જરથોશ્તે દીન ફેલાવવાની મુરાદ ચાહવી જોઇએ—બાદશાહી તથા લડાઇને લગતી મુરાદ ચાહવાની જરથોશ્તને અગત નથી માટે એહવું લાગેછે કે એ યશતનું સેવટ આવવા પછી હીયાંથી તે સેવટ સુધી (૧૨૭ માં ફ૦ થી તે ૧૨૯ સુધી) ની બાબદ પઢનારને પોતાને માટેની હોય અને જો તેમજ હોય તો એ ત્રણ ફકરાઓ ઉપરથી એહવું અનુમાન થઇ શકેચ કે એ

વખતનાં સઘલા લોકો હાલના સુધરેલા દેશોનાં લોકોની માફક, અગતને વખતે પોતાની ખુશીથી અથવા પોતાના પાદશાહનાં હોકમથી લડવાને બાહેર પડતા હોય, અને તેથીજ પોતાને માટે બાદશાહી લાયક ચીજો તથા સુખ, બહાદુર છોકરો અને મજબુત ઘોડાની મુરાદ ચાહવામાં આવી છે.

બીજી એહવીબી તરક થાઈ શકેછે કે એ મુરાદ એ યશ્તના લખનારે પોતે, એ યશ્તની સેવટે, પોતાને માટે ચાહી હોય, અને એ યશ્તનો લખનાર તેણે જે મુરાદ ચાહીચ તેને લાયકની મોટાઈ ધરાવનારો હોએ.